

บทที่ 2

องค์กรอาชญากรรมเกี่ยวกับการค้ามนุษย์กับการค้ามนุษย์ในประเทศไทย

การค้ามนุษย์เป็นปัญหาที่กำลังท้าทายและบั่นทอนความมั่นคงของมนุษย์ในโลกปัจจุบัน นอกจากนี้จะเห็นได้ว่าปัญหาการค้ามนุษย์ได้โยงใยและสะท้อนให้เห็นถึงความอ่อนด้อยทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง รวมถึงค่านิยมของสังคมในแต่ละประเทศ สิ่งที่น่าวิตกและมองข้ามไปไม่ได้ ก็คือกระบวนการของการค้ามนุษย์นั้นไม่ได้เกิดขึ้นเพียงในอาณาเขตของประเทศใดประเทศหนึ่งเพียงประเทศเดียวเท่านั้น แต่การค้ามนุษย์เป็นปัญหาที่สามารถเกิดขึ้นได้จากประเทศหนึ่งเชื่อมโยงไปสู่อีกประเทศหนึ่งและโดยเฉพาะอย่างยิ่งการเข้ามาเกี่ยวข้องของกลุ่มองค์กรอาชญากรรม ซึ่งก่อให้เกิดความยุ่งยากซับซ้อนในการดำเนินการป้องกันปราบปรามและลงโทษผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์

2.1 อาชญากรรมและองค์กรอาชญากรรม

2.1.1 ความหมายของคำว่า "อาชญากรรม" และ "องค์กรอาชญากรรม"

การกระทำความผิดทางอาญาที่ได้ละเมิด หรือฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติแห่งกฎหมายและต้องถูกลงโทษ สามารถแบ่งลักษณะรูปแบบของการกระทำความผิดได้ 2 ประเภทที่สำคัญ คือ

Malum in se หมายถึง ความผิดที่มีลักษณะแห่งความผิดในตัวของมันเอง เช่น การทำร้ายร่างกาย การฆ่าผู้อื่นจนถึงแก่ความตาย เป็นต้น

Malum Prohibitum หมายถึง ความผิดที่มีได้มีลักษณะแห่งความผิดในตัวของมันเอง แต่เกิดจากการบัญญัติกฎหมายขึ้นมาเพื่อบังคับใช้โดยกำหนดว่าการกระทำดังกล่าวเป็นความผิดทางอาญา เช่น ความผิดเกี่ยวกับการเจรจาทางบก ความผิดเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติ เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ลักษณะรูปแบบของความผิดทางอาญาดังกล่าวข้างต้นนั้น มิใช่ว่าจะมีความหมายว่าเป็นการกระทำความผิดที่เรียกว่า "อาชญากรรม" (Crime) ตาม

² 2000 United Nations Convention Against Transnational Organized Crime, Article 2.(a) ได้บัญญัติว่า กลุ่มองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ หมายถึง "กลุ่มที่มีการจัดโครงสร้างองค์กรที่ประกอบด้วยบุคคลตั้งแต่สามคนขึ้นไป ที่ดำรงอยู่เป็นระยะเวลาหนึ่งและมีการประสานงานระหว่างกันโดยมีวัตถุประสงค์ในการก่ออาชญากรรมร้ายแรงตั้งแต่หนึ่งฐานความผิดขึ้นไป ตามที่กำหนดในอนุสัญญานี้ เพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ทางการเงินหรือผลประโยชน์ทางวัตถุอย่างอื่นไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม" (คำแปลอย่างไม่เป็นทางการโดยคณะผู้แปลจากกระทรวงต่างประเทศ)

ความหมายของนักอาชญาวิทยาและสังคมวิทยาอย่างสมบูรณ์แท้จริงทั้งหมด เพราะฉะนั้น จึงต้องทำการศึกษาและวิเคราะห์ถึงความหมายของคำว่า "อาชญากรรม" โดยสามารถอธิบายและวิเคราะห์ได้ดังนี้

2.1.1.1 ความหมายของ "อาชญากรรม" (Crime)

คำว่า "อาชญากรรม" (Crime) มีความหมายตามความคิดเห็นของนักอาชญาวิทยาและสังคมวิทยา โดยได้อธิบายความหมายของคำว่า "อาชญากรรม" ไว้หลายประการ อาทิเช่น

1) "อาชญากรรม" หมายถึง การกระทำหรือพฤติกรรมของบุคคลที่ได้ละเมิดและฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติแห่งกฎหมายอาญา (Clayton, 1978 : 3)

2) "อาชญากรรม" หมายถึง การกระทำหรือพฤติกรรมที่ได้ฝ่าฝืนต่อกฎหมายอาญา มีว่าการกระทำนั้นจะฝ่าฝืนต่อศีลธรรม หรือถูกประณามจากสังคมมากน้อยเพียงใดก็ไม่ถือว่ามีความหมายว่าเป็น "อาชญากรรม" เว้นแต่ได้มีบทบัญญัติของกฎหมายได้กำหนดไว้ (Edwin และ Cressey 1968 : 4)

3) "อาชญากรรม" หมายถึง การกระทำที่เป็นการกระทำผิดทางอาญา คือการกระทำที่มีกฎหมายห้ามไว้ และมีผลร้ายมากกว่าผลดี (ไชยเจริญ ทันตศิริ และ จิตต์ ดิงศภัทย์, 2497 : 2)

ดังนั้น จากความคิดเห็นของนักอาชญาวิทยาและสังคมวิทยาข้างต้น สรุปได้ว่าความหมายของ "อาชญากรรม" คือ การกระทำหรือพฤติกรรมที่ได้ฝ่าฝืนหรือละเมิดต่อบทบัญญัติแห่งกฎหมายอาญาที่ได้บัญญัติไว้ โดยมีจุดมุ่งหมายที่การบัญญัติกฎหมายที่เป็นลายลักษณ์อักษรเป็นหลักสำคัญว่าได้บัญญัติว่า การกระทำหรือพฤติกรรมใดเป็นความผิดและมีโทษหรือไม่ ซึ่งถ้าการกระทำหรือพฤติกรรมนั้น กฎหมายมิได้บัญญัติไว้ว่าเป็นความผิดและมีโทษก็ถือว่ามีความหมายว่าเป็นอาชญากรรม (Crime)

อย่างไรก็ตาม ได้มีนักอาชญาวิทยาและสังคมวิทยาได้มีความคิดเห็นในความหมายของคำว่า "อาชญากรรม" แตกต่างไปจากนักอาชญาวิทยาและสังคมวิทยาข้างต้น ดังนี้

1) "อาชญากรรม" หมายถึง การกระทำหรือพฤติกรรมของปัจเจกชนที่ได้ ฝ่าฝืน และละเมิดต่อบทบัญญัติแห่งกฎหมาย และการกระทำหรือพฤติกรรมนั้นต้องก่อให้เกิดอันตรายและความเสียหายต่อความรู้สึกของสังคมอย่างรุนแรงด้วย (Lewis, 1945 : 7 - 8.)

2) "อาชญากรรม" หมายถึง การยอมรับและความเข้าใจของชุมชนในสังคมว่าการกระทำหรือพฤติกรรมของบุคคลใดได้ถูกโต้แย้งคัดค้านมิเห็นชอบจากสังคม โดยมีบรรทัดฐานแห่งบทบัญญัติแห่งกฎหมายได้กำหนดไว้ (Martin และ Yablonsky , 1983 : 2)

3) "อาชญากรรม" หมายถึง การกระทำหรือพฤติกรรมที่ได้ละเมิดต่อข้อกำหนดแห่งบทบัญญัติกฎหมาย ประกอบกับการกระทำหรือพฤติกรรมดังกล่าวนั้นได้เป็นปฏิปักษ์ต่อสังคมอย่างรุนแรง ซึ่งทำให้ประชาชนในสังคมดังกล่าวได้รับความเสียหาย (Fox, 1985 : 26)

เพราะฉะนั้น จากความคิดเห็นของนักอาชญาวิทยาและสังคมวิทยาดังกล่าวข้างต้นนั้น มีความแตกต่างกันในส่วนของความหมายคำว่า "อาชญากรรม" โดยได้แบ่งประเภทเป็น 2 ฝ่าย ดังนี้

นักสังคมวิทยาและอาชญาวิทยาฝ่ายแรก ได้แสดงความคิดเห็นในส่วนของ คำว่า "อาชญากรรม" โดยยึดบรรทัดฐานแห่งบทบัญญัติต่อกฎหมายเป็นหลักพิจารณา โดยมีได้ให้ความสำคัญต่อปฏิกริยาโต้ตอบจากสังคมแต่อย่างใด โดยยึดหลักว่าตรวจใดที่มีกฎหมายบัญญัติว่า การกระทำหรือพฤติกรรมใดที่ละเมิดหรือฝ่าฝืนต่อกฎหมาย และกฎหมายกำหนดโทษไว้แล้วย่อมถือว่าการกระทำหรือพฤติกรรมนั้นเป็น "อาชญากรรม"

นักสังคมวิทยาและอาชญาวิทยาฝ่ายที่สอง มีความคิดเห็นในความหมายของคำว่า "อาชญากรรม" โดยมีแนวทางการกำหนดบรรทัดฐานไว้ 2 ประการประกอบกัน คือ อาชญากรรมนั้นต้องประกอบไปด้วยการกระทำหรือพฤติกรรมที่บทบัญญัติแห่งกฎหมายบัญญัติว่าเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ ประกอบกับการกระทำหรือพฤติกรรมดังกล่าวจะต้องมีปฏิกริยาโต้ตอบที่เป็นปฏิปักษ์ต่อชุมชนในสังคมอย่างรุนแรง จึงจะถือว่ามี ความหมายเป็นอาชญากรรมอย่างสมบูรณ์แท้จริง

กล่าวโดยสรุป ความหมายของคำว่า "อาชญากรรม" (Crime) ที่ถูกต้องสมบูรณ์ที่สุดจะต้องมีองค์ประกอบ 2 ประการ ดังนี้

องค์ประกอบข้อแรก จะต้องเป็นการกระทำหรือพฤติกรรมของบุคคลที่ได้มีการละเมิดและฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ได้บัญญัติว่า เป็นความผิดและกำหนดโทษไว้และ

องค์ประกอบข้อที่สอง การกระทำหรือพฤติกรรมดังกล่าวต้องเป็นปฏิปักษ์ต่อสังคมอย่างรุนแรง โดยสังคมต้องมีปฏิกริยาโต้ตอบอย่างรุนแรงในการกระทำหรือพฤติกรรมดังกล่าวประกอบอยู่ด้วยเสมอ

ในปัจจุบัน การประกอบอาชญากรรมที่เป็นความผิดทางอาญา ได้มีการพัฒนารูปแบบและกระบวนการในการกระทำความผิดที่มีลักษณะและสภาวะที่รุนแรง และซับซ้อนมากขึ้น

กล่าวคือ มีการกระทำความผิดในรูปแบบของกลุ่มบุคคล หรือองค์กรที่มีเจตนาร่วมกันในการกระทำความผิดที่เรียกว่า "องค์กรอาชญากรรม" (Organized Crime) เป็นผู้ที่ลงมือกระทำความผิดและอยู่เบื้องหลังในการกระทำความผิด ซึ่งก่อให้เกิดสภาพปัญหาในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดในรูปแบบขององค์กรอาชญากรรมได้อย่างสัมฤทธิ์ผล ทั้งในด้านการบังคับใช้กฎหมายและการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ในการป้องกันและปราบปราม เพราะฉะนั้น จึงจำเป็นที่จะต้องศึกษาถึงรูปแบบและการดำเนินงานขององค์กรอาชญากรรมว่ามีลักษณะเช่นใด

2.1.1.2 ความหมายของคำว่า "องค์กรอาชญากรรม" (Organized Crime)

ในส่วนี้ จะอธิบายและทำความเข้าใจถึงความหมายของคำว่า "องค์กรอาชญากรรม" โดยมีความหมายดังต่อไปนี้

องค์กรอาชญากรรม หมายถึง องค์กรที่ประกอบไปด้วยสมาชิกที่เข้าร่วมเป็นจำนวนมาก โดยการเข้าร่วมกันนั้นมีลักษณะการดำเนินงานที่เป็นระบบและขั้นตอน ซึ่งโดยทั่วไปแล้วองค์กรดังกล่าวจะประกอบกิจกรรมที่ผิดต่อกฎหมาย มีการบังคับบัญชาเป็นลำดับชั้น โดยสมาชิกขององค์กรจะต้องมีความจงรักภักดี ซื่อสัตย์ และรักษาความลับขององค์กรเป็นอย่างดี มีการใช้สัญลักษณ์ในการติดต่อและประสานงานกันระหว่างสมาชิกขององค์กร (Harry และ Friday, 1981 : 178)

องค์กรอาชญากรรม หมายถึง องค์กรที่มีสมาชิกจำนวนมาก สมคบกันเพื่อที่จะกระทำการและปฏิบัติการที่ผิดต่อกฎหมายเพื่อให้บรรลุและได้รับผลประโยชน์มหาศาลในการกระทำดังกล่าว (Joseph , 1977 : 187)

จากความหมายของ "องค์กรอาชญากรรม" ดังกล่าวข้างต้นนั้น กล่าวได้ว่าความหมายขององค์กรอาชญากรรมต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ

- 1) ต้องมีสมาชิกจำนวนมากที่เข้าร่วมในองค์กร
- 2) ต้องมีระบบและโครงสร้างการดำเนินงานที่สลับซับซ้อนและเป็นระบบขั้นตอน
- 3) ต้องมีการบังคับบัญชาและการควบคุมบงการเป็นลำดับชั้น

4) ต้องมีกฎเกณฑ์และข้อบังคับภายในองค์กรอย่างเคร่งครัด เช่น สมาชิกจะต้องมีความจงรักภักดี ซื่อสัตย์ และรักษาความลับได้เป็นอย่างดี มีการติดต่อและประสานงานกัน โดยมีสัญลักษณ์เป็นเครื่องชี้นำตัวแทนในการติดต่อ

5) ต้องมีทุนหมุนเวียนมหาศาลเพื่อใช้ในการประกอบกิจกรรมที่ผิดต่อกฎหมาย

2.1.1.3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์และความแตกต่างของความหมาย "อาชญากรรม" (Crime) และ "องค์กรอาชญากรรม" (Organized Crime)

จากความหมายและนิยามของคำว่า "อาชญากรรม" และ "องค์กรอาชญากรรม" ที่ได้อธิบายความหมายดังกล่าวข้างต้นแล้วนั้น แสดงให้เห็นว่าโดยรากฐานและบรรทัดฐานของความหมายของคำทั้ง 2 นั้น มีลักษณะที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างกัน กล่าวคือ องค์กรอาชญากรรมนั้น ต้องนำความหมายของคำว่าอาชญากรรมมาเป็นบรรทัดฐาน ซึ่งการปฏิบัติการหรือการประกอบกิจกรรมขององค์กรอาชญากรรมนั้น จะต้องประกอบไปด้วยการกระทำหรือพฤติกรรมขององค์กรที่ได้ละเมิดและฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ได้บัญญัติว่าเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ ประกอบกับการกระทำหรือพฤติกรรมดังกล่าวต้องมีปฏิกริยาโต้ตอบที่เป็นปฏิปักษ์อย่างรุนแรงของสังคมประกอบเข้าด้วยจึงจะถูกต้อง

อย่างไรก็ดี ในปัจจุบันนานาประเทศได้พัฒนาความเจริญเติบโตของประเทศอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะทางด้านเศรษฐกิจและด้านการค้า ย่อมส่งผลทำให้มีการใช้เทคโนโลยี การติดต่อข่าวสารข้อมูลที่ทันสมัยได้สะดวกและรวดเร็ว การประกอบอาชญากรรมขององค์กรอาชญากรรมจึงได้มีแนวทางที่ประกอบกิจกรรมธุรกิจที่ถูกต้องกฎหมาย เพื่อใช้เป็นสถานที่ในการหมุนเวียนเงินและทรัพย์สินที่ได้มาโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ประกอบกับเพื่อใช้ธุรกิจดังกล่าวช่วยส่งเสริมและสนับสนุนธุรกิจที่ผิดกฎหมายขององค์กรด้วย เช่น อาชญากรรมทางธุรกิจ (Business Crime) ที่ได้กระทำโดยองค์กรอาชญากรรม เพราะฉะนั้น การที่สังคมจะมีปฏิกริยาโต้ตอบที่เป็นปฏิปักษ์ต่อการกระทำขององค์กรดังกล่าว ย่อมไม่เกิดขึ้นอย่างแน่นอน เพราะการประกอบอาชญากรรมทางธุรกิจนั้นจะใช้กลวิธีที่ซับซ้อน มีความเชี่ยวชาญเป็นอย่างสูง และจะหลีกเลี่ยงมิใช่ความรุนแรงในการประกอบกิจกรรม (บัญญัติ วิสุทธิมรรค, 2533 : 11) ซึ่งจะทำให้สังคมไม่สามารถเห็นภัยอย่างร้ายแรงในการประกอบกิจการขององค์กรอาชญากรรมได้ ย่อมส่งผลทำให้สังคมไม่มีปฏิกริยาโต้ตอบที่เป็นปฏิปักษ์อย่างรุนแรงแต่ประการใด

ผู้เขียนมีความคิดเห็นว่า ความหมายที่แท้จริงของคำว่า "องค์กรอาชญากรรม" (Organized Crime) เมื่อนำมาวิเคราะห์และเปรียบเทียบกับความหมายของ "อาชญากรรม" (Crime) ควรมีความหมายที่กว้างขึ้นเพื่อใช้เป็นมาตรการในการป้องกันและ

ปราบปรามองค์กรอาชญากรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือต้องเป็นการกระทำหรือพฤติกรรมขององค์กรที่ได้ละเมิดและฝ่าฝืนต่อทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ได้กำหนดว่าเป็นความผิดและมีโทษได้กำหนดไว้ ส่วนประเด็นที่ว่าการกระทำหรือพฤติกรรมดังกล่าวต้องมีปฏิกริยาโต้ตอบที่เป็นปฏิปักษ์ต่อสังคมไม่ใช่องค์ประกอบที่สำคัญที่จะเป็นข้อกำหนดที่ตายตัว เพราะว่าในปัจจุบันองค์กรอาชญากรรมได้ประกอบกิจกรรมและธุรกิจที่ถูกกฎหมาย และประกอบกิจกรรมและธุรกิจที่ผิดกฎหมายร่วมกัน เพื่อใช้เป็นสถานที่ช่วยส่งเสริมและสนับสนุนระหว่างธุรกิจทั้งสองประเทศ เพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์และกำไรสูงสุดขององค์กรในการกระทำผิด

2.1.2 รูปแบบและโครงสร้างขององค์กรอาชญากรรม

2.1.2.1 รูปแบบและโครงสร้างขององค์กรอาชญากรรมในต่างประเทศ

ความเป็นมาขององค์กรอาชญากรรมในต่างประเทศซึ่งเป็นองค์กรที่มีชื่อเสียงอย่างมากในการประกอบกิจกรรมที่ผิดกฎหมาย ตลอดจนมีเครือข่ายการทำงานทั่วโลกซึ่งถือได้ว่าเป็นองค์กรอาชญากรรมสากลในปัจจุบัน ผู้เขียนขออธิบายความเป็นมาขององค์กรอาชญากรรมดังกล่าว 3 องค์กร เพื่อเป็นพื้นฐานในการอธิบายถึงรูปแบบและโครงสร้างขององค์กรอาชญากรรมในลำดับต่อไป

MAFIA องค์กรอาชญากรรมนี้เกิดขึ้นครั้งแรกที่หมู่เกาะซิซิลีตอนใต้ของประเทศอิตาลี กล่าวคือ ในหมู่เกาะซิซิลีชนชั้นปกครองซึ่งเป็นชนชาติต่างเผ่าพันธุ์กับชาวพื้นเมืองที่อาศัยอยู่ในหมู่เกาะดังกล่าวเป็นผู้มีอำนาจปกครอง โดยชนชั้นปกครองได้ใช้อำนาจโดยมิชอบ มีการข่มขู่และบังคับชาวพื้นเมืองอย่างไม่ยุติธรรม จึงนำไปสู่การต่อสู้และขัดแย้งโดยชาวพื้นเมืองได้รวมตัวกันเป็นกลุ่มบุคคล โดยมีลักษณะเป็นการดำเนินงานที่ซับซ้อน มีกฎเกณฑ์และระเบียบที่เคร่งครัดเพื่อต่อต้านการกระทำของฝ่ายปกครองซึ่งเรียกว่า "MAFIA" ต่อมากลุ่มบุคคลดังกล่าวได้มีการแบ่งกลุ่มออกเป็นหลายกลุ่มในพื้นที่ โดยมีการแสวงหารายได้และผลประโยชน์เข้ากลุ่มของตนเอง รวมทั้งการกระทำที่มิชอบด้วยกฎหมาย มีการขัดแย้งและต่อสู้กันระหว่างกลุ่ม ซึ่งทำให้มีผู้ได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิตเป็นจำนวนมาก หลังจากเกาะซิซิลีได้เข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของประเทศอิตาลีแล้ว รัฐบาลอิตาลีระหึงถึงภัยร้ายแรงและความเสียหายที่เกิดขึ้นในหมู่เกาะ จึงมีคำสั่งให้เจ้าหน้าที่เข้าไปปราบปรามและจับกุมสมาชิกกลุ่ม Mafia อย่างเด็ดขาด ซึ่งทำให้กลุ่ม Mafia ต้องอพยพออกนอกพื้นที่ โดยได้อพยพเดินทางไปสู่ประเทศในทวีปยุโรปและประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งในช่วงเวลานั้นประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นช่วงเปิดประเทศต้องการแรงงานจำนวนมาก จึงเป็นโอกาสที่ดีของกลุ่ม Mafia แก๊งค์ Mafia จึงได้ไปตั้งถิ่นฐานครั้งแรกที่มลรัฐ New York โดยได้กระทำการขายสุราเถื่อนเป็นธุรกิจที่หารายได้และผลประโยชน์

โดยที่เหล่าสมาชิกของกลุ่ม Mafia ดังกล่าวยังคงไว้ ซึ่งโครงสร้างและรูปแบบการดำเนินงานที่เคารพต่อกฎเกณฑ์อย่างเคร่งครัดเช่นเดียวกับช่วงที่อาศัยอยู่ในประเทศอิตาลีทุกประการ โดยมี การเรียกชื่อองค์กรอาชญากรรมใหม่นี้ว่า "LA COSA NOSTRA"

YAKUZA องค์กรอาชญากรรมนี้เป็นองค์กรอาชญากรรมที่มีชื่อเสียงที่สุดในทวีปเอเชีย และเป็นองค์กรอาชญากรรมที่ใหญ่ที่สุดในโลก โดยกำเนิดขึ้นเมื่อ ประมาณ 400 ปีที่แล้ว ซึ่งเกิดจากการรวมตัวกันระหว่างกลุ่มนักเลงอันธพาลและนักการพนันใน ประเทศญี่ปุ่น (รัชนีกร โชติชัยสถิตย์, 2529 : 50) เพื่อประกอบกิจการที่ผิดกฎหมายหลาย ประเภท เช่น การค้ายาเสพติด การค้าประเวณี การเรียกร้องค่าคุ้มครอง และการลักลอบขน สิ้นค้าหนีภาษี เป็นต้น เพื่อแสวงหารายได้และผลประโยชน์ให้แก่องค์กร

ในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ซึ่งถือว่าเป็นระยะเวลาที่วิกฤตการณ์ที่สุดของประเทศญี่ปุ่นในด้านเศรษฐกิจ แก๊งค์องค์กรอาชญากรรมยาภูเขาได้ ช่วยเหลือรัฐในการป้องกันและปราบปรามแก๊งค์องค์กรอาชญากรรมต่างประเทศ คือองค์กร อาชญากรรมประเทศจีน และประเทศเกาหลี ที่ได้เข้ามาหาผลประโยชน์ในตลาดมืดที่กำลัง เจริญเติบโตของญี่ปุ่น เท่ากับว่าองค์กรอาชญากรรมยาภูเขาได้เข้ามามีบทบาทเป็นอย่างมากต่อ ระบบการเมืองการปกครองและสังคมของประเทศญี่ปุ่นตั้งแต่อดีตจนมาถึงยุคปัจจุบัน ใน ปัจจุบันแก๊งค์องค์กรอาชญากรรมยาภูเขาได้ประกอบกิจกรรมที่ผิดกฎหมายและถูกกฎหมาย มี สมาชิกจำนวนมากอยู่ทั่วโลก มีการติดต่อประสานงานกัน โดยมีการเคารพต่อกฎระเบียบขององค์กร อย่างเคร่งครัด ถือได้ว่าองค์กรอาชญากรรมยาภูเขาเป็นชุมชนหนึ่งของสังคมในประเทศญี่ปุ่น

Chinese Organized Crime Group (COC) องค์กรอาชญากรรม (COC) เป็นองค์กรที่มีอิทธิพลเป็นอย่างมากในประเทศสหรัฐอเมริกา โดยเฉพาะในบริเวณพื้นที่ที่ตั้ง ของ "China Town" ที่มีชนเชื้อชาติจีนได้อาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งองค์กรอาชญากรรมนี้มี ความเป็นมาและวิวัฒนาการมาจากการรวมตัวและประสานงานกันกับสามองค์กรอาชญากรรมที่ สำคัญ คือ องค์กรอาชญากรรม Traids องค์กรอาชญากรรม Tongs และองค์กรอาชญากรรม Street Gangs (ปิยะพันธุ์ สารากรบริรักษ์, 2534 : 8 - 10.)

Traids มีวิวัฒนาการในช่วงระหว่างคริสต์ทศวรรษที่ 16 ใน ประเทศจีน ได้มี ชนชาติแมนจูเลียได้ยกกำลังพลเพื่อที่จะล้มล้างราชวงศ์ชิงแต่กระทำไม่ สำเร็จ บรรดาสมาชิกขององค์กรดังกล่าวจึงต้องอพยพหนีภัยไปสู่อินโดจีน ซึ่งส่วนใหญ่จะอพยพ ไป ณ ประเทศฮ่องกง และประเทศมาเลเซีย เมื่ออพยพหนีภัยไปสู่ดินแดนใหม่แล้วได้มีการ รวมตัวกันเป็นองค์กรเช่นเดิม

แต่ได้มีการเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานเป็นการประกอบกิจกรรมที่ผิดกฎหมาย เช่น การค้าประเวณี การค้ายาเสพติด การพนัน การเรียกค่าคุ้มครอง เป็นต้น ซึ่งในระยะเวลาต่อมา องค์กร Traids ได้ขยายอิทธิพลและเข้าไปประกอบกิจกรรมที่ผิดกฎหมายในประเทศไต้หวัน ประเทศสิงคโปร์ ประเทศออสเตรเลีย และทวีปอเมริกาเหนือ ในลำดับต่อมา

Tongs มีวิวัฒนาการมาจากบรรดาสมาชิกขององค์กร Traids ที่มีเชื้อชาติจีน ที่ได้อพยพหนีภัยหลังจากที่ปฏิวัติราชวงศ์ชิงไม่สำเร็จ จึงได้อพยพเข้าสู่ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยมีการรวมตัวกันเป็นองค์กรลับเพื่อประกอบกิจกรรมที่ผิดกฎหมายหลายประเภท มีบทบาทในการประกอบอาชญากรรมในย่านที่คนจีนอาศัยอยู่ และธุรกิจที่ถูกตอกฎหมาย เช่น ธุรกิจการท่องเที่ยว ร้านอาหาร บาร์ ไนท์คลับ ประกอบกัน

Street Gangs มีวิวัฒนาการมาจากการรวมตัวกันระหว่างบุคคลที่ได้อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในประเทศสหรัฐอเมริกา ในช่วงระหว่างคริสต์วรรษที่ 19 โดยส่วนใหญ่จะเป็นบุคคลวัยหนุ่มที่ไม่มีความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพ จึงได้รวมตัวกันเพื่อแสวงหารายได้และผลประโยชน์จากธุรกิจที่ผิดกฎหมาย และประกอบกิจกรรมที่เสี่ยงภัยต่างๆ หลายประเภท ซึ่งจะมีอิทธิพลในย่านคนจีนอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก

รูปแบบและการดำเนินงานขององค์กรอาชญากรรมในต่างประเทศ

ในปัจจุบันองค์กรอาชญากรรม (Organized Crime) ได้ถือว่เป็นส่วนหนึ่งของชุมชนในสังคมที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับระบบธุรกิจและเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ (Don, 1982 : 335) ซึ่งถือได้ว่ามีบทบาท และความสำคัญเป็นอย่างมากในการพัฒนาและความเจริญเติบโตต่อระบบเศรษฐกิจ เพราะฉะนั้น ผู้เขียนมีความคิดเห็นว่าการศึกษาและการทำความเข้าใจต่อรูปแบบ และการดำเนินงานขององค์กรอาชญากรรมเป็นสิ่งสำคัญในการนำไปสู่การป้องกัน และปราบปรามองค์กรอาชญากรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

รูปแบบและการดำเนินงานขององค์กรอาชญากรรมมีลักษณะสำคัญ ดังนี้

1) การควบคุมการประกอบอาชญากรรมขององค์กรนั้น จะต้องมีความสัมพันธ์กับสภาพภูมิศาสตร์พื้นที่ในการประกอบอาชญากรรมในแต่ละประเภท (Ruthshonle , 1953 : 148) เช่น ถ้าสภาพภูมิศาสตร์มีสภาพพื้นที่เป็นชายทะเลติดกับอาณาเขตของประเทศอื่น ย่อมเหมาะสมที่จะประกอบกิจการในด้านการลักลอบขนส่งสินค้าที่ผิดกฎหมายประเภทสินค้านี้ภาษี การส่งยาเสพติด เป็นต้น

2) มีรูปแบบการดำเนินงานและวิธีการประกอบอาชญากรรมที่เป็นมาตรฐาน กล่าวคือในองค์กรอาชญากรรมจะมีกฎเกณฑ์และระเบียบที่บรรดาสมาชิกขององค์กรจะต้องเคารพและเคร่งครัดต่อกฎดังกล่าว ถ้ามีสมาชิกผู้ใดฝ่าฝืนหรือละเมิดจะถูกลงโทษอย่างเด็ดขาด

3) มีการฝึกฝนบรรดาสมาชิกขององค์กรให้มีความชำนาญเชี่ยวชาญ เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จในการประกอบอาชญากรรม

4) มีการวางแผนเตรียมการล่วงหน้าอย่างละเอียด ก่อนที่จะลงมือประกอบกิจกรรมที่ผิดต่อกฎหมาย เพื่อเป็นหนทางที่จะมีผู้นำมาดำเนินคดีโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ

5) มีโครงสร้างในการปฏิบัติงานและการควบคุมบงการ สลับซับซ้อนโดยแบ่งอำนาจตามตำแหน่งขององค์กรเป็นลำดับชั้น

6) บรรดาสมาชิกขององค์กรจะต้องเป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์จงรักภักดี ตลอดจนรักษาความลับขององค์กรอย่างเคร่งครัด

7) ประกอบกิจกรรมทั้งกิจกรรมที่ผิดกฎหมาย และกิจกรรมที่ถูกต่อกฎหมายร่วมกัน เพื่อใช้เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินงาน

8) มีเงินทุนมหาศาลที่ได้มาจากการแสวงหารายได้และผลประโยชน์จากการประกอบกิจกรรมขององค์กร

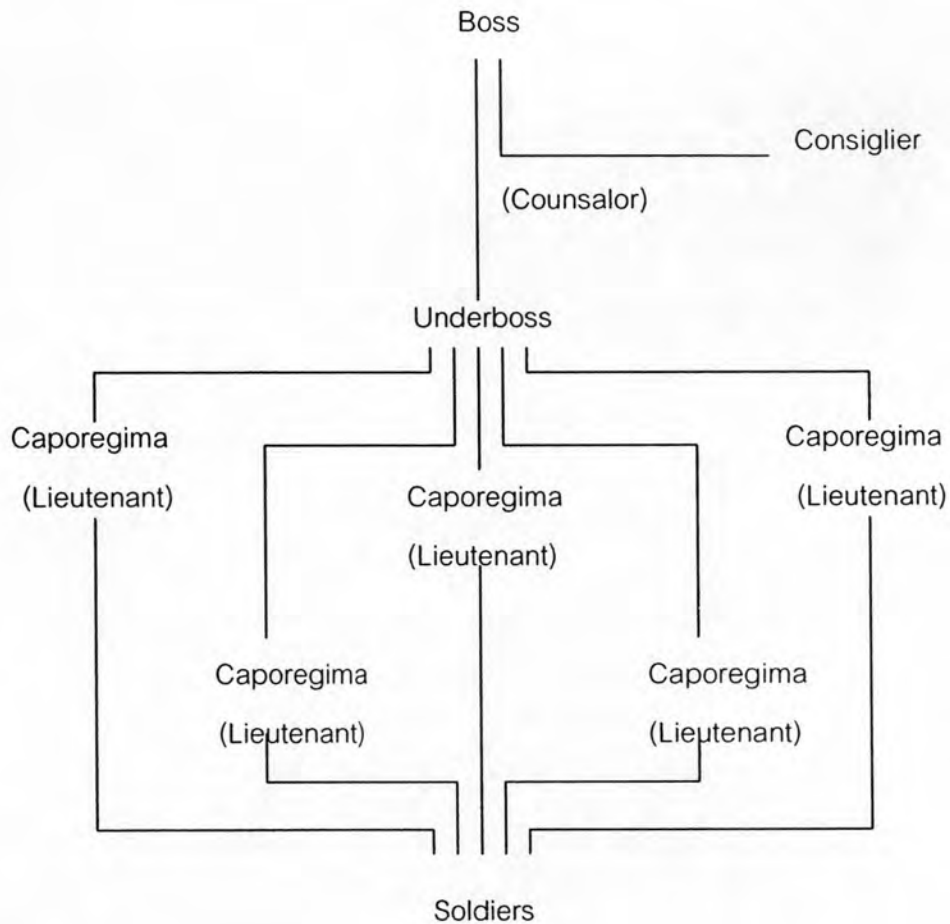
9) เมื่อบรรดาสมาชิกขององค์กรได้ลงมือประกอบกิจกรรมทั้งที่ถูกต่อกฎหมายและผิดต่อกฎหมายแล้ว จะมีทั้งพยานหลักฐานไว้ให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการพิสูจน์และดำเนินคดีต่อองค์กรได้เป็นเด็ดขาด

10) มีการใช้เงินจำนวนมากที่ได้มาจากการประกอบกิจกรรมขององค์กร เพื่อให้สินบนต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อใช้ในการช่วยเหลือและมีให้องค์กรของตนถูกดำเนินคดีตามกฎหมาย (Neil และ Evans, 1981 : 283)

โครงสร้างในการบังคับบัญชาและควบคุมบงการในการดำเนินการขององค์กรอาชญากรรม

องค์กรอาชญากรรม (Organized Crime) ในต่างประเทศมีโครงสร้างการบังคับบัญชาและควบคุมบงการในการประกอบกิจกรรมที่ผิดกฎหมาย และกิจกรรมที่ถูกต่อกฎหมาย โดยมีการแบ่งอำนาจและหน้าที่เป็นลำดับชั้นตามคุณสมบัติของแต่ละสมาชิกขององค์กร ซึ่งสามารถอธิบายแผนภูมิภาพได้ดังนี้

An Organized Crime Family (President's Commission on Law Enforcement and Administration of Justice , 1968 : 452)

ภาพที่ 2.1 โครงสร้างการบังคับบัญชาและการควบคุมบงการขององค์กรอาชญากรรม

จากโครงสร้างการบังคับบัญชาและการควบคุมบงการขององค์กรอาชญากรรม (Organized Crime) ดังกล่าวข้างต้นนั้น อธิบายได้ดังนี้

1) "Boss" คือ บุคคลที่มีอำนาจสูงสุดในองค์กรอาชญากรรม เป็นผู้ออกคำสั่งในการปฏิบัติงาน และคอยรับผลกำไรและประโยชน์ในการประกอบอาชญากรรม โดยเป็นผู้ที่อยู่เบื้องหลังและคอยช่วยเหลือในการประกอบอาชญากรรมขององค์กร

2) "UNDERBOSS" คือ บุคคลที่มีอำนาจและตำแหน่งรองลงมา จาก "Boss" เป็นผู้ติดต่อรับคำสั่งและรับข้อมูลมาจาก "Boss" ในการลงมือประกอบอาชญากรรม

3) "CONSIGLIERE" คือ บุคคลที่มีอำนาจและตำแหน่งในระดับเดียวกับ "UNDERBOSS" มีหน้าที่ติดต่อกับกลุ่มผู้ร่วมงานที่อยู่ในระดับการลงมือปฏิบัติการและเป็นผู้ให้คำแนะนำปรึกษาแก่ฝ่ายระดับปฏิบัติการ

4) "CAPOREGIMA" คือ บุคคลที่มีอำนาจและตำแหน่งเสมือนผู้จัดการหรือหัวหน้าฝ่ายในการประกอบอาชญากรรม โดยเป็นผู้ดำเนินการติดต่อและประสานงานในกิจกรรมที่องค์กรอาชญากรรมได้ลงมือปฏิบัติการ

5) "SOLDIERS" คือ บุคคลที่มีอำนาจและตำแหน่งต่ำที่สุดในองค์กรซึ่งเป็นผู้ลงมือปฏิบัติการโดยแท้จริงขององค์กร ซึ่งบุคคลในตำแหน่งนี้มีความจำเป็นต้องเป็นสมาชิกขององค์กร

อาชญากรรมเสมอไป ซึ่งจะเป็นบุคคลที่ถูกว่าจ้างจากองค์กรอาชญากรรมให้ลงมือประกอบกิจกรรมแทนก็ได้ ในโครงสร้างการบังคับบัญชา และการควบคุมบงการขององค์กรอาชญากรรมนั้นแสดงให้เห็นว่าบุคคลที่มีอำนาจสูงสุดในการประกอบกิจกรรมขององค์กรนั้นคือ "Boss" หรือ "หัวหน้าขององค์กร" โดยบุคคลดังกล่าวจะต้องมีคุณสมบัติที่สำคัญเฉพาะ ดังต่อไปนี้

- 1) ต้องเป็นผู้มีความจงรักภักดีต่อองค์กรอย่างแท้จริง
- 2) เป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์และอุทิศร่างกาย จิตใจ ต่อองค์กรและบรรดาสมาชิกขององค์กร
- 3) เป็นผู้ที่รักษาความลับและเคารพต่อกฎเกณฑ์ขององค์กรอย่างเคร่งครัด
- 4) เป็นผู้มีลักษณะสมควรเคารพนับถือและมีอำนาจที่บรรดาสมาชิกขององค์กรจะพึงปฏิบัติตามคำสั่ง

เพราะฉะนั้น ในการที่จะปราบปรามและป้องกันการประกอบอาชญากรรม (Crime) ในรูปขององค์กรอาชญากรรม (Organized Crime) ได้นั้น ต้องหามาตรการในการดำเนินคดีและพิสูจน์ความผิดของ "Boss" หรือ "หัวหน้า" ขององค์กร ซึ่งเป็นหนทางที่จะกำจัดและทำลายโครงสร้างในการบังคับบัญชาและควบคุมบงการขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะเหตุที่ว่า การที่จะปราบปรามและป้องกันการประกอบอาชญากรรมขององค์กรอาชญากรรมนั้น ต้องกำจัดบุคคลที่มีตำแหน่งและอำนาจสูงสุดขององค์กรอาชญากรรม เป็นสิ่งที่ถูกต้องที่สุดอย่างแท้จริง

ในปัจจุบัน องค์การอาชญากรรมที่มีอิทธิพลในการดำเนินการ ประกอบอาชญากรรมที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงและความสงบเรียบร้อยและสังคมทั้ง ภายในประเทศ และระหว่างประเทศ ได้แก่

1) La Cosa Nostra (LCN) คือ องค์การอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในประเทศสหรัฐอเมริกา และยังคงมีอิทธิพลและอำนาจในการประกอบอาชญากรรม (Crime) ทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ โดยเริ่มก่อตั้งครั้งแรกมีสมาชิกองค์กรทั้งสิ้น 2,000 คน และมีการพัฒนาองค์กรขึ้นตามลำดับ ซึ่งในปัจจุบันมีจำนวนสมาชิกขององค์กรประมาณ 20,000 คน มีการแบ่งเป็นแก๊งค์ย่อย ๆ อีก 24 แก๊งค์ (Don, 1982 : 341) มีสำนักงานใหญ่ขององค์กรทั้งสิ้น 5 แห่งในนครนิวยอร์ก ส่วนสำนักงานสาขาอื่นจะกระจายอยู่ทั่วไปในประเทศสหรัฐอเมริกา

2) YAKUZA คือ องค์การอาชญากรรมที่มีโครงสร้างการดำเนินการประกอบอาชญากรรม ซึ่งมีสมาชิกขององค์กรมากที่สุดในโลก กล่าวคือ ประกอบไปด้วยองค์กรต่าง ๆ ประมาณ 2,300 แห่ง มีสมาชิกขององค์กรทั้งหมดประมาณ 99,000 คน (ริชเน็กร โซติชัยสถิตย์, 2529 : 54) ซึ่งกลุ่มที่ใหญ่ที่สุด คือ กลุ่มยามากูชิ - กูมิ (Yamaguchi - gumi) มีสมาชิกประมาณ 11,500 คน กลุ่มองค์กรลำดับรองลงมา คือ กลุ่มซุมิโยชิ - เรนงอ (Sumiyoshi - Rengo) โดยมีอาณาเขตพื้นที่ในการดำเนินการ 11 เขต ซึ่งแต่ละเขตจะมีหัวหน้าควบคุม 1 คน และทุกเขตจะต้องขึ้นตรงและรับคำสั่งจาก "ผู้บริหารสูงสุด" ขององค์กร สมาชิกขององค์กรจะต้องจงรักภักดี ซื่อสัตย์ และเคารพต่อกฎเกณฑ์ขององค์กรอย่างเคร่งครัด ถ้าสมาชิกคนใดประพฤติตนผิดกฎระเบียบจะต้องถูกลงโทษด้วยการตัดนิ้วมือตนเอง และถ้าสมาชิกคนใดละเมิดต่อกฎระเบียบและอย่างร้ายแรง ต้องถูกลงโทษด้วยการประหารชีวิตด้วยวิธีการต่าง ๆ อย่างทรมาณ

3) สหภาพไม้ไผ่ (Bamboo Union)

องค์การอาชญากรรม "สหภาพไม้ไผ่" เกิดขึ้นครั้งแรกในประเทศไต้หวัน มีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินการประกอบอาชญากรรมที่ผิดต่อกฎหมายหลายประเภท มีความชำนาญในการประกอบอาชญากรรมเป็นพิเศษมีการติดต่อและประสานงานกับเจ้าหน้าที่ระดับสูงของหน่วยงานราชการต่าง ๆ ตลอดจนมีการให้เงินอุดหนุนพรรคการเมืองในการบริหารประเทศ (กุลพล พลวัน, 2533 : 539) รูปแบบในการดำเนินการแบ่งออกเป็น 12 สาขา แต่ละสาขาจะควบคุมพื้นที่ต่างกัน โดยในแต่ละพื้นที่ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของ "หัวหน้าสูงสุด" (Boss) ขององค์กร ประกอบกับมีการแบ่งออกเป็นแก๊งค์ย่อย ๆ ได้อีกประมาณ 600 แก๊งค์ เพื่อดำเนินการติดต่อและประสานงานในการประกอบอาชญากรรม (Crime) ร่วมกัน

4) พยัคฆ์ทมิฬอีแลม (Liberal Tigers of Tamil – Eelam) เกิดขึ้นครั้งแรกในประเทศศรีลังกา โดยมีวิวัฒนาการมาจากการขัดแย้งทางด้านเชื้อชาติและศาสนา กล่าวคือ ในปี พ.ศ. 2491 หลังจากที่ประเทศศรีลังกาได้รับอิสรภาพจากประเทศอังกฤษ ได้เกิดความขัดแย้งทางเชื้อชาติและศาสนาระหว่างชาวสิงหลที่นับถือศาสนาพุทธฝ่ายหนึ่งกับชาวทมิฬที่นับถือศาสนาฮินดูอีกฝ่ายหนึ่ง เนื่องจากชาวสิงหลได้ผลักดันให้ประเทศใช้ภาษาสิงหลเป็นภาษาทางการแทนภาษาอังกฤษ ประกอบกับผลักดันให้ศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติของประเทศศรีลังกา ซึ่งก่อให้เกิดความมิพอใจกับฝ่ายทมิฬที่นับถือศาสนาฮินดูเป็นอย่างมาก จึงได้รวมตัวกันตั้งเป็นองค์กรขึ้นมา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อต่อสู้รักษาสิทธิและศักดิ์ศรีของชาวทมิฬ

ขบวนการก่อการร้ายนี้ประกาศก่อตั้งอย่างเป็นทางการเมื่อปี พ.ศ. 2519 มีนายเวลพิลย์ ประภาควัน เป็นหัวหน้า มีกองกำลังติดอาวุธประมาณ 10,000 คน และมีกำลังรบหลักประมาณ 4,000 คน มีพื้นที่ในอิทธิพลอยู่บริเวณคาบสมุทรมลายูทางตอนเหนือและตะวันออกของประเทศศรีลังกา สมาชิกขององค์กรดังกล่าวมีความชำนาญอย่างมากในการก่อการร้ายและลอบสังหารเจ้าหน้าที่ระดับสูงของรัฐ นอกจากนี้ยังได้ประกอบกิจกรรมที่ผิดกฎหมายหลายประเภท และล่าสุดได้แพร่ขยายอิทธิพลเข้ามาสู่ประเทศไทย โดยยึดหมู่เกาะในทะเลอันดามันซึ่งเป็นรอยเชื่อมต่อระหว่างประเทศไทยกับประเทศพม่าเป็นสถานที่ปฏิบัติการประกอบอาชญากรรม (หนังสือพิมพ์มติชนรายวัน, 2538 : หน้า 1-16)

2.1.2.2 รูปแบบและโครงสร้างขององค์กรอาชญากรรมในประเทศไทย

ความเป็นมาและวิวัฒนาการขององค์กรอาชญากรรมในประเทศไทยนั้นมีรูปแบบและโครงสร้างที่สำคัญ โดยสามารถแบ่งออกเป็นขั้นตอนในแต่ละระดับได้ดังนี้คือ

1) “องค์กรอาชญากรรม” ในระยะแรกมีลักษณะของ “ผู้มีอำนาจในท้องถิ่น” ซึ่งเรียกได้ว่า “นักเลงโต” เป็นหัวหน้าสูงสุด (เวียงรัฐ เนติโพธิ์, 2537 : 33) เกิดจากสังคมจารีตประเพณีได้กำหนดไว้ โดยในแต่ละท้องถิ่นจะมีบุคคลที่มีบุคลิกลักษณะเฉพาะตัวเป็นผู้มีใจกว้างขวางกล้าได้กล้าเสีย รักษาสังคม และสามารถปกป้องและป้องกันภัยให้แก่ประชาชนในแต่ละท้องถิ่นได้ เป็นที่ยอมรับของประชาชนในท้องถิ่น โดยบุคคลดังกล่าวในระยะแรกนั้นมีฐานะทางเศรษฐกิจมิได้สูงไปกว่าประชาชนในท้องถิ่นแต่อย่างใด (สุรจิต พัฒนสาร, 2530 : 14)

2) เมื่อได้มีการปฏิรูปการเมืองและการปกครอง ซึ่งนำมาสู่การกำหนดแต่งตั้งตำแหน่งทางราชการคือ “กำนัน” และ “ผู้ใหญ่บ้าน” ให้มีอำนาจหน้าที่ในการดูแลและควบคุมความสงบสุขของประชาชนในแต่ละท้องถิ่น โดยตำแหน่งดังกล่าวทางราชการจะ

แต่งตั้งบุคคลที่มีอิทธิพลและมีอำนาจสูงสุดในท้องถิ่น คือ "นักเลงโต" ในสมัยเริ่มแรกนั่นเองทำให้บุคคลดังกล่าวมีอำนาจรัฐมารับรองอำนาจอิทธิพลของตนซึ่งมีมาแต่เดิมอีกระดับหนึ่ง ทำให้มีการขยายอิทธิพลและอำนาจบารมีได้อย่างกว้างขวางขึ้น สามารถรักษาและดูแลกิจการของตน ทำให้มีการขยายอิทธิพลและอำนาจบารมีได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3) เมื่อระบบเศรษฐกิจและการค้าของประเทศได้มีการขยายตัวมากขึ้น ย่อมส่งผลไปสู่ระบบเศรษฐกิจและการค้าภายในท้องถิ่นด้วย ทำให้บุคคลที่มีอิทธิพลและอำนาจบารมีภายในแต่ละท้องถิ่นอาศัยโอกาสดังกล่าวผูกขาดการค้าประเภทต่าง ๆ (อัจฉรา กุมุทพิสมัย, 2536 : 106) ให้อยู่ในความดูแลและครอบครองของตน ซึ่งทำให้อำนาจทางเศรษฐกิจของบุคคลดังกล่าวร่ำรวยและมั่งคั่งยิ่งขึ้น มีฐานะทางเศรษฐกิจสูงกว่าประชาชนในท้องถิ่น มีการประกอบธุรกิจทั้งที่ถูกต้องกฎหมายและผิดต่อกฎหมายประกอบกัน

4) ในช่วงระยะเวลาปัจจุบันนี้ "ผู้ทรงอิทธิพล" ในแต่ละท้องถิ่นได้มีการพัฒนาและวิวัฒนาการ อำนาจอิทธิพลของตนเข้าไปสู่ "ระบบการเมือง" ทั้งในภาคราชการส่วนท้องถิ่น ส่วนภูมิภาค และในระดับประเทศมีการลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาจังหวัดเพื่อควบคุมอำนาจในส่วนท้องถิ่นที่ตนมีอำนาจ นอกจากนั้น ยังได้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิก สภาผู้แทนราษฎร หรือจัดส่งบุคคลที่เป็นญาติมิตรหรือบุคคลที่ไว้ใจได้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแทนตน ซึ่งถ้ากลุ่มบุคคลที่อยู่ในความควบคุมของ "ผู้ทรงอิทธิพล" ได้รับการเลือกตั้งเป็นผู้แทนราษฎร ประกอบกับได้รับการแต่งตั้งให้ทำหน้าที่เป็นฝ่ายบริหารของประเทศ ย่อมส่งผลทำให้อำนาจอิทธิพลและบารมีของบุคคลดังกล่าวเพิ่มประสิทธิภาพยิ่งขึ้นอย่างมากมาย (สุคิด ลั่นซ้าย, 2536 : 38) ในปัจจุบันสังคมได้ยอมรับและเรียกบุคคลดังกล่าวว่า "เจ้าพ่อ" อันเป็นที่มาและวิวัฒนาการในการพัฒนารูปแบบขององค์กรอาชญากรรมในประเทศไทยสมัยปัจจุบัน

รูปแบบและการดำเนินงานขององค์กรอาชญากรรมในประเทศไทย

รูปแบบและการดำเนินงานขององค์กรอาชญากรรมในประเทศไทย มีการกำเนิดและวิวัฒนาการมาจาก "อำนาจในท้องถิ่น" ในสมัยเริ่มแรกและได้พัฒนารูปแบบไปสู่ "อำนาจระดับประเทศ" ในปัจจุบัน โดยมีปัจจัยที่สำคัญที่เป็นแรงผลักดันอำนาจดังกล่าว คือ

1) ปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรมและจารีตประเพณี กล่าวคือ สังคมวัฒนธรรมและจารีตประเพณี ได้กำหนดให้ประชาชนในสังคมท้องถิ่นมีการยอมรับบุคคลที่มีอำนาจอิทธิพลและบารมีมากที่สุดเป็นหัวหน้าของชุมชนท้องถิ่น ซึ่งบุคคลดังกล่าวสามารถช่วยเหลือและคุ้มครองความปลอดภัยของประชาชนในแต่ละท้องถิ่นได้ ประกอบกับบุคคลดังกล่าวจะต้องมีบุคลิกลักษณะเฉพาะตัวที่มีจิตใจกว้างขวาง กล้าได้กล้าเสีย รักษาสัจจะ ซึ่งบุคคลดังกล่าวใน

สมัยเริ่มแรกเรียกว่า “นักเลงโต” ในแต่ละท้องถิ่นเป็นผู้ที่เริ่มต้น การกำเนิดและวิวัฒนาการ “องค์กรอาชญากรรม” ในประเทศไทย

2) ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและการค้า กล่าวคือ ในรอบทศวรรษที่ผ่านมา ประเทศไทยได้มีการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและการค้าอย่างมากมาย ซึ่งส่งผลทำให้เกิดการหมุนเวียนของทุนจากต่างถิ่นเข้าไปสู่ชนบท และมีการประกอบธุรกิจทางด้านอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ในแต่ละท้องถิ่น (ผาสุก พงษ์ไพจิตร และสังคีต พิริยะรังสรรค์, 2535 : 125) ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้อำนาจบารมีและอิทธิพลของ “นักเลงโต” ในแต่ละท้องถิ่นได้เพิ่มพูนอำนาจของตนมากยิ่งขึ้น เพราะเหตุที่ว่าเจ้าของสถานประกอบการต่าง ๆ ที่จะไปลงทุนในแต่ละท้องถิ่นนั้น จะต้องเข้าปรึกษาหารือและขอความช่วยเหลือความสะดวกจากบุคคลดังกล่าวก่อน ซึ่งทำให้ผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่นมีการแสวงหาผลประโยชน์และรายได้จากการประกอบกิจการต่าง ๆ รวมทั้งการผูกขาดสินค้าบางประเภทในท้องถิ่น ทำให้บุคคลดังกล่าวมีฐานะทางเศรษฐกิจ ดีขึ้น มีสภาพความเป็นอยู่ที่ร่ำรวยมั่งคั่งกว่าประชาชนธรรมดาในท้องถิ่น ในที่นี้ผู้เขียนเรียกบุคคลดังกล่าวว่า “ผู้ทรงอิทธิพล” ประจำท้องถิ่น ถือว่าเป็นจุดกำเนิดรูปแบบขององค์กรอาชญากรรมในระดับที่สอง

3) ปัจจัยทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย กล่าวคือ หลังจากที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากสมบูรณาญาสิทธิราชมาเป็นระบอบประชาธิปไตยนั้น ทำให้อำนาจบารมีและอิทธิพลของ “ผู้ทรงอิทธิพล” ในแต่ละท้องถิ่นเพิ่มขึ้นอย่างมากมาย เพราะเหตุที่ว่า “ผู้ทรงอิทธิพล” ในแต่ละท้องถิ่นจะเป็นผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาจังหวัด หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้วยตนเอง หรือจัดส่งบุคคลที่อยูในการควบคุมของตนลงสมัคร (ผาสุก พงษ์ไพจิตรและสังคีต พิริยะรังสรรค์, 2535 : 127) ซึ่งหลังจากตนเองหรือบุคคลที่อยูในการควบคุมของตนได้รับการเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่ง “ฝ่ายบริหาร” ประกอบ ด้วย ย่อมทำให้อำนาจบารมีและอิทธิพลของผู้ทรงอิทธิพลในแต่ละท้องถิ่นมีอำนาจบารมีอิทธิพลในระดับประเทศ ในที่นี้ผู้เขียนเรียกบุคคลดังกล่าวว่า “เจ้าพ่อ” ซึ่งถือว่าเป็นรูปแบบขององค์กรอาชญากรรมในประเทศไทยในระยะเวลาปัจจุบัน

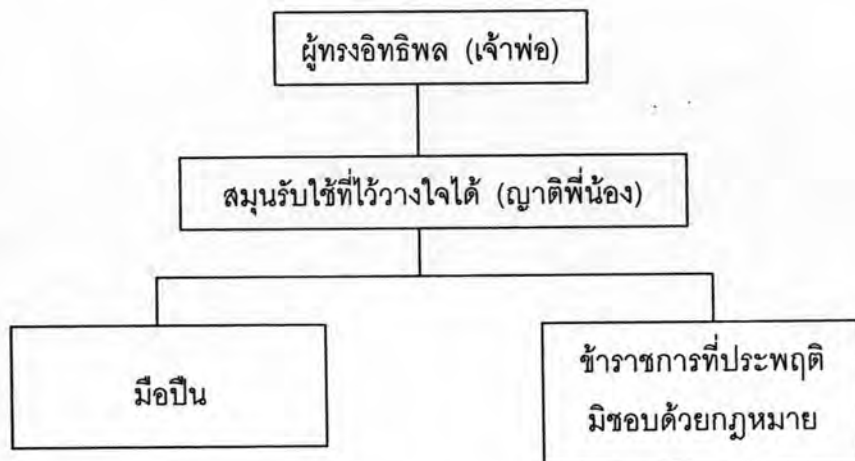
ดังนั้น จากปัจจัยทางด้านต่าง ๆ ที่กล่าวไว้ข้างต้น แสดงให้เห็นว่ารูปแบบและการดำเนินการขององค์กรอาชญากรรมในประเทศไทยนั้นมีลักษณะประการสำคัญ กล่าวคือ มีลักษณะของบุคคลที่เรียกว่า “ผู้ทรงอิทธิพล” ในแต่ละท้องถิ่นเป็นผู้มีอำนาจบารมีและอิทธิพลสูงสุด สามารถประกอบกิจการที่แสวงหารายได้และผลประโยชน์ได้อย่างมากมาย ทั้งธุรกิจที่ถูกต่อกฎหมายและผิดต่อกฎหมาย นำไปสู่การมีอำนาจอิทธิพลในแต่ละท้องถิ่นมากกว่า การมีอำนาจอิทธิพลในระดับประเทศ โดย “ผู้ทรงอิทธิพล” ในแต่ละท้องถิ่นจะมีอำนาจอิทธิพลและ

บารมีเฉพาะภายในท้องถิ่นที่ตนมีอำนาจเท่านั้นจะมีเข้าไปยุ่งเกี่ยวหรือแสวงหาผลประโยชน์และรายได้ในท้องถิ่นอื่น ซึ่งในท้องถิ่นนั้นก็จะมี "ผู้ทรงอิทธิพล" เช่นเดียวกัน แต่อย่างไรก็ตาม ในบางโอกาสผู้ทรงอิทธิพลท้องถิ่นหนึ่งสามารถติดต่อและประสานงานการดำเนินกิจกรรมร่วมกับผู้ทรงอิทธิพลอีกท้องถิ่นได้ ถ้ามีการเจรจาตกลงร่วมกันและประสานผลประโยชน์เข้าด้วยกัน เพราะฉะนั้น ก่อนที่ลักษณะรูปแบบและการดำเนินการขององค์กรอาชญากรรมในประเทศไทยจะพัฒนารูปแบบจาก "ผู้ทรงอิทธิพล" ในท้องถิ่นพัฒนาไปสู่รูปแบบ "ผู้มีอำนาจอิทธิพลในระดับประเทศ" เช่นเดียว กับลักษณะรูปแบบและการดำเนินการขององค์กรอาชญากรรมในต่างประเทศ ดังที่กล่าวมาแล้วในข้างต้น

โครงสร้างในการบังคับบัญชาและควบคุมบงการในการดำเนินการขององค์กรอาชญากรรมในประเทศไทย

องค์กรอาชญากรรม (Organized Crime) ในประเทศไทยนั้นมีโครงสร้างในการบังคับบัญชา และควบคุมบงการเป็นลำดับขั้นเช่นเดียวกับองค์กรอาชญากรรมในต่างประเทศ แต่มีลักษณะที่แตกต่างเช่นเดียวกัน กล่าวคือ องค์กรอาชญากรรมในประเทศไทย จะมีโครงสร้างที่ซับซ้อนน้อยกว่าองค์กรอาชญากรรมในต่างประเทศ มีลักษณะอำนาจและอิทธิพลในรูปของ "ผู้ทรงอิทธิพล" ในแต่ละท้องถิ่นเป็นสำคัญมากกว่า อำนาจและอิทธิพลในระดับประเทศ ซึ่งถือว่า การพัฒนารูปแบบโครงสร้างขององค์กรอาชญากรรมในประเทศไทย ยังพัฒนารูปแบบไม่ถึงขั้นหรือด้อยกว่าองค์กรอาชญากรรมในต่างประเทศ เช่น องค์กรอาชญากรรม La Cosa Nostra ในประเทศสหรัฐอเมริกา หรือองค์กรอาชญากรรม Yakuza ในประเทศญี่ปุ่น

โครงสร้างในการบังคับบัญชา และควบคุมบงการขององค์กรอาชญากรรมในประเทศไทยสามารถอธิบายเป็นแผนภูมิภาพ ได้ดังนี้

จากแผนภูมิภาพดังกล่าว โครงสร้างในการบังคับบัญชาและควบคุมบงการขององค์กรอาชญากรรมในประเทศไทย สามารถอธิบายตามลำดับชั้นแห่งอำนาจในการบังคับบัญชาและควบคุมบงการได้ดังนี้

1) ผู้ทรงอิทธิพล

กล่าวคือ เป็นบุคคลที่มีตำแหน่งสูงสุดในโครงสร้างขององค์กร เป็นผู้ออกคำสั่งในการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ และคอยรับรายได้และผลประโยชน์จากการกระทำขององค์กร ไม่ว่าจะเป็นการกระทำที่ผิดต่อกฎหมายและถูกกฎหมาย

ดังนั้น ความหมายของคำว่า "ผู้ทรงอิทธิพล" มีความหมายที่สรุปเป็นใจความสำคัญ ดังนี้

"ผู้ทรงอิทธิพล" หมายถึง บุคคลผู้ซึ่งมีความเหนือกว่าบุคคลอื่นในด้านอำนาจ เกียรติยศ ชื่อเสียง และความมั่นคงอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือทั้งสามประการรวมกัน และให้หมายความรวมถึงความสามารถในการใช้อำนาจนอกระบบบงการให้ผู้อื่นกระทำหรือไม่กระทำไปในทางที่ไม่ชอบธรรมหรือไม่ถูกต้องตามกฎหมาย เพื่อแสวงหารายได้และผลประโยชน์ (สนม อุไรรักษ์, 2531 : 14) ประกอบ กับจะพยายามสร้างภาพพจน์ให้ปรากฏต่อชุมชนว่าตนเองเป็นผู้มีอุปนิสัยดีงาม จิตใจเมตตากรุณา ชอบช่วยเหลือสังคมและเอาใจใส่ต่อสวัสดิการและสถานะของชุมชน อาทิเช่น บริจาคเงินและทรัพย์สินเป็นจำนวนมากเพื่อใช้ในการสร้างถนนหรือวางท่อน้ำ เพื่อให้ประโยชน์ร่วมกันในชุมชน ตลอดจนการบริจาคเงินและทรัพย์สินในเรื่องศาสนพิธี ในกรณีมีการทอดกฐิน ทอดผ้าป่า สร้างโบสถ์และสาธารณูปโภคต่าง ๆ ภายในวัด รวมถึงการช่วยเหลือรัฐในบางกรณีที่ได้รับการร้องขอจากรัฐ

ในปัจจุบันจำนวน "ผู้ทรงอิทธิพล" ในแต่ละท้องถิ่นที่มีส่วนเกี่ยวพันเฉพาะธุรกิจที่ผิดต่อกฎหมายตามที่กรมตำรวจได้รวบรวมไว้ทั่วประเทศ พบว่ามีจำนวนทั้งสิ้น 164 คน (ผาสุก พงษ์ไพจิตร และสังคีต พิริยะรังสรรค์, 2537 : 245) โดยมีอยู่ในทุกภูมิภาคของประเทศไทย คือ ภาคกลางมี 67 ราย ภาคใต้มี 54 ราย ภาคตะวันออก เฉียงเหนือมี 32 ราย และภาคเหนือมี 11 ราย ตามลำดับ

2) "สมนรับใช้ที่ไว้วางใจได้"

กล่าวคือ บุคคลที่อยู่ในตำแหน่งรองลงมาจาก "ผู้ทรงอิทธิพล" เป็นผู้ซึ่งผู้ทรงอิทธิพลไว้วางใจเป็นอย่างมาก ซึ่งส่วนใหญ่บุคคลดังกล่าวคือญาติพี่น้องของผู้ทรงอิทธิพล เพราะว่าในสังคมและจารีตประเพณีของประเทศไทยนั้นมีลักษณะที่เคารพและเชื่อฟัง ตลอดจนไว้วางใจต่อบุคคลที่ตนมีส่วนเกี่ยวพันเป็นญาติพี่น้องโดยเฉพาะทางสายโลหิต ซึ่งเป็นผลทำให้ผู้ทรงอิทธิพลมีคำสั่งและการควบคุมบงการลงมาสู่บุคคลดังกล่าว เพื่อจะได้ปฏิบัติตามคำสั่งให้

สำเร็จตามความมุ่งหมายของผู้ทรงอิทธิพล จะเป็นผู้ที่ทำหน้าที่ประสานงานและติดต่อกับบุคคลที่เป็นฝ่ายลงมือปฏิบัติงานอย่างแท้จริง แต่ในบางครั้งจะเป็นผู้ลงมือปฏิบัติการด้วยตนเองเพื่อความรวดเร็วและสะดวก ตลอดจนจะเป็นผู้ประสานงานติดต่อกับข้าราชการบางส่วนที่ประพฤติตนมิชอบ เพื่อให้อำนวยความสะดวกและคอยช่วยเหลืออยู่เบื้องหลัง ตลอดจนเป็นตัวแทนในการถูกดำเนินคดีและจับกุมยอมรับสารภาพว่าเป็นผู้ที่อยู่เบื้องหลังแต่เพียงผู้เดียว เพื่อมิให้พิสูจน์ความผิดไปสู่ "ผู้ทรงอิทธิพล" ได้

3) "มือปืน"

กล่าวคือ เป็นบุคคลผู้ลงมือปฏิบัติการในการประกอบอาชญากรรมอย่างแท้จริง ซึ่งความหมายในที่นี้รวมถึง ผู้ลงมือปฏิบัติการการกระทำทุกชนิดมิใช่จำกัดเฉพาะการรับจ้างทำร้ายร่างกายและฆ่าผู้อื่นให้ถึงแก่ความตายเท่านั้น

ความสัมพันธ์ระหว่างมือปืนกับโครงสร้างขององค์กรนั้น มีได้ 2 ลักษณะ กล่าวคือ กลุ่มแรกจะเป็นมือปืนที่อยู่ในการควบคุมดูแลขององค์กร ซึ่งเรียกได้ว่าเป็นสมาชิกขององค์กร กับกลุ่มที่สองซึ่งมิได้มีความสัมพันธ์เป็นสมาชิกขององค์กรแต่อย่างใด แต่ได้รับการจ้างให้มาประกอบอาชญากรรมเป็นครั้งคราว เมื่อได้รับค่าจ้างแล้วความสัมพันธ์ระหว่างมือปืนกับผู้ว่าจ้างก็สิ้นสุดลง

ในปัจจุบัน สถิติจำนวนผู้มีพฤติกรรมเป็นมือปืนรับจ้างทั่วราชอาณาจักร ซึ่งกรมตำรวจได้รวบรวมไว้ระบุว่า มีทั้งสิ้น 1,146 คน แยกเป็นเขตกรุงเทพมหานคร 126 คน และในเขตต่างจังหวัด 853 คน (หนังสือพิมพ์แนวหน้า, 2538 : 2) จากสถิติดังกล่าวจังหวัดที่มีบัญชีรายชื่อผู้ที่พฤติกรรมเป็นมือปืนรับจ้างมากที่สุดตามลำดับ คือ จังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดชลบุรี จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดอ่างทอง จังหวัดเพชรบุรี และจังหวัดนครสวรรค์

4) "ข้าราชการที่ประพฤติตนมิชอบด้วยกฎหมาย"

กล่าวคือ เป็นกลุ่มบุคคลที่มีส่วนสำคัญเป็นอย่างมากในโครงสร้างขององค์กรอาชญากรรมในประเทศไทย เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกแก่องค์กรอาชญากรรมในขณะกระทำความผิดหรือภายหลังการกระทำเสร็จสิ้นลง เพื่อเป็นการตอบแทนต่อองค์กรอาชญากรรมที่ได้ให้สินบนในรูปของเงินทอง ทรัพย์สิน และตำแหน่งทางราชการแก่ตน ในบางครั้งบุคคลที่ลงมือปฏิบัติการในการประกอบอาชญากรรม (Crime) ก็คือข้าราชการที่ประพฤติตนมิชอบ กล่าวได้ว่ามีอยู่ในทุกท้องถิ่น โดยเฉพาะผู้มีอำนาจหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายโดยตรง โดยมีบุคคลได้กล่าวไว้ว่า "เจ้าพ่อหรือผู้ทรงอิทธิพล" ไม่ได้หมายถึงเฉพาะคนร้ายเสมอไป แต่อาจหมายถึงตำรวจบางคนประพฤติตนมิชอบ ซึ่งมีอำนาจลึกลับหลายอย่างมากกว่าเจ้าพ่อหรือ ผู้ทรงอิทธิพลอย่างแท้จริง (เกษม จันทร์น้อย , 2533 : 158)

เพราะฉะนั้น ตราบใดที่สังคมไทยยังคงมีข้าราชการในทุกหน่วยงานที่ประพฤติตนมิชอบด้วยกฎหมายดำรงอยู่กับสังคมไทย การประกอบอาชญากรรมในรูปแบบขององค์กรอาชญากรรมก็ยังคงดำรงอยู่เช่นเดียวกัน

ดังนั้น การที่จะป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมในประเทศไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น จะต้องหามาตรการในการปรับปรุงและแก้ไข ตลอดจนการกำจัดข้าราชการบางส่วนที่ประพฤติตนมิชอบต่อกฎหมายให้มีปริมาณลดน้อยลง ซึ่งจะนำไปสู่การป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.1.3 ลักษณะทั่วไปของอาชญากรรม (Crime) ที่ดำเนินการโดยองค์กรอาชญากรรม (Organized Crime)

การประกอบอาชญากรรมที่ดำเนินการโดยองค์กรอาชญากรรมในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกส่วนใหญ่จะประกอบอาชญากรรมได้อย่างสัมฤทธิ์ผล และประสบกับความยากลำบากในการดำเนินคดีกับองค์กรอาชญากรรม (Neil และ Evans, 1981 : 285-286) เพราะเหตุที่ว่า

1) องค์กรอาชญากรรมจะมีความเชี่ยวชาญและความชำนาญเป็นอย่างสูงในการประกอบอาชญากรรม ตลอดจนมีการลงทุนในธุรกิจรูปแบบต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง ซึ่งมีมูลค่าในการลงทุนเป็นมูลค่าเงินและทรัพย์สินหลายพันล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ

2) องค์กรอาชญากรรมมีอำนาจอิทธิพลและบารมีอย่างมหาศาล โดยได้มาจากการแสวงหารายได้และผลประโยชน์จากการประกอบธุรกิจทั้งที่ผิดกฎหมายและธุรกิจที่ถูกต้องกฎหมายหลายประเภท เช่น การค้ายาเสพติด การพนัน การลักลอบขนสินค้าหนีภาษี การโจรกรรม การให้กู้ยืมเงิน และการค้าประเวณี เป็นต้น

3) รายได้ที่เพิ่มขึ้นและอำนาจอิทธิพลขององค์กรอาชญากรรม ได้มาจากการให้สินบนต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐในการประกอบธุรกิจต่าง ๆ ซึ่งถือว่าเป็นรายจ่ายส่วนหนึ่งขององค์กรอาชญากรรมที่จะต้องพึงกระทำ

4) ในปัจจุบันองค์กรอาชญากรรมได้จัดให้มีการฝึกฝนและสอนวิธีการต่าง ๆ ตลอดจนการให้ทุนการศึกษาแก่นบุตรของสมาชิกองค์กร เพื่อที่จะได้มีโอกาสศึกษาและเรียนรู้วิชาชีพแขนงต่าง ๆ เพื่อนำกลับมาปรับปรุงและใช้ในการปฏิบัติงานขององค์กรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยเฉพาะสาขาวิชาการบัญชีและสาขาวิชานิติศาสตร์

5) องค์กรอาชญากรรมมีการพัฒนารูปแบบและการประกอบอาชญากรรมได้อย่างกว้างขวางและมีประสิทธิภาพ เพราะเหตุที่ว่าส่วนหนึ่งมาจากข้อบกพร่องในส่วนการพิสูจน์ความผิดขององค์กรอาชญากรรมในด้านพยานหลักฐาน เพราะฉะนั้น จึงต้องมีการพัฒนา

หลักกฎหมายในเรื่องการยอมรับฟังพยานหลักฐานในคดีอาญาให้กว้างขวางยิ่งขึ้น ตลอดจนหา
มาตรการทางกฎหมายมาบังคับใช้ต่อการปฏิบัติหน้าที่ผิดกฎหมายขององค์กรอาชญากรรม

2.1.3.1 องค์กรอาชญากรรม (Organized Crime) ในต่างประเทศมี
ลักษณะการดำเนินการธุรกิจที่ผิดต่อกฎหมายหลายประเภท ซึ่งมีลักษณะสำคัญดังนี้

1) ธุรกิจการพนัน

ธุรกิจการพนัน เป็นกิจการขั้นพื้นฐานที่สามารถแสวงหารายได้
และผลประโยชน์ให้แก่องค์กรอาชญากรรม เช่น ธุรกิจการแข่งม้า การแข่งรถยนต์ ลีโอดเตอริรี
และ Slot Machine เป็นต้น โดยทำรายได้ให้แก่องค์กรอาชญากรรมประมาณปีละ 10,000 ล้านดอลลาร์
สหรัฐอเมริกา (Walter , 1961 : 185)

2) ธุรกิจการให้กู้ยืมเงินโดยคิดอัตราดอกเบี้ยเกินอัตรา

ธุรกิจการให้กู้ยืมเงินโดยคิดอัตราดอกเบี้ยเกินปกติ ส่วนใหญ่
บุคคลที่มากู้ยืม คือ นักการพนันและนักธุรกิจที่ต้องการเงินอย่างเร่งด่วน องค์กรอาชญากรรมจะ
คิดอัตราดอกเบี้ยที่สูงมากในอัตรา 20% ต่อสัปดาห์ (Bruce, 1977 : 158) และสามารถ
เปลี่ยนแปลงได้ถ้าผู้กู้ยืมเงินไม่ชำระหนี้หรือผิดนัดจะถูกฆาตกรรมโดยสมาชิกขององค์กร

3) ธุรกิจการค้ายาเสพติด

ธุรกิจการค้ายาเสพติดสามารถแสวงหารายได้และผลประโยชน์
ให้แก่องค์กรอาชญากรรมในประเทศสหรัฐอเมริกา ปีละหลายร้อยล้านดอลลาร์สหรัฐประกอบกับ
มีการติดต่อและเชื่อมโยงการผลิตและการส่งออกยาเสพติดไปจำหน่ายทั่วโลก เช่น ประเทศ
ออสเตรเลียมีองค์กร "BORYOKUDAN" และองค์กรอาชญากรรมชาวอิตาลีเป็นผู้ดำเนินการ
ประเทศสิงคโปร์มีองค์กรอาชญากรรมท้องถิ่นและองค์กรอาชญากรรมต่างชาติเป็นผู้ดำเนินการ
คือ องค์กรอาชญากรรม 14 – Karat ชาวฮ่องกง องค์กรอาชญากรรม Bamboo ชาวไต้หวัน
องค์กรอาชญากรรม MC LEAN GROUP ชาวออสเตรเลีย และองค์กรอาชญากรรมชาวไนจีเรีย

4) ธุรกิจการลักลอบขนสินค้าหนีภาษี

ธุรกิจการลักลอบขนสินค้าหนีภาษี สามารถแสวงหารายได้
และผลประโยชน์โดยองค์กรอาชญากรรมในประเทศสหรัฐอเมริกามาเป็นระยะเวลานานแล้ว
โดยเฉพาะการลักลอบขนสุราเถื่อน การลักลอบนำเข้าบุหรี่ เพื่อหลีกเลี่ยงภาษี ส่วนประเทศใน
ทวีปเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีการลักลอบขนสินค้าหนีภาษีโดยองค์กรอาชญากรรมเป็น
ผู้ดำเนินการเช่นเดียวกัน เช่น ประเทศฟิลิปปินส์ และประเทศมาเลเซียมีการลักลอบขนอาวุธปืนที่
ผิดกฎหมายเข้าประเทศ ประเทศสิงคโปร์มีการลักลอบขนอาวุธปืน ทองคำ และอุปกรณ์
คอมพิวเตอร์ที่ผิดกฎหมายเข้าประเทศ โดยองค์กรอาชญากรรมชาวรัสเซียเป็นผู้ดำเนินการ

5) การลอบวางเพลิง

ในประเทศสหรัฐอเมริกา มีการลอบวางเพลิงโดยองค์กรอาชญากรรมเป็นผู้ลงมือกระทำความผิด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเรียกเอาเงินค่าประกันภัยจากบริษัทประกันภัย ซึ่งส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจในกิจการทางด้านธนาคาร บริษัทประกันภัยและธุรกิจการค้าที่ดินเป็นอย่างมาก ในช่วงระหว่าง ค.ศ. 1978 - 1981 มีความเสียหายเป็นจำนวนเงินทั้งสิ้นประมาณ 5,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา มีประชาชนเสียชีวิต 1,000 คน และบาดเจ็บ 30,000 คน

6) การโจรกรรมทรัพย์สิน

การโจรกรรมทรัพย์สินโดยองค์กรอาชญากรรมในประเทศสหรัฐอเมริกา มีที่มาจากสถานที่ที่เป็นแหล่งเสื่อมโทรมในแต่ละท้องถิ่น โดยองค์กรอาชญากรรมจะสนับสนุนเด็กวัยรุ่นในสถานที่ดังกล่าวให้เป็นผู้ลงมือกระทำความผิด โดยเฉพาะการโจรกรรมรถยนต์และรถจักรยานยนต์โดยมีขั้นตอนและวิธีการที่สำคัญ กล่าวคือ เมื่อได้จำนวนรถตามปริมาณที่ต้องการ แล้วจะจัดการลบหมายเลขตัวถังและหมายเลขเครื่องยนต์ และกระทำการปัดหมายเลขใหม่เข้าไปแทนที่ หลังจากนั้นจะจัดส่งไปขายในท้องถิ่นต่าง ๆ หรือในประเทศต่าง ๆ ตามจำนวนที่ต้องการ ซึ่งถือว่าเป็นรายได้ส่วนหนึ่งที่สำคัญขององค์กรอาชญากรรมเช่นเดียวกัน (Ruthshonle, 1953 : 153 - 154)

7) ธุรกิจการค้าประเวณี

ธุรกิจการค้าประเวณีในประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นการแสวงหารายได้และผลประโยชน์ที่สำคัญขององค์กรอาชญากรรม มีการประกอบกิจการในสถานที่ใกล้เมืองใหญ่และเมืองสำคัญ ซึ่งเป็นแหล่งชุมชนและธุรกิจโดยรูปแบบการค้าประเวณี มีในระดับชั้นสูงจนกระทั่งถึงระดับชั้นต่ำ มีการขยายกิจการให้ใหญ่โตโดยมีการใช้สัญลักษณ์เฉพาะให้ทราบว่าจะสถานที่ดังกล่าวเป็นแหล่งสถานค้าประเวณีและปัจจุบันได้มีการขยายการติดต่อธุรกิจการค้าประเวณีไปยังทวีปยุโรป ทวีปอเมริกาเหนือและทวีปเอเชีย เช่น ประเทศอินเดีย ประเทศจีน และประเทศญี่ปุ่น เป็นต้น

8) ธุรกิจที่ถูกต่อกฎหมายเพื่อใช้บังหน้า

ในปัจจุบันองค์กรอาชญากรรมได้ดำเนินการประกอบธุรกิจที่ถูกต่อกฎหมายเพื่อใช้ธุรกิจดังกล่าว เป็นแหล่งฟอกเงินที่ได้มาจากการกระทำที่มีถูกต่อกฎหมาย ตลอดจนเพื่อให้ธุรกิจที่ถูกต่อกฎหมายเป็นแหล่งเงินทุนขององค์กร ในกรณีที่มีการประกอบธุรกิจที่ผิดกฎหมายก็สามารถประกอบกิจการได้ โดยธุรกิจที่ถูกต่อกฎหมายที่ดำเนินการในรูปแบบขององค์กรอาชญากรรมในประเทศสหรัฐอเมริกามีทั้งหมด 50 ประเภทธุรกิจ อาทิเช่น ธุรกิจโฆษณา

และสื่อสารมวลชน ธุรกิจเครื่องยนต์ ธุรกิจกีฬา ธุรกิจธนาคาร ธุรกิจร้านอาหาร ธุรกิจร้านขายผลิตภัณฑ์ยา ธุรกิจน้ำมันเชื้อเพลิง และธุรกิจโรงแรม เป็นต้น

2.1.3.2 องค์การอาชญากรรม (Organized Crime) ในประเทศไทยมีลักษณะการดำเนินการในธุรกิจที่ผิดต่อกฎหมายหลายประเภท โดยอธิบายเป็นภาคต่าง ๆ (ผาสุก พงษ์ไพจิตร และสังคีต พิริยะรังสรรค์, 2543 : 246 – 247) ได้ดังนี้

ภาคกลาง

องค์การอาชญากรรมในรูปแบบของ “ผู้ทรงอิทธิพล” ในภาคกลางส่วนใหญ่จะประกอบกิจการธุรกิจทางด้านบ่อนการพนัน การลักลอบขนไม้เถื่อน การลักลอบขนอาวุธเถื่อน ธุรกิจประมง ธุรกิจโรงแรม และสถานบริการอาบอบนวด เป็นต้น

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

องค์การอาชญากรรมในรูปแบบของ “ผู้ทรงอิทธิพล” ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนใหญ่ประกอบธุรกิจทางด้านบ่อนการพนัน ธุรกิจทำไม้ การลักลอบขนไม้สักจากประเทศเพื่อนบ้าน การซื้อขายผลผลิตทางการเกษตร และธุรกิจที่ดิน เป็นต้น

ภาคเหนือ

องค์การอาชญากรรมในรูปแบบของ “ผู้ทรงอิทธิพล” ในภาคเหนือส่วนใหญ่ประกอบธุรกิจทางการลักลอบขนของหนีภาษี การค้าประเวณี และการค้ายาเสพติด ซึ่งเป็นศูนย์กลางการติดต่อขนส่งยาเสพติดผ่านไปยังประเทศต่าง ๆ เช่น ประเทศมาเลเซีย และประเทศสิงคโปร์ เป็นต้น

การประกอบธุรกิจที่สำคัญประเภทหนึ่ง ซึ่งทำรายได้และผลประโยชน์เป็นจำนวนมากแก่ “ผู้ทรงอิทธิพล” ในแต่ละท้องถิ่น คือ การได้รับสัมปทานจากรัฐ (ผาสุก พงษ์ไพจิตรและสังคีต พิริยะรังสรรค์, 2543 : 128-129) ในธุรกิจประเภทต่าง ๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกับอำนาจทางการเมืองที่อำนวยความสะดวก และให้ความช่วยเหลือในการประกอบธุรกิจขององค์การอาชญากรรม

รายได้และผลประโยชน์จำนวนมากที่ได้มาจากการประกอบธุรกิจที่ผิดต่อกฎหมายขององค์การอาชญากรรมในประเทศไทยนั้น จะนำเงินรายได้ดังกล่าวมาแปรสภาพจากเงินที่ผิดต่อกฎหมายให้กลายเป็นเงินที่ถูกต่อกฎหมาย ซึ่งเรียกกรรมวิธีดังกล่าวว่า “การฟอกเงิน” (Money Laundering) เพื่อนำเงินดังกล่าวมาใช้ในการดำเนินกิจการต่าง ๆ ขององค์การอาชญากรรมต่อไป

สาเหตุที่ว่าการประกอบอาชญากรรมประเภทต่าง ๆ ผู้เสียหายส่วนใหญ่จะไม่ดำเนินการร้องทุกข์ต่อเจ้าหน้าที่แห่งรัฐ โดยมีเหตุผลดังต่อไปนี้

- 1) ผู้เสียหายเกรงกลัวอำนาจอิทธิพล ตลอดจนการข่มขู่ขององค์กรอาชญากรรมที่จะทำร้ายตนเองและครอบครัว เมื่อได้ไปแจ้งความดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ
- 2) ในบางกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ประพฤตินมิชอบด้วยกฎหมายมีส่วนสัมพันธ์และประกอบกิจการร่วมกับองค์กรอาชญากรรม ซึ่งถ้าผู้เสียหายได้ไปดำเนินการแจ้งความร้องทุกข์กับบุคคลดังกล่าว ผู้เสียหายก็จะถูกพาตัวมาไว้ในสถานที่ค้าประเวณีเช่นเดิม และจะถูกทำร้ายร่างกายจากองค์กรอาชญากรรมอย่างรุนแรง
- 3) ผู้เสียหายบางรายมีความคิดว่าถ้าหากไปแจ้งความร้องทุกข์ต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ จะทำให้ตนเองอับอายเสียชื่อเสียงต่อครอบครัวและสังคม จึงไม่ยอมไปดำเนินการแจ้งความร้องทุกข์ต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ
- 4) การประกอบอาชญากรรมโดยองค์กรอาชญากรรม มีการดำเนินการที่มีรูปแบบขั้นตอนและความซับซ้อนในการประกอบอาชญากรรม เมื่อสมาชิกขององค์กรอาชญากรรมได้ลงมือปฏิบัติการเสร็จสิ้นแล้ว จะไม่ทิ้งร่องรอยแห่งพยานหลักฐานในการกระทำผิดไว้ ซึ่งเป็นการยากต่อการพิสูจน์ความผิดขององค์กรอาชญากรรม ส่งผลมาสู่การที่ไม่มีผู้เสียหายมาแจ้งความร้องทุกข์ต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐในความผิดดังกล่าว

2.2 อนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ.2000 และพิธีสารเพื่อป้องกัน ปราบปราม และการลงโทษการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะผู้หญิงและเด็ก

สหประชาชาติประเมินว่าแต่ละปีทั่วโลกมีผู้ตกเป็นเหยื่อของการค้ามนุษย์กว่าสี่ล้านคน เนื่องจากปัจจัยต่างๆ อาทิ การขยายตัวของความไม่เท่าเทียมกัน การขาดโอกาสจะได้รับการจ้างงาน การเข้าเมือง การใช้ความรุนแรง การเลือกปฏิบัติและความยากจน ทำให้เกิดการย้ายถิ่นเพื่อแสวงหาสภาพความเป็นอยู่ที่ดีกว่า แต่ทว่าแต่ละประเทศโดยเฉพาะประเทศที่มีสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่ตึกว่ามักมีนโยบายเข้มงวด ทำให้ผู้ย้ายถิ่นต้องพึ่งพาองค์กรอาชญากรรมจนตกเป็นเหยื่อ การค้ามนุษย์ปัจจุบันไม่จำกัดเฉพาะการค้าประเวณี เด็กถูกค้าเพื่อเป็นแรงงานบังคับ ในโรงงานที่จ่ายค่าแรงต่ำแต่ชั่วโมงการทำงานนานและอยู่ในสภาพที่เลวร้าย (Sweatshop) ผู้ชายถูกค้าเพื่อทำงานอย่างผิดกฎหมายในงานที่เรียกว่า 3D jobs คือ Dirty, Difficult และ Dangerous (ทรงพล พันธุ์วิชาติกุล, 2547)

ช่วงปลายศตวรรษที่ 19 จนถึงต้นศตวรรษที่ 20 ประชาคมโลกได้ประสบกับปัญหาการค้ามนุษย์อย่างมาก ซึ่งก่อให้เกิดความตกลงระหว่างประเทศอย่างมากมายเพื่อแก้ไข ปัญหาการค้ามนุษย์ จากข้อตกลงว่าด้วยการปราบปรามการค้าทาสผิวขาว ค.ศ.1904 จนกระทั่งมาถึงพิธีสารเพื่อป้องกัน ปราบปราม และการลงโทษการค้ามนุษย์โดยเฉพาะผู้หญิงและเด็ก ซึ่ง

เกิดขึ้นจากอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ (Convention Against Transnational Organized Crime) ประเทศไทยได้ร่วมลงนามในอนุสัญญานี้ และในพิธีสารอีก 2 ฉบับ คือ พิธีสารป้องกันปราบปราม และการลงโทษการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะผู้หญิงและเด็ก และพิธีสารเพื่อต่อต้านการลักลอบขนย้ายผู้ย้ายถิ่น โดยทางบก ทะเลและอากาศ

2.2.1 สาระสำคัญของอนุสัญญาและพิธีสาร

อนุสัญญา มีสาระสำคัญสี่ประการ ดังนี้ คือ

หนึ่ง นิยามกลุ่มองค์กรอาชญากรรม ว่าเป็นกลุ่มที่มีการจัดโครงสร้าง ตั้งแต่สามคนขึ้นไปมีการดำรงอยู่เป็นระยะเวลาหนึ่ง มีเป้าหมายในการกระทำอาชญากรรม ร้ายแรงหรือกระทำผิดตามอนุสัญญา

สอง กำหนดความผิด คือ ประเทศต่างๆ ต้องบัญญัติกฎหมายภายใน ให้การกระทำต่างๆเป็นความผิด เช่น การฟอกเงินโดยองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ การทุจริตต่อราชการหรือคอร์รัปชัน การมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติทั้งของบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล และการขัดขวางกระบวนการยุติธรรม

สาม กำหนดมาตรการต่างๆ ในการต่อสู้กับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ เช่น มาตรการสำหรับธนาคารในการต่อต้านการฟอกเงิน มาตรการยึดและริบทรัพย์สิน การคุ้มครองพยาน การช่วยเหลือผู้เสียหาย

สี่ ได้แก่ความร่วมมือระหว่างประเทศ ทั้งการส่งผู้ร้ายข้ามแดน ความร่วมมือระหว่างประเทศทางอาญา การสืบสวนสอบสวนร่วม การสอบสวนพิเศษ การทำทะเบียนประวัติอาชญากรรม การเก็บข้อมูลอาชญากรรม ความร่วมมือด้านการบังคับใช้กฎหมาย ความช่วยเหลือในการฝึกอบรมและวิชาการ

สำหรับพิธีสารเพื่อป้องกันปราบปราม และการลงโทษการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะผู้หญิงและเด็ก มีสาระสำคัญดังนี้

- 1) กำหนดคำนิยามที่ชัดเจนและครอบคลุมของ "การค้ามนุษย์"
- 2) ความยินยอมของผู้เสียหายไม่เป็นสาระสำคัญของความผิด
- 3) เด็ก หมายถึงบุคคลใดที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี
- 4) กำหนดให้รัฐภาคีต้องบัญญัติให้การค้ามนุษย์เป็นความผิดอาญา
- 5) กำหนดมาตรการปกป้องสิทธิมนุษยชนสำหรับ เช่น ให้ความช่วยเหลือทางกฎหมาย ให้ที่พักอาศัย และความช่วยเหลือทางการแพทย์ตามสมควรแก่กรณี
- 6) มาตรการให้ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์สามารถอยู่ในดินแดนของรัฐภาคีได้ชั่วคราวหรือตลอดไปในกรณีที่เหมาะสม

7) กำหนดหน้าที่สำหรับรัฐภาคีซึ่งผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์มีสัญชาติหรือมีสิทธิในการอยู่อาศัยอย่างถาวรในรัฐนั้น

8) กำหนดมาตรการป้องกันการค้ามนุษย์และส่งเสริมความร่วมมือ เช่น การรณรงค์ผ่านสื่อมวลชน การแลกเปลี่ยนข้อสนเทศและการฝึกอบรมมาตรการทางด้านชายแดนและความปลอดภัยและการควบคุมเอกสาร

9) ให้มีการเฝ้าติดตามการปฏิบัติตามพิธีสาร โดยอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ผ่านทางการประชุมของภาคีแห่งอนุสัญญาตามข้อ 32 ของอนุสัญญา

2.2.2 คำนิยามขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติตามอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านองค์กรอาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ.2000

อนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านองค์กรอาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ.2000 ข้อ 2 บัญญัติว่า "เพื่อความมุ่งประสงค์แห่งอนุสัญญานี้

1) "กลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร" (Organized criminal group) หมายถึง กลุ่มที่มีการจัดโครงสร้างของบุคคลสามคนหรือมากกว่า ที่ดำรงอยู่เป็นระยะเวลาหนึ่งและที่มีการประสานการดำเนินงานระหว่างกันโดยมีเป้าหมายในการกระทำอาชญากรรมร้ายแรงหนึ่งอย่างหรือมากกว่า หรือในการกระทำความผิดตามที่กำหนดไว้ในอนุสัญญานี้ เพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ทางการเงินหรือผลประโยชน์ทางวัตถุอย่างอื่นไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

2) "อาชญากรรมร้ายแรง" (Serious Crime) หมายถึงกระทำการที่เป็นความผิดซึ่งสามารถลงโทษโดยการทำให้สูญเสียเสรีภาพขั้นสูงสุดเป็นเวลาอย่างน้อยสี่ปีหรือรุนแรงกว่าได้

3) "กลุ่มที่มีการจัดโครงสร้าง" (Structured group) หมายถึงกลุ่มที่ไม่ได้จัดตั้งขึ้นด้วยความบังเอิญเพื่อกระทำความผิดทันที และไม่จำเป็นต้องมีการกำหนดบทบาทของสมาชิกอย่างเป็นทางการ ไม่จำเป็นต้องมีความต่อเนื่องของการเป็นสมาชิก หรือมีโครงสร้างที่พัฒนาแล้ว

และในข้อ 3 ของอนุสัญญา เรื่องขอบเขตการบังคับใช้ บัญญัติว่า

1) เว้นแต่ที่ระบุไว้เป็นอย่างอื่นในอนุสัญญานี้ อนุสัญญานี้จะใช้บังคับในการป้องกัน การสืบสวนสอบสวน และการฟ้องร้องดำเนินคดี ใน

1.1) ความผิดที่กำหนดไว้ในข้อ 5 ข้อ 6 ข้อ 8 และข้อ 23 ของอนุสัญญานี้ และ

1.2) อาชญากรรมร้ายแรงตามที่ระบุในข้อ 2 ของอนุสัญญานี้ เมื่อความผิดดังกล่าวมีลักษณะข้ามชาติและเกี่ยวข้องกับกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร

2) เพื่อความมุ่งประสงค์ของวรรคหนึ่งของข้อนี้ ความผิดมีลักษณะข้ามชาติ หาก

2.1) ความผิดกระทำในรัฐมากกว่าหนึ่งรัฐ

2.2) ความผิดกระทำในรัฐหนึ่ง แต่มีส่วนที่สำคัญของการเตรียมการ การวางแผน การสั่งการ หรือการควบคุมเกิดขึ้นในอีกรัฐหนึ่ง

2.3) ความผิดกระทำในรัฐหนึ่งแต่เกี่ยวข้องกับกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรซึ่งเกี่ยวข้องกับกิจการที่เป็นความผิดอาญาในรัฐมากกว่าหนึ่งรัฐ หรือ

2.4) ความผิดกระทำในรัฐหนึ่งแต่มีผลกระทบอย่างสำคัญในอีกรัฐหนึ่ง ส่วนในเรื่องลักษณะข้ามชาติ ที่ประชุมระดับรัฐมนตรีว่าด้วยเรื่องอาชญากรรมข้ามชาติของสภาเศรษฐกิจและสังคมขององค์การสหประชาชาติ (World Ministerial Conference on Organization Transnational Crime of the UN Economic and Social Council) ณ เมืองเนเปิลส์ ประเทศอิตาลี เมื่อวันที่ 21-23 พฤศจิกายน 1994 ได้ให้ความหมายของคำว่า "ข้ามชาติ" (Transnational) ว่าหมายถึง การเคลื่อนไหวของข้อมูลข่าวสาร เงิน วัตถุ คน หรือสิ่งอื่นใดทั้งที่สัมผัสได้ และสัมผัสไม่ได้ข้ามพรมแดนของรัฐ อย่างน้อยที่สุดเมื่อฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับฝ่ายหนึ่งในการเคลื่อนไหวไม่ใช่รัฐบาล (วัชรพล ประสารราชกิจ, 2543 : 2)

องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติตามอนุสัญญาจึงประกอบไปด้วยหลักเกณฑ์ ดังนี้

1) เป็นกลุ่มบุคคลตั้งแต่สามคนขึ้นไปรวมกัน

2) เป็นกลุ่มที่มีการจัดโครงสร้าง คือ เป็นกลุ่มที่มีได้รวมกันเป็นครั้งคราวเพื่อกระทำความผิดอันใดอันหนึ่งและไม่จำเป็นต้องมีการกำหนดบทบาทอย่างเป็นทางการสำหรับสมาชิกของกลุ่ม ไม่จำเป็นต้องมีความต่อเนื่องของการเป็นสมาชิก หรือไม่จำเป็นต้องมีรูปแบบที่พัฒนาเป็นองค์กรอย่างเป็นระบบ

3) มีการดำรงอยู่เป็นระยะเวลาหนึ่ง

4) มีการประสานการดำเนินงานระหว่างกันเพื่อกระทำความผิด ดังต่อไปนี้

4.1) กระทำความผิดร้ายแรง (Serious Crime) ได้แก่ความผิดซึ่งสามารถลงโทษ โดยการทำให้สูญเสียเสรีภาพขั้นสูงสุดเป็นเวลาอย่างน้อยสี่ปีหรือรุนแรงกว่าได้ หรือ

4.2) ความผิดที่บัญญัติไว้ในอนุสัญญานี้ ในข้อ 5 (การมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรม), ข้อ 6 (การฟอกทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำอาชญากรรม), ข้อ 8(การฉ้อราษฎร์บังหลวง), และข้อ 23(การขัดขวางความยุติธรรม)

4.3) เพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ทางการเงินหรือทรัพย์สินอื่นทั้งทางตรงและทางอ้อม

4.4) การกระทำความผิดนี้โดยสภาพมีลักษณะข้ามชาติ คือ การเคลื่อนไหวของข้อมูลข่าวสาร เงิน วัตถุ คน หรือ สิ่งอื่นใดทั้งที่สัมผัสได้และสัมผัสไม่ได้ข้ามพรมแดนของรัฐอย่างน้อยที่สุดเมื่อฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับฝ่ายหนึ่งในการเคลื่อนไหวไม่ใช่รัฐบาล หรือเป็นกรณีที่อนุสัญญาให้ถือว่าเป็นการข้ามชาติ คือ

- (1) ความผิดกระทำในรัฐมากกว่าหนึ่งรัฐ
- (2) ความผิดกระทำในรัฐหนึ่งแต่มีส่วนที่สำคัญของการเตรียมการ การวางแผน การสั่งการ หรือการควบคุมเกิดขึ้นในอีกรัฐหนึ่ง
- (3) ความผิดกระทำในรัฐหนึ่งแต่เกี่ยวข้องกับกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรซึ่งเกี่ยวข้องกับกิจการที่เป็นความผิดอาญาในรัฐมากกว่าหนึ่งรัฐ หรือ

(4) ความผิดกระทำในรัฐหนึ่งแต่มีผลกระทบอย่างสำคัญในอีกรัฐหนึ่ง

คำนิยามนี้เป็นคำนิยามที่เป็นสากล เนื่องจากอนุสัญญาสหประชาชาติดังกล่าวมีฐานะเป็นกฎหมายระหว่างประเทศ ซึ่งประเทศที่เป็นภาคีสมาชิกจำเป็นต้องนำเอาคำนิยามและมาตรการต่างๆไปปรับใช้เป็นกฎหมายภายในของแต่ละรัฐเพื่อให้สามารถปฏิบัติการได้ตามพันธกรณีในอนุสัญญา ปัจจุบันมีประเทศที่ร่วมลงนามมากกว่า 140 ประเทศทั่วโลกรวมทั้งประเทศไทย ดังนั้นจึงเป็นคำนิยามสากลที่มีความชัดเจนและกำหนดขึ้นโดยกฎหมายระหว่างประเทศ ในการนี้องค์การสหประชาชาติได้จำแนกประเภทของอาชญากรรมข้ามชาติออกเป็น 10 ลักษณะ คือ

- 1) การลักลอบค้ายาเสพติด (The Drug Trafficking Industry)
- 2) การลักลอบขนคนเข้าเมือง (Smuggling of Illegal Migrants)
- 3) การลักลอบค้าอาวุธ (Arms Trafficking)
- 4) การลักลอบค้าอุปกรณ์นิวเคลียร์ (Trafficking in Nuclear Material)
- 5) องค์กรอาชญากรรม และการก่อการร้าย (Transnational Criminal Organizations and Terrorism)
- 6) การลักลอบค้าหญิงและเด็ก (Trafficking in Women and Children)
- 7) การลักลอบค้าชิ้นส่วนของร่างกาย (Trafficking in Body Parts)
- 8) การโจรกรรม และลักลอบค้ายานพาหนะ (Theft and Smuggling of Vehicles)
- 9) การฟอกเงิน (Money-Laundering)

10) อื่นๆ (Other Activities) ได้แก่ การกิจกรรมศิลปวัฒนธรรม การให้สินบนรัฐ อาชญากรรมคอมพิวเตอร์ อาชญากรรมสิ่งแวดล้อม อาชญากรรมทรัพย์สินทางปัญญา การฉ้อโกง การประกันภัยทางทะเล และการแทรกซึมเพื่อเข้าครอบงำธุรกิจที่ถูกกฎหมาย

ข้อสังเกตจากคำนิยาม องค์การอาชญากรรมข้ามชาติตามความหมายนี้ไม่รวมถึงความผิดฐานค้ามนุษย์ที่กระทำลงโดยบุคคลเดียวหรือสองคน หรือกระทำลงในประเทศไทย โดยปราศจากลักษณะข้ามชาติ เช่น กรณีการค้ามนุษย์เพื่อใช้แรงงานในครัวเรือน ผู้กระทำ ความผิดมักเป็นคู่สามีภรรยา ที่นำตัวเหยื่อมาจากประเทศกำลังพัฒนา และบังคับให้ทำงานในต่างประเทศโดยได้รับค่าจ้างเพียงน้อยและจำกัดอิสระภาพ การให้คำนิยามตามข้อ 2(a) ย่อมไม่ครอบคลุม เพราะอนุสัญญาฉบับนี้มุ่งใช้กับการกระทำความผิดที่มีลักษณะข้ามชาติโดยองค์การอาชญากรรม จึงเป็นเรื่องของกฎหมายภายในแต่ละประเทศที่ต้องปิดช่องว่างนี้ ด้วยการกำหนด บทลงโทษให้ครอบคลุมไปถึงกรณีผู้กระทำผิดที่เป็นปัจเจกบุคคลและไม่มีลักษณะข้ามชาติด้วย เพราะการลงโทษผู้ค้ามนุษย์และปกป้องคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายไม่ควรจะให้ความสำคัญกับ จำนวนผู้กระทำผิดและลักษณะข้ามชาติ ในทำนองเดียวกับข้อ 34 วรรคสอง ของอนุสัญญา เรื่องการปฏิบัติตามอนุสัญญา ที่ว่า "จะต้องกำหนดความผิดตามที่กำหนดไว้ในข้อ 5 ข้อ 6 และข้อ 23 ของอนุสัญญานี้ไว้ในกฎหมายภายในของรัฐภาคีแต่ละรัฐ โดยไม่ต้องมีลักษณะข้ามชาติหรือ ความเกี่ยวข้องของของกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรตามที่ระบุในข้อ 3 วรรคแรก ของอนุสัญญานี้ เว้นแต่ในกรณีที่ข้อ 5 ของอนุสัญญานี้กำหนดให้ต้องมีความเกี่ยวข้องของกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร" บทบัญญัตินี้ อาจสามารถปรับใช้กับกรณีความผิดฐานค้ามนุษย์เช่นกันได้ เพื่อให้แน่ใจว่านักค้ามนุษย์ทุกคนจะถูกฟ้องได้ภายใต้กฎหมายภายในของแต่ละประเทศ

2.2.3 คำนิยามของการค้ามนุษย์ตามพิธีสารเพื่อป้องกัน ปราบปราม และการลงโทษการค้ามนุษย์โดยเฉพาะผู้หญิงและเด็ก

ความเข้าที่ถูกต้องตรงกันและคำนิยามที่ชัดเจนของการค้ามนุษย์ เป็นสิ่งจำเป็นในเบื้องต้นเพื่อกำหนดยุทธศาสตร์และนโยบายต่อสู้กับการค้ามนุษย์ การให้คำจำกัดความที่แตกต่างกัน นำไปซึ่งการกำหนดแนวทางแก้ปัญหาและนโยบายที่เกี่ยวข้องที่แตกต่างกัน ตามแต่ผลประโยชน์ได้เสียของแต่ละประเทศ ดังนั้น หากแต่ละประเทศ แต่ละองค์กรกำหนดคำนิยามของการค้ามนุษย์เอาเองตามแต่ผลประโยชน์ของตน การแก้ปัญหาการค้ามนุษย์ก็จะเป็นไปอย่างไร้ทิศทาง กลายเป็นสร้างปัญหาให้กับโลกแทนที่จะแก้ปัญหา และการปราบปรามองค์การอาชญากรรมก็ไม่ประสบผลสำเร็จ

พิธีสารเพื่อป้องกัน ปรามปราม และลงโทษการค้ามนุษย์โดยเฉพาะ ผู้หญิงและเด็ก เป็นเครื่องมือที่สำคัญชิ้นใหม่ที่โลกใช้ต่อสู้กับปัญหาการค้ามนุษย์ โดยกำหนดค่านิยามของการค้ามนุษย์ที่ชัดเจนและครอบคลุมถึงการค้ามนุษย์ที่สลับซับซ้อนไว้เป็นครั้งแรก นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญของการป้องกันและปรามปรามปัญหาการค้ามนุษย์ควบคู่ไปกับการใช้มาตรการในการปกป้องสิทธิมนุษยชนของผู้ที่ตกเป็นเหยื่อมากกว่าข้อตกลงระหว่างประเทศอื่นๆ ที่ผ่านมา พิธีสารได้ให้คำนิยามการค้ามนุษย์ไว้ในข้อ 3 ว่า เพื่อความมุ่งประสงค์ของพิธีสารนี้

1) "การค้ามนุษย์" หมายถึง การจัดหา การขนส่ง การส่งต่อ การจัดให้อยู่อาศัย หรือรับไว้ซึ่งบุคคล ด้วยวิธีการข่มขู่ หรือด้วยการใช้กำลัง หรือด้วยการบังคับในรูปแบบอื่นใด ด้วยการลักพาตัว ด้วยการฉ้อโกง ด้วยการหลอกลวง ด้วยการใช้อำนาจที่เหนือกว่า หรือด้วยการใช้สถานะความอ่อนแอต่อกายของบุคคล หรือมีการให้หรือรับเงินหรือผลประโยชน์อย่างอื่น เพื่อให้ได้ความยินยอมของบุคคลหนึ่งผู้มีอำนาจควบคุมอีกบุคคลหนึ่ง เพื่อความมุ่งประสงค์ในการแสวงหาประโยชน์ การแสวงหาประโยชน์อย่างน้อยที่สุดให้รวมถึงการแสวงหาประโยชน์จากการค้าประเวณีหรือแสวงหาประโยชน์ทางเพศในรูปแบบอื่น การบังคับใช้แรงงานหรือบริการ การเอาคนลงเป็นทาสหรือการกระทำอื่นเสมือนเอาคนลงเป็นทาส การให้ตกอยู่ใต้บังคับ หรือการตัดอวัยวะออกจากร่างกาย"

2) ความยินยอมของผู้เสียหายในการค้ามนุษย์ที่เกิดขึ้นกับการแสวงหาประโยชน์โดยเจตนาดังที่ระบุไว้ในวรรค(a) ของข้อนี้ ให้ถือว่าไม่มีผลเกี่ยวข้องกัน ในกรณีที่มีการใช้วิธีการใดๆ ที่ระบุไว้ในวรรค (a)

3) ให้ถือว่าการจัดหา การขนส่ง การส่งต่อ การจัดให้อยู่อาศัย หรือการรับไว้ซึ่งเด็ก เพื่อความมุ่งประสงค์ในการแสวงหาประโยชน์ เป็น "การค้ามนุษย์" แม้ว่าจะไม่มีการใช้วิธีการใดๆ ที่ระบุไว้ในวรรค (a) ของข้อนี้

4) เด็ก หมายถึงบุคคลใดที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี

จากคำนิยาม สามารถแยก "การค้ามนุษย์" ออกด้วยองค์ประกอบ 3 ประการ คือ

1) การกระทำ ประกอบด้วย การจัดหา การขนส่ง การส่งต่อ การจัดให้อยู่อาศัยหรือรับไว้ซึ่งบุคคล

2) วิธีการ ข่มขู่ หรือด้วยการใช้กำลัง หรือด้วยการบังคับในรูปแบบอื่นใด ด้วยการลักพาตัว ด้วยการฉ้อโกง ด้วยการหลอกลวง ด้วยการใช้อำนาจที่เหนือกว่า หรือด้วยการใช้สถานะความอ่อนแอต่อกายของบุคคล หรือมีการให้หรือรับเงินหรือผลประโยชน์อย่างอื่น เพื่อให้ได้ความยินยอมของบุคคลหนึ่งผู้มีอำนาจควบคุมอีกบุคคลหนึ่ง

2.2.4 มาตรการทางกฎหมายที่สำคัญเกี่ยวกับความผิดฐานค้ำมนุษย์ใน
อนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร
ค.ศ. 2000

2.2.4.1 การกำหนดให้การมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมเป็น
ความผิดอาญา

อนุสัญญาฯ ข้อ 5 การกำหนดให้การมีส่วนร่วมในองค์กร
อาชญากรรมนั้นเป็นความผิดอาญา

1) ให้รัฐภาคีแต่ละรัฐ กำหนดให้มีมาตรการทางกฎหมายและ
มาตรการอื่นเท่าที่จำเป็นมาใช้ เพื่อกำหนดให้การกระทำต่อไปนี้เป็นความผิดอาญาเมื่อกระทำโดย
เจตนา

(1.1) กรณีอย่างใดอย่างหนึ่งหรือทั้งสองอย่างดังต่อไปนี้
เป็นความผิดอาญาซึ่งแตกต่างจากความผิดอาญาที่เกี่ยวข้องกับการพยายามกระทำ หรือกระทำ
การสำเร็จในการกระทำที่เป็นความผิดอาญา

(1) การตกลงกันของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป เพื่อ
ก่ออาชญากรรมร้ายแรง เพื่อความมุ่งประสงค์ซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงหรือโดยอ้อม ในการได้รับ
ผลประโยชน์ทางการเงินหรือทางวัตถุอย่างอื่น และบุคคลที่มีส่วนร่วมในการตกลงนั้นได้มีส่วน
เกี่ยวข้องกับการกระทำตามที่ตกลงกัน หรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรมนั้นตาม
องค์ประกอบความผิดที่กฎหมายภายในรัฐนั้นกำหนดไว้

(2) โดยรู้ถึงเป้าหมาย และการกระทำทั่วไปที่เป็น
ความผิดทางอาญาของกลุ่มองค์กรอาชญากรรม หรือโดยรู้ถึงเจตนาของกลุ่มองค์กรอาชญากรรม
ที่จะก่ออาชญากรรมดังกล่าว บุคคลนั้นได้มีส่วนร่วมใน

(2.1) การกระทำที่เป็นความผิดอาญาของกลุ่ม
องค์กรอาชญากรรม

(2.2) การกระทำอื่นๆ ของกลุ่มองค์กร
อาชญากรรมโดยรู้ว่าการเข้ามีส่วนร่วมของบุคคลนั้นจะช่วยให้บรรลุเป้าหมายในการกระทำ
ความผิดอาญา ดังที่กล่าวถึงข้างต้น

(1.2) การจัดการ การสั่งการ การสนับสนุน การยุยง การ
อำนวยความสะดวก หรือการให้คำแนะนำปรึกษาในการก่ออาชญากรรมร้ายแรงที่เกี่ยวข้องกับ
กลุ่มองค์กรอาชญากรรม

2. การรู้เจตนา เป้าหมาย ความมุ่งประสงค์ ข้อเท็จจริงหรือการตกลงซึ่งเป็นองค์ประกอบความผิดดังกล่าวในวรรค 1 ของข้อนี้ สามารถอนุมานได้จากพฤติการณ์ของข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นนั้น

3. บรรดารัฐภาคีสมาชิกที่กฎหมายภายในรัฐของตน กำหนดองค์ประกอบความผิดว่าต้องมีส่วนเกี่ยวข้องของกลุ่มองค์กรอาชญากรรม เพื่อความมุ่งประสงค์ที่จะกระทำความผิดตามที่ระบุไว้ในวรรค 1 (ก) (1) ของอนุสัญญาฯ นี้ จะต้องมี การดำเนินการอันแน่นอนว่ากฎหมายภายในรัฐของตนครอบคลุมอาชญากรรมร้ายแรงทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มองค์กรอาชญากรรม ในส่วนของรัฐภาคีสมาชิกที่กฎหมายภายในของรัฐนั้นได้กำหนดองค์ประกอบความผิดว่า บุคคลที่มีส่วนร่วมในการตกลงกันได้มีส่วนไปกระทำการตามที่ตกลงกัน โดยมุ่งประสงค์กระทำความผิดตามที่ระบุไว้ในวรรค 1 (ก)(1) ของอนุสัญญาฯ ข้อนี้ จะต้องทำการแจ้งเรื่องดังกล่าวต่อเลขาธิการองค์การสหประชาชาติในเวลาที่มีการลงนาม หรือในเวลาอบสัทยาบันสาร หรือหลักฐานการยอมรับหรือการให้ความเห็นชอบหรือการภาคยานุวัติของอนุสัญญาฯ ฉบับนี้

ตามกฎหมายไทยยังไม่มีบทบัญญัติในเรื่องเกี่ยวกับการกำหนดให้การจัดการ การสั่งการ การช่วยเหลือ การยุยง การอำนวยความสะดวกหรือการให้คำปรึกษาในการกระทำอาชญากรรมร้ายแรงที่เกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรมเป็นความผิดอาญา กฎหมายไทยที่มีอยู่มีข้อจำกัดเฉพาะความผิดบางฐาน ได้แก่ ความผิดฐานสมคบกันเป็นกบฏ ส่วนความผิดฐานสมคบกันเป็นอั้งยี่และชองโจรก็มีข้อจำกัดในการดำเนิน คดีมาก โดยเฉพาะการนำสืบพิสูจน์ความผิดให้ศาลลงโทษจำเลย ที่ผ่านมามีการนำความผิดฐานอั้งยี่และความผิดฐานชองโจรมาใช้ น้อยมาก และมีคดีเกี่ยวกับความผิดดังกล่าวขึ้นสู่การพิจารณาของศาลฎีกาเพียงไม่กี่คดี และส่วนมากเมื่อมีการฟ้องคดีในความผิดฐานอั้งยี่หรือชองโจรศาลมักจะพิพากษายกฟ้อง จึงควรบัญญัติให้การมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมเป็นความผิดทางอาญาโดยตรง โดยต้องกำหนดองค์ประกอบภายนอกในส่วนของ การกระทำที่เป็นความผิดไว้ ได้แก่ "การตกลงกับบุคคลตั้งแต่หนึ่งคนขึ้นไปเพื่อกระทำอาชญากรรมร้ายแรง" หรือ "การดำเนินการของบุคคลผู้มีส่วนร่วมกระทำการในกิจกรรมที่เป็นความผิดอาญาขององค์กรอาชญากรรม หรือกิจกรรมอื่น ๆ ของกลุ่มอาชญากร โดยรู้ว่าการเข้ามีส่วนร่วมของบุคคลนั้นจะช่วยให้บรรลุเป้าหมายในการกระทำความผิดอาญา" หรือ "การจัดการ การสั่งการ การช่วยเหลือ การยุยง การอำนวยความสะดวกหรือการให้คำปรึกษาในการประกอบอาชญากรรมร้ายแรงที่เกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรม"

การที่ต้องกำหนดองค์ประกอบการกระทำดังกล่าวให้เป็นความผิดนั้น เพื่อที่จะให้บุคคลที่มีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมเป็นความผิดฐานหนึ่งต่างหากจากความผิดที่ผู้ประกอบอาชญากรรมมุ่งประสงค์จะลงมือกระทำหรือความผิดที่สมาชิกองค์กรได้ลงมือกระทำ

โดยไม่ต้องคำนึงว่าสมาชิกขององค์กรอาชญากรรมนั้นได้มีการประกอบอาชญากรรมร้ายแรงใด ๆ ตามความมุ่งหมายนั้น ๆ จนเป็นผลสำเร็จหรือไม่ อย่างไรก็ตาม การที่จะพิสูจน์ถึง "การตกลงกัน" หรือ "การเข้ามามีส่วนร่วมด้วยวิธีการต่าง ๆ" กระทำได้ยาก เพราะมีลักษณะเป็นเรื่องลับที่รู้กัน เฉพาะในหมู่ผู้ที่เกี่ยวข้องหรือเข้ามามีส่วนร่วมเท่านั้น ดังนั้น บทบัญญัติดังกล่าวยังต้องมีการกำหนดให้นำ "พฤติการณ์ของข้อเท็จจริงที่เป็นภาวะวิสัย" (objective factual circumstances) มาใช้ในการพิสูจน์ความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรม เพื่อให้สามารถพิสูจน์ได้ว่ามีการตกลงกันจริงหรือผู้มีส่วนร่วมด้วยวิธีการต่าง ๆ ได้รู้ถึงความมุ่งหมายในกิจกรรมที่เป็นความผิดทางอาญาขององค์กรอาชญากรรม ทั้งนี้ เป็นการพิสูจน์ให้เห็นถึงเจตนาที่อยู่ภายในจิตใจของผู้กระทำความผิดโดยการเปรียบเทียบจากพฤติการณ์ที่ปรากฏออกมาภายนอก (สำนักงานอัยการสูงสุด สถาบันกฎหมายอาญา, 2544 : 49 – 50) คำว่า "พฤติการณ์ของข้อเท็จจริงที่เป็นภาวะวิสัย" ของอนุสัญญา คล้ายคลึงกับ "การกระทำซึ่งปรากฏภายนอก" (overt act) ที่ใช้อยู่ในสหรัฐอเมริกา ความพยายามที่จะนำเอาหลักความผิดฐานสมคบมาใช้โดยให้มีลักษณะที่เป็น "การกระทำ" ชัดเจนขึ้นโดยกำหนดให้มี "การกระทำซึ่งปรากฏภายนอก" เพิ่มเติมขึ้นจาก "การตกลงกัน" จึงจะสามารถลงโทษได้ เช่น ก. ข. และ ค. สมคบกันเพื่อไปปล้นธนาคาร การที่ ก. ไปซื้อหน้ากากย้อมถือเป็น "การกระทำซึ่งปรากฏภายนอก" อันเป็นเหตุให้สามารถลงโทษฐานสมคบได้ หากมี การบัญญัติให้การมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมเป็นความผิด โดยมีการกำหนดให้นำ "พฤติการณ์ของข้อเท็จจริงที่เป็นภาวะวิสัย" มาใช้ในการพิสูจน์ความผิดแล้วจะทำให้การดำเนินคดีแก่องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติสัมฤทธิ์ผลมากยิ่งขึ้น (กิตติพงษ์ กิตยารักษ์, 2537 : 109)

2.2.4.2 กำหนดให้การฟอกทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำอาชญากรรมเป็นความผิดอาญา

อนุสัญญา ข้อ 6 กำหนดให้กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการฟอกเงิน เป็นการกระทำความผิดอาญา มี 2 กรณี ได้แก่

1) การแปรสภาพ หรือโอนทรัพย์สินโดยรู้ว่าทรัพย์สินดังกล่าวเป็นทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำอาชญากรรม เพื่อความมุ่งประสงค์ในการปกปิด หรืออำพรางแหล่งกำเนิด ซึ่งผิดกฎหมายของทรัพย์สินหรือเพื่อช่วยเหลือบุคคลใด ๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐานเพื่อหลบเลี่ยงผลตามกฎหมายอันเกิดจากการกระทำของตน

2) การปกปิด หรืออำพรางลักษณะอันแท้จริง แหล่งที่มา สถานที่ตั้ง การจำหน่าย การเคลื่อนย้าย หรือกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน หรือสิทธิที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สิน โดยรู้ว่าทรัพย์สินดังกล่าวเป็นทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำอาชญากรรม

มาตรการป้องกันการฟอกเงินกำหนดขึ้นเพื่อทำลายอิทธิพลทางเศรษฐกิจขององค์กรอาชญากรรมเป็นหลัก จากความคิดพื้นฐานที่ว่าเงินจำนวนมหาศาลนั้นจะไม่มีประโยชน์ ใด ๆ ถ้าไม่สามารถใช้ประโยชน์จากเงินนั้น จากความคิดพื้นฐานนี้ได้พัฒนาไปสู่เทคนิคการปราบปรามการฟอกเงิน คือการจับจุดการโอนเงินสกปรกมาเป็นจุดเริ่มต้น เพื่อสืบสวนสอบสวนค้นหาเส้นทางการโอนเงินเรื่อยไปจนถึงต้นตอของเงินเหล่านั้น ด้วยวิธีการเช่นนี้ทำให้อาชญากรไม่สามารถใช้ประโยชน์จากเงินสกปรกนั้นได้ และสามารถค้นหรือสืบพบส่วนประกอบต่าง ๆ ขององค์กรอาชญากรรมนั้นได้ (สำนักงานอัยการสูงสุด สถาบันกฎหมายอาญา , 2544 : 54) ประเทศไทยมี พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ซึ่งมีมาตรการทางกฎหมายที่สอดคล้องกับมาตรการตามที่อนุสัญญาได้กำหนดให้เป็นมาตรการบังคับเพื่อต่อต้านการฟอกเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการประกอบอาชญากรรม

2.2.4.3 กำหนดหลักการเรื่องความรับผิดชอบของนิติบุคคล

อนุสัญญาฯ ข้อ 10 บัญญัติในเรื่องของความรับผิดชอบของนิติบุคคลไว้ดังนี้

- 1) ให้รัฐภาคีสมาชิกแต่ละรัฐ รับเอามาตรการเท่าที่จำเป็น เพื่อให้สอดคล้องกับหลักกฎหมายของตน เพื่อบัญญัติความรับผิดชอบของนิติบุคคล สำหรับการมีส่วนร่วมในอาชญากรรมร้ายแรงที่เกี่ยวกับกลุ่มองค์กรอาชญากรรม และสำหรับฐานความผิดที่บัญญัติไว้โดยสอดคล้องกับข้อ 5,6,8 และ 23 ของอนุสัญญานี้
- 2) ภายใต้งบบังคับของหลักกฎหมายของรัฐภาคีสมาชิก ความรับผิดชอบของนิติบุคคลอาจเป็นอาญา ทางแพ่ง หรือทางปกครอง
- 3) ความรับผิดชอบดังกล่าว ไม่กระทบกระเทือนความรับผิดชอบทางอาญาของบุคคลธรรมดาซึ่งกระทำความผิด
- 4) ให้รัฐภาคีสมาชิกแต่ละรัฐ พึงดำเนินการเพื่อให้เกิดความแน่นอนโดยเฉพาะนิติบุคคลซึ่งรับผิดชอบตามข้อนี้อยู่ได้มาตรการลงโทษทางอาญา หรือมาตรการลงโทษที่มีโทษทางอาญารวมทั้งการลงโทษทางการเงินที่มีประสิทธิผล สมเหตุสมผล และสามารถป้องกันยับยั้งการกระทำผิดได้

โดยสามารถแยกองค์ประกอบข้อ 10 ตามอนุสัญญาฯ ได้ดังนี้

- 1) ประเทศภาคีสมาชิก
- 2) จะต้องกำหนดมาตรการที่จำเป็นทางกฎหมาย
- 3) สำหรับความรับผิดชอบของนิติบุคคล

4) ซึ่งมีส่วนร่วมในการกระทำอาชญากรรมร้ายแรงขององค์กร
อาชญากรรม และ

5) การกระทำความผิดตามที่อนุสัญญาฯ กำหนดในข้อ 5, 6, 8
และ 23

6) ทั้งนี้โดยขึ้นอยู่กับหลักกฎหมายของประเทศภาคีสมาชิก ซึ่ง
อาจจะกำหนดให้นิติบุคคลเช่นนี้ว่านั้นรับผิดชอบในทางอาญา ทางแพ่ง หรือทางปกครอง

7) ความรับผิดชอบของนิติบุคคลดังกล่าว ไม่เป็นการทำให้
บุคคลธรรมดาที่ได้กระทำความผิดในกรณีนั้นพ้นผิดได้

8) และประเทศภาคีสมาชิกจะต้องทำให้มั่นใจว่า บทลงโทษ
สำหรับนิติบุคคลที่กระทำความผิดสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งทางลงโทษทาง
อาญาหรือมาตรการลงโทษที่ไม่ใช่โทษทางอาญา อันรวมไปถึงการลงโทษทางการเงิน

นิติบุคคลมีสถานะเป็นบุคคลตามที่กฎหมายสมมติขึ้น
กล่าวคือกฎหมายกำหนดให้นิติบุคคลมีสิทธิและหน้าที่เหมือนกับบุคคลธรรมดา ซึ่งสิทธิและหน้าที่
ของนิติบุคคลย่อมเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่จัดตั้งนิติบุคคลนั้น หรือตามที่ผู้ขอจด
ทะเบียนนิติบุคคลได้กำหนดให้นิติบุคคลนั้นมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานอย่างไร โดยหลักเมื่อ
ได้จดทะเบียนองค์กรธุรกิจให้มีสภาพกลายเป็นนิติบุคคลแล้ว ไม่ว่านิติบุคคลนั้นจะเป็นห้าง
หุ้นส่วนจำกัดบริษัทเอกชนจำกัดก็ตาม จะมีสภาพเป็น (สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล, 2539 : 28) "นิติ
บุคคล" แยกต่างหากจากผู้เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นทั้งหลาย

แต่เนื่องจากโดยสภาพของนิติบุคคล ไม่อาจมีชีวิตและจิตใจ
เหมือนดังเช่นบุคคลธรรมดาทั่วไปได้ ดังนั้นในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของนิติบุคคลจึง
จำเป็นต้องมี "ผู้แทน" ของนิติบุคคล ซึ่งผู้แทนของนิติบุคคลจะเป็นบุคคลธรรมดาที่เข้ามาดำเนิน
กิจการต่าง ๆ แทนนิติบุคคลนั้นโดยที่ผู้แทนของนิติบุคคลจะเป็นผู้แสดงความประสงค์ต่าง ๆ แทน
นิติบุคคล หมายความว่า การกระทำต่าง ๆ ของผู้แทนถือได้ว่าเป็นการกระทำของนิติบุคคลและ
ย่อมผูกพันนิติบุคคลนั้น

ในการดำเนินกิจการต่าง ๆ ของผู้ที่มีอำนาจอาจกระทำการ
แทนนิติบุคคลคือเป็นผู้ที่แสดงความประสงค์ต่างๆ แทนนิติบุคคล ด้วยเหตุนี้เองที่อาจทำให้การ
กระทำต่าง ๆ ที่ผู้แทนได้กระทำลงไปถือเป็นการกระทำของนิติบุคคล ในกรณีที่กฎหมายบัญญัติให้
ผู้กระทำความผิดต้องมี "ฐานะ" อย่างใดอย่างหนึ่งนั้น หากผู้บริหารนิติบุคคลนั้นได้กระทำการแทนนิติ
บุคคลภายในขอบเขตแห่งอำนาจหน้าที่ และวัตถุประสงค์ของนิติบุคคลแล้วและเกิดความเสียหาย

ขึ้น นิติบุคคลนั้นต้องรับผิดชอบในทางอาญา ส่วนผู้บริหารนิติบุคคลที่เป็น "ผู้แทนนิติบุคคล" ก็ไม่อาจรับผิดชอบบทบัญญัตินั้นๆ ได้ เพราะผู้แทนนิติบุคคลไม่มี "ฐานะ" เช่นนั้น

ซึ่งเจตนารมณ์ของอนุสัญญาฯ ในข้อนี้ ปรารถนาให้ประเทศภาคีสมาชิกนำเอาหลักการที่กำหนดขึ้นไปใช้บังคับแก่การดำเนินกิจการของนิติบุคคลเท่าที่เหมาะสมและจำเป็น

สรุปได้ว่าอนุสัญญาข้อ 10 กำหนดให้รัฐภาคีต้องกำหนดความรับผิดชอบของนิติบุคคลสำหรับการมีส่วนร่วมในอาชญากรรมร้ายแรงที่เกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ โดยอาจเป็นความรับผิดชอบทางแพ่งหรือทางปกครอง แต่ต้องไม่กระทบกระเทือนความรับผิดชอบทางอาญาของบุคคลธรรมดาซึ่งกระทำความผิดดังกล่าว และอนุสัญญายังไม่กำหนดย่ำว่านิติบุคคลซึ่งมีความรับผิดชอบนี้จะต้องถูกลงโทษไม่ว่าจะเป็นโทษทางอาญาหรือไม่ รวมทั้งบทลงโทษทางการเงินที่มีประสิทธิภาพได้สัดส่วนและปราบปรามการกระทำผิดได้ ทั้งนี้ เพราะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติที่สร้างความเสียหายมาก มักดำเนินกิจกรรมผิดกฎหมายภายใต้องค์กรที่มีโครงสร้างซับซ้อนเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายและอาจมีสภาพเป็นนิติบุคคล โดยมีบุคคลที่มีอำนาจอิทธิพลกว้างขวางเป็นหัวหน้า มักประกอบธุรกิจที่ถูกกฎหมายไว้บังหน้า โดยมีสมาชิกขององค์กรในระดับรองลงมาเป็นผู้ดำเนินธุรกิจนอกกฎหมาย และประกอบอาชญากรรมภายใต้การสั่งการหรือความเห็นชอบจากหัวหน้าองค์กรอย่างลับ ๆ ดังนั้น แม้จะมีการประกอบธุรกิจที่ผิดกฎหมายหรือมีการประกอบอาชญากรรมโดยสมาชิกของกลุ่มองค์กรอาชญากรรมดังกล่าว แต่การกระทำของหัวหน้าองค์กรที่อยู่เบื้องหลังการประกอบอาชญากรรมนั้นกลับไม่เป็นความผิดหรือไม่ถูกนำตัวมาดำเนินคดี จึงมีแนวคิดเรื่องการกำหนดความรับผิดชอบของนิติบุคคลและผู้ที่มีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรม

ประเทศไทยปัจจุบันมีกฎหมายบัญญัติความผิดสำหรับการมีส่วนร่วมในการกระทำความผิดเฉพาะในบางฐานความผิดเท่านั้น เช่น ความผิดฐานสมคบกันเป็นกบฏตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 114 ความผิดฐานเป็นอั้งยี่และช่องโจร ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 209 และ 210 ซึ่งความผิดฐานเป็นอั้งยี่และช่องโจรนั้นมีข้อจำกัดอยู่มาก กล่าวคือความผิดฐาน เป็นอั้งยี่นั้นได้กำหนดไว้ว่า สมาชิกหรือหัวหน้าหรือผู้ที่มีตำแหน่งในคณะบุคคลซึ่งปกติวิธีการดำเนินการนั้น จะต้องมีความมุ่งหมายเพื่อการอันมิชอบด้วยกฎหมาย แต่มิได้ระบุว่าเรื่องใด ทำให้ขอบเขตของความผิดฐานนี้กว้างมากเกินไป และหาพยานหลักฐานมาพิสูจน์ความผิดได้ยาก ในทางปฏิบัติจึงมีการฟ้องคดีนี้้อยมาก ส่วนความผิดฐานช่องโจรนั้นกำหนดองค์ประกอบความผิดครบเกินไป กล่าวคือต้องมีการสมคบกันตั้งแต่ห้าคนขึ้นไป และเพื่อกระทำความผิดเฉพาะที่บัญญัติไว้ในภาค 2 แห่งประมวลกฎหมายอาญาที่มีกำหนดโทษจำคุก

อย่างสูงไว้ตั้งแต่หนึ่งปีขึ้นไปด้วย จึงไม่อาจนำมาใช้บังคับแก่การดำเนินคดีกับองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ ซึ่งมีการประกอบอาชญากรรมอย่างกว้างขวางในหลายความผิดทั้งในประมวลกฎหมายอาญาและตามกฎหมายอื่นด้วย

นอกจากนี้ในกรณีการจัดตั้งนิติบุคคลขึ้นมาเพื่อดำเนินธุรกิจตามกฎหมายบังหน้าแต่ประกอบธุรกิจนอกกฎหมายอยู่เบื้องหลัง แม้ว่าแนวคิดของนักกฎหมายไทยและแนวคำพิพากษา ศาลฎีกาจะเห็นพ้องกันว่านิติบุคคลมีความรับผิดชอบทางอาญาได้ แต่โทษที่จะลงแก่นิติบุคคลนั้นจะ ลงได้เพียงเท่าที่ลักษณะแห่งความผิดจะเปิดช่องให้ลงได้ ซึ่งต้องพิจารณาตามลักษณะความผิด พฤติการณ์แห่งการกระทำ และอำนาจหน้าที่ของผู้แทนนิติบุคคลประกอบกับวัตถุประสงค์ของนิติบุคคลเป็นราย ๆ ไป ตามนัยคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 787 – 788/2506 ประชุมใหญ่ ซึ่งมีเพียงโทษปรับและริบทรัพย์สินเท่านั้นที่จะนำมาลงแก่นิติบุคคลได้ มีกฎหมายบางฉบับได้บัญญัติลงโทษแก่นิติบุคคลโดยเฉพาะ โดยผู้จัดการหรือผู้แทนอื่นที่กระทำการภายในขอบวัตถุประสงค์ของนิติบุคคลนั้น ไม่ต้องรับผิดชอบเป็นการส่วนตัว (พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2497) จึงเป็นช่องทางให้องค์กรอาชญากรรมถือโอกาสจัดตั้งนิติบุคคลขึ้น มาประกอบธุรกิจบังหน้า เมื่อถูกจับได้จะถูกลงโทษปรับหรือริบทรัพย์สิน ส่วนตัวผู้ประกอบอาชญากรรมข้ามชาติ ซึ่งเป็นผู้แทนนิติบุคคลนั้นหลุดพ้นความรับผิด

2.2.4.4 การริบทรัพย์สินและการยึดทรัพย์

อนุสัญญา ข้อ 12 การริบและการยึดทรัพย์

1) ให้รัฐภาคีแต่ละรัฐรับเอามาตรการเช่นว่ามาใช้ตามความจำเป็นภายในขอบเขตที่มากที่สุดเท่าที่เป็นไปได้ตามระเบียบกฎหมายภายในของตนเพื่อให้สามารถริบ

1.1) ทรัพย์สินที่ได้จากการก่ออาชญากรรมที่ได้รับมาจากความผิดที่ครอบคลุมโดยอนุสัญญานี้หรือทรัพย์สินที่มีมูลค่าเทียบได้กับทรัพย์สินเช่นว่า

1.2) ทรัพย์สิน อุปกรณ์ หรือสิ่งอื่นที่ใช้ในการกระทำความผิด หรือเพื่อจะใช้ในความผิดทั้งหลายที่ครอบคลุมโดยอนุสัญญานี้

2) ให้รัฐภาคีทั้งปวงรับเอามาตรการเช่นว่ามาใช้ตามความจำเป็นเพื่อให้สามารถทำการพิสูจน์รูปพรรณ สืบหาแหล่งที่มา อาศัยหรือยึดสิ่งของใด ๆ ที่อ้างถึงในวรรค 1 ของข้อนี้ได้เพื่อความมุ่งประสงค์ของการริบในที่สุด

3) หากทรัพย์สินที่ได้จากการก่ออาชญากรรมถูกเปลี่ยนรูปหรือแปรสภาพบางส่วนหรือทั้งหมดเป็นทรัพย์สิน ให้ทรัพย์สินเช่นว่าอยู่ในความรับผิดชอบตามมาตรการที่อ้างถึงในข้อนี้แทนทรัพย์สินนั้น

4) หากทรัพย์สินที่ได้จากการก่ออาชญากรรมถูกนำไปปะปนกับทรัพย์สินที่ได้รับมาจากแหล่งที่ถูกต้องตามกฎหมาย ให้ทรัพย์สินเช่นว่าอยู่ในความรับผิดชอบที่จะต้องถูกริบไม่เกินมูลค่าที่ประเมินจากทรัพย์สินซึ่งนำไปปะปนโดยไม่กระทบต่ออำนาจใดที่เกี่ยวข้องกับการอายัด หรือการยึดทรัพย์

5) เงินได้หรือผลประโยชน์อื่นที่ได้รับมาจากทรัพย์สินที่ได้จากการก่ออาชญากรรม ซึ่งเปลี่ยนรูปหรือเปลี่ยนสภาพมาจากทรัพย์สินที่ได้จากการก่ออาชญากรรม หรือจากการที่ทรัพย์สินที่ได้จากการก่ออาชญากรรมถูกนำไปปะปน ให้อยู่ในความรับผิดชอบในลักษณะและขอบเขตเดียวกันกับที่ใช้กับทรัพย์สินที่ได้จากการก่ออาชญากรรม ตามมาตรการทั้งหมดที่อ้างถึงในข้อนี้ด้วย

6) เพื่อความมุ่งประสงค์ของข้อนี้และข้อ 13 ของอนุสัญญานี้ ให้รัฐภาคีแต่ละรัฐมอบอำนาจให้ศาลหรือพนักงานเจ้าหน้าที่อื่น สั่งให้มีการจัดหับบันทึกหลักฐานทางธนาคาร ทางการเงิน หรือการค้า หรือสั่งให้ยึดบันทึกเหล่านั้น รัฐภาคีทั้งหลายต้องไม่ปฏิเสธที่จะปฏิบัติตามบทบัญญัติของวรรคนี้โดยอ้างเหตุเรื่องความลับทางธนาคาร

7) รัฐภาคีทั้งหลายอาจพิจารณาความเป็นไปได้ของการกำหนดให้ผู้กระทำผิดแสดงแหล่งกำเนิดโดยชอบด้วยกฎหมาย ของทรัพย์สินที่ได้จากการก่ออาชญากรรมที่ถูกกล่าวหา หรือทรัพย์สินอื่นซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบที่จะถูกริบ ภายในขอบเขตที่ว่ากำหนดเช่นนั้นสอดคล้องกับหลักการของกฎหมายภายในของตน และสอดคล้องกับลักษณะของการดำเนินการต่างๆ ของศาลหรือทางอื่น

8) ห้ามมิให้ตีความบทบัญญัติของข้อนี้ในทางที่กระทบต่อสิทธิต่างๆ ของบุคคลที่สามซึ่งกระทำการโดยสุจริต

มาตรการริบทรัพย์เป็นเครื่องมือทางกฎหมายที่สำคัญที่ใช้ตัดเส้นทางการเงินขององค์กรอาชญากรรม อนุสัญญากำหนดมาตรการริบทรัพย์ไว้โดยเฉพาะในข้อ 12 เรื่อง "การริบทรัพย์และยึดทรัพย์สิน" (Confiscation and seizure) โดยไม่ได้บัญญัติรวมอยู่ในหมวดของการฟอกเงินโดยตรง ดังนั้น มาตรการริบทรัพย์ตามอนุสัญญา จึงมิได้ถูกจำกัดเฉพาะการฟอกเงินเท่านั้น แต่มีกรอบที่ขยายกว้างรวมไปถึงการกระทำความผิดตามอนุสัญญาอื่นๆ ที่กระทำโดยองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติด้วย (ชัยรัตน์ ศักดิ์โกศล, 2542 : 128) การริบทรัพย์ตามอนุสัญญาใช้คำภาษาอังกฤษว่า "Confiscation" โดยทางทฤษฎีแล้วถือเป็นการริบทรัพย์ในทางอาญา แต่โดยที่อนุสัญญาได้ให้คำจำกัดความของ "Confiscation" ขยายรวมไปถึง Forfeiture ซึ่งกินความรวมไปถึงการริบทรัพย์ในทางแพ่งหากสามารถดำเนินการได้ด้วย ดังนั้น จึงถือได้ว่ามาตรการริบทรัพย์ตามอนุสัญญา เป็นมาตรการริบทรัพย์สินทั้งทางอาญาและทางแพ่ง

หากสามารถดำเนินการได้ (ชัยรัตน์ ศักดิ์โกศล, 2542 : 129) สำหรับทรัพย์สินที่อยู่ในข่ายต้องถูก
ริบตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ ค.ศ. 2000 กล่าว
โดยสรุปมีดังนี้

- 1) ทรัพย์สินที่ได้มาจากการประกอบอาชญากรรม ซึ่งเป็น
ความผิดตามอนุสัญญานี้ โดยให้รวมถึงทรัพย์สินที่มีมูลค่าเท่ากับทรัพย์สิน
- 2) กรณีทรัพย์สินที่ได้มาจากการประกอบอาชญากรรม ซึ่งเป็น
ความผิดตามอนุสัญญานี้ แต่ถูกแปรสภาพไป ทรัพย์สินนั้นก็กลายเป็นทรัพย์สินที่จะต้องถูก
ริบตามอนุสัญญานี้แทน โดยหากทรัพย์สินที่ได้มาจากการประกอบอาชญากรรมถูกนำไปรวมเข้า
กับทรัพย์สินที่ได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย ก็จะถูกครอบงำเฉพาะที่เท่ากับมูลค่าประเมินของทรัพย์สิน
ที่นำไปรวมเข้า
- 3) เงินได้หรือผลประโยชน์ที่ได้รับจากทรัพย์สินที่ได้มาจากการ
ประกอบอาชญากรรม ซึ่งเป็นความผิดตามอนุสัญญานี้ หรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการประกอบ
อาชญากรรม และถูกเปลี่ยนหรือแปรสภาพหรือที่ถูกนำไปรวมเข้าด้วย
- 4) ทรัพย์สิน อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ที่ใช้หรือจะใช้
(destined for use) ในการกระทำความผิดตามอนุสัญญานี้

มาตรการริบทรัพย์สินตามอนุสัญญาระบุขอบข่ายของทรัพย์สินที่
จะต้องถูกริบเพียงว่าเป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการประกอบอาชญากรรม ซึ่งเป็นความผิดตาม
อนุสัญญานี้เท่านั้น โดยไม่มีกรอบบังคับว่าต้องเป็นการกระทำความผิดที่เกี่ยวข้องหรือเกี่ยวพันกับ
องค์การอาชญากรรม หรือต้องมีการกระทำในลักษณะที่ข้ามชาติหรือไม่ และจากบทบัญญัติข้อ 1
ของพิธีสารเพื่อป้องกันและปราบปรามและลงโทษการค้ามนุษย์โดยเฉพาะผู้หญิงและเด็ก ให้ถือ
ว่าความผิดฐานค้ามนุษย์ตามพิธีสารเป็นความผิดที่เกิดขึ้นตามอนุสัญญา ดังนั้น บทบัญญัติใน
เรื่องการริบทรัพย์สินที่ได้กล่าวมาแล้วจะต้องนำไปใช้กับกรณีความผิดฐานค้ามนุษย์ด้วย

การริบทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายอาญาไทย เป็น
มาตรการทางอาญา ซึ่งต้องพิสูจน์ความผิดของผู้กระทำก่อนจึงจะบังคับโทษได้ และทรัพย์สินที่
จะถูกริบจะต้องเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการกระทำความผิด หากทรัพย์สินนั้นถูกแปร
สภาพไปแล้วศาลจะไม่พิพากษาริบ จึงไม่อาจนำบทบัญญัติเรื่องการริบทรัพย์สินในประมวล
กฎหมายอาญาใช้บังคับแก่ทรัพย์สินขององค์การอาชญากรรมข้ามชาติอย่างได้ผล ดังนั้น จึงควร
นำมาตรการริบทรัพย์สินทางแพ่งหรือที่เรียกในระบบกฎหมายคอมมอนลอร์ว่า "กระบวนการ
พิจารณาคดีต่อทรัพย์สิน" (In Rem Proceeding) (วีระพงษ์ บุญโญภาส, 2543: 215 – 216)
มาใช้โดยรัฐมีภาระที่จะต้องแสดงให้เห็นถึงเหตุอันควรสงสัยว่าทรัพย์สินนั้นเกี่ยวข้องกับการ

กระทำความผิด และเจ้าของทรัพย์สินต้องเป็นฝ่ายพิสูจน์ที่มาของทรัพย์สินของตนเอง ถ้าไม่สามารถพิสูจน์ได้ศาลจะพิพากษาให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน

ปัจจุบันประเทศไทยมี พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ซึ่งมาตรา 3 (2) กำหนดให้ความผิดเกี่ยวกับการค้าหญิง ค้าเด็ก เป็นความผิดมูลฐานสามารถริบทรัพย์สินทางแพ่งได้ แต่จากการนำไปเป็นส่วนหนึ่งของกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ทำให้มาตรการริบทรัพย์สินทางแพ่งตามกฎหมายไทย ถูกจำกัดไว้เฉพาะความผิดฐานฟอกเงิน ซึ่งหากจะนำไปใช้กับกรณีอื่นก็ต้องมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นความผิดมูลฐาน ในขณะที่ตามอนุสัญญาจะนำไปใช้โดยตรงกับความผิดอื่น ๆ ที่กระทำโดยองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติด้วย

2.2.4.5 เทคนิคการสืบสวนสอบสวนพิเศษ

อนุสัญญาข้อ 20 เรื่องเทคนิคการสืบสวนสอบสวนพิเศษ กำหนดให้ประเทศภาคีสมาชิกให้มาตรการต่าง ๆ ที่จำเป็นในการสืบสวนสอบสวนพิเศษ เช่น การควบคุมการนำส่ง การดักฟังโดยอาศัยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ และการปฏิบัติการของสายลับภายในเขตอำนาจของรัฐนั้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปราบปรามองค์กรอาชญากรรมอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ อนุสัญญายังส่งเสริมให้ประเทศภาคีสมาชิกจัดทำข้อตกลง ทวิภาคี หรือพหุภาคี หรือกำหนดหลักการใด ๆ ที่ใช้สำหรับการสืบสวนสอบสวนด้วยวิธีพิเศษ ภายใต้ความร่วมมือในระดับระหว่างประเทศ ในกรณีที่มีได้มีข้อตกลงหรือข้อกำหนดในเรื่องการใช้วิธีการสอบสวนพิเศษในระดับระหว่างประเทศ ให้ประเทศภาคีสมาชิกร่วมมือกันบนพื้นฐานของการพิจารณาเป็นราย ๆ ไป (case – by – case basis) ทั้งนี้ โดยพิจารณาตามความจำเป็นทางด้านการเงิน ความเข้าใจร่วมกันและเขตอำนาจอธิปไตยของรัฐ

การควบคุมการนำส่ง (controlled delivery) ในระดับระหว่างประเทศ จะต้อง กระทำโดยความยินยอมของรัฐที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการใช้วิธีสกัดกั้นและยินยอมให้สินค้าผ่านแดนหรือเคลื่อนย้าย หรือเปลี่ยนสินค้าทั้งหมดหรือบางส่วน (อนุสัญญาข้อ 20 วรรคสาม)

"การควบคุมการนำส่ง" หมายถึง วิธีการอนุญาตให้สิ่งผิดกฎหมาย หรือสิ่งของที่ต้องส่งสลายออกไปจาก ผ่านหรือเข้าไปสู่เขตแดนของรัฐหนึ่งหรือมากกว่ารัฐหนึ่งโดยการรับรู้ และอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจเพื่อการสืบสวนการกระทำความผิดและเพื่อเป็นการระบุตัวผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด สามารถแยกองค์ประกอบได้ดังนี้

- 1) การอนุญาตให้สิ่งผิดกฎหมาย หรือต้องส่งสลาย
- 2) เดินทางผ่านเข้า ออกไปยังประเทศหนึ่ง หรือประเทศอื่น

3) ภายใต้การรับรู้และกำกับดูแลของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจ (สำนักงานอัยการสูงสุด สถาบันกฎหมายอาญา , 2544 : 92 – 93)

วิธีการสืบสวนสอบสวนพิเศษอื่นที่อนุญาตอย่างถึงเป็น ตัวอย่าง ได้แก่ การใช้การติดตามบุคคลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ และการใช้สายลับในการ ปฏิบัติการ ในประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายเฉพาะให้อำนาจเจ้าหน้าที่ใช้เทคนิคการสืบสวน สอบสวนพิเศษ ทำให้การรวบรวม พยานหลักฐานเพื่อดำเนินคดีแก่องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ไม่ค่อยประสบผลสำเร็จ อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันประเทศไทยมีกฎหมายให้อำนาจในการดักฟังการ สนทนา แต่มีข้อจำกัดที่ฐานความผิดที่ใช้ได้เฉพาะกรณีเกี่ยวกับการฟอกเงินตาม พ.ร.บ. ป้องกัน และปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 46 คดียาเสพติดติดตาม พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปราม ยาเสพติด พ.ศ. 2519 (แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 4) พ.ศ. 2545 มาตรา 14 จัตวา และคดีพิเศษตาม พ.ร.บ.การสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 มาตรา 25

2.2.4.6 กำหนดให้การขัดขวางความยุติธรรมเป็นความผิดอาญา

อนุญาต ข้อ 23 การกำหนดให้การขัดขวางความยุติธรรม เป็นความผิดอาญารัฐที่เป็นภาคีสมาชิกจะต้องรับเอามาตรการทางกฎหมาย และมาตรการอื่นๆ เท่าที่จำเป็นเพื่อกำหนดให้การกระทำต่อไปนี้เป็นความผิดอาญาเมื่อกระทำโดยเจตนา

1) การใช้กำลังทางกายภาพ การข่มขู่หรือการทำให้กลัว หรือ การให้สัญญา ยื่นข้อเสนอ หรือให้ประโยชน์ที่มีควรได้เพื่อจูงใจให้การเท็จ หรือเพื่อแทรกแซงทางให้ การหรือการเสนอพยานหลักฐานในการดำเนินคดีเกี่ยวข้องกับกระทำความผิดที่อนุญาตนี้ ครอบคลุมถึง

2) การใช้กำลังทางกาย หรือการข่มขู่ หรือการทำให้กลัวเพื่อ ขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่งานยุติธรรม หรือเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายในสถานที่ เกี่ยวกับการกระทำความผิดที่อนุญาตนี้ครอบคลุมถึง ไม่มีข้อความใดในอนุวรรคนี้ทำให้เสื่อม สิทธิของรัฐภาคีที่จะมีกฎหมายคุ้มครองเจ้าหน้าที่ประเภทอื่นของรัฐ

ในข้อ 23 (a) สามารถแยกองค์ประกอบได้คือ

องค์ประกอบภายนอก

ผู้ใดหมายถึงบุคคลใดก็ได้ อาจเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือไม่ก็ได้ (เป็นผู้กระทำ) ใช้กำลังทางกายภาพ ข่มขู่หรือทำให้กลัว ให้สัญญา เสนอหรือให้ประโยชน์ที่มีควร ได้ แก่ผู้ใด (เป็นบุคคลใดก็ได้เช่นเดียวกับผู้กระทำ เนื่องจากในข้อ 23 (ก) นี้มิได้กำหนดคุณสมบัติ ของผู้กระทำและผู้ถูกกระทำเอาไว้ ดังนั้นอาจเป็นพยาน ผู้เสียหาย หรือบุคคลหนึ่งบุคคลใดที่มี ส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินคดีก็ได้)

องค์ประกอบภายใน

- 1) เจตนา
- 2) เจตนาพิเศษหรือมูลเหตุชักจูงใจเพื่อจูงใจให้ผู้อื่นให้การเท็จ หรือเพื่อแทรกแซงการให้การ หรือการเสนอพยานหลักฐานในการดำเนินคดีที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามอนุสัญญานี้ครอบคลุมถึง

ในข้อ 23(b) สามารถแยกองค์ประกอบได้คือ

องค์ประกอบภายนอก

- 1) ผู้ใด (ผู้กระทำเป็นบุคคลก็ได้) ใช้กำลังทางกายภาพ ช่มชู้ หรือทำให้กลัว (การกระทำ) โดยได้กระทำต่อเจ้าหน้าที่งานยุติธรรม หรือเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายในส่วนที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดที่อนุสัญญานี้ครอบคลุมถึง (เป็นผู้ถูกกระทำ)

องค์ประกอบภายใน

- 1) เจตนา
 - 2) เจตนาพิเศษหรือมูลเหตุชักจูงใจ เพื่อแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่ในส่วนที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดที่อนุสัญญานี้ครอบคลุมถึง
- แต่ที่น่าสังเกตคือ ในข้อ 23(b) นี้ ถึงแม้การขัดขวางจะไม่ใช่เป็นผลตึก็คือเป็นความผิดสำเร็จแล้ว

บทบัญญัติตามอนุสัญญาข้อ 23 เป็นมาตรการที่เป็นบทบังคับ ซึ่งรัฐภาคีแต่ละรัฐมีพันธกรณีในการกำหนดให้การขัดขวางความยุติธรรมดังระบุใน (a) และ (b) เป็นความผิดอาญาตามกฎหมายภายในของแต่ละรัฐภาคี มีความมุ่งหมายเพื่อให้การดำเนินกระบวนการพิจารณาและการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐในส่วนที่เกี่ยวกับความผิดตามอนุสัญญาเป็นไปอย่างถูกต้องชอบธรรม การขัดขวางความยุติธรรมไม่จำกัดเฉพาะในขั้นตอนกระบวนการพิจารณาของศาลเท่านั้น แต่รวมถึงกระบวนการสอบสวนและชั้นพนักงานอัยการ ทั้งยังรวมถึงการปฏิบัติตามหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายในส่วนที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตามสัญญาด้วยการกำหนดความผิดตามข้อ 23 ของอนุสัญญามี 2 ส่วนคือ (a) และ (b) มีองค์ประกอบแตกต่างกัน ดังนี้

ข้อ 23 (a) การใช้กำลังทางกายภาพ การช่มชู้ การทำให้กลัว หรือการให้สัญญา ยื่นข้อเสนอหรือให้ประโยชน์ที่มีควรได้เพื่อจูงใจให้ให้การเท็จ หรือเพื่อแทรกแซงการให้การ หรือการเสนอพยานหลักฐานในการดำเนินคดีที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดที่อนุสัญญานี้ครอบคลุมถึง เมื่อเทียบเคียงกับประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 309 ซึ่งเป็นความผิดต่อเสรีภาพ การข่มขืนใจให้ผู้อื่นกระทำการใด ไม่กระทำการใด หรือจำยอมต่อสิ่งใด

อันเป็นความผิดตามมาตรา 309 นี้ ผลจะต้องเกิดขึ้นคือผู้ถูกข่มขืนใจต้องกระทำ ไม่กระทำ หรือ จำยอมต่อสิ่งใดตามที่ได้ข่มขืนใจ จึงจะเป็นความผิดสำเร็จ แต่ตามข้อ 23 (a) จะเป็นความผิด เมื่อมีการใช้กำลังทางกาย ข่มขู่ หรือทำให้กลัวเพื่อจูงใจให้ให้การเท็จ หรือเพื่อแทรกแซงการให้ การ หรือการแสดงพยานหลักฐาน ส่วนจะมีการกระทำตามที่ได้บังคับขู่เข็ญหรือไม่ไม่สำคัญ นอกจากนี้ หากไม่มีการข่มขืนใจแต่ใช้วิธีให้สัญญาเสนอหรือให้ประโยชน์ที่มีควรได้เพื่อจูงใจให้ ให้การเท็จ หรือเพื่อแทรกแซงการให้การ หรือการเสนอพยานหลักฐานในการดำเนินคดี กฎหมายไทย ยังไม่มีบัญญัติให้ผู้ถูกกล่าวหาที่มีความผิดทางอาญา แต่จะเป็นความผิดก็เฉพาะผู้ที่ให้การเท็จ ซึ่งเป็นความผิดตามมาตรา 177 หรือผู้ที่แสดงพยานหลักฐานเท็จ ตามมาตรา 180 แต่ทั้งนี้ ผู้ที่ สัญญา เสนอ หรือให้ประโยชน์ที่มีควรได้เพื่อจูงใจดังกล่าว อาจมีความผิดโดยเป็นผู้ใช้ให้กระทำความผิดในฐานะความผิดนั้น ๆ ได้

ข้อ 23 (a) การใช้กำลังทางกายภาพ การข่มขู่ หรือการทำให้ กลัวเพื่อแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ในงานยุติธรรม หรือเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้ กฎหมายที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดที่อนุสัญญานี้ครอบคลุมถึง ปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มี การกำหนดความผิดฐานขัดขวางความยุติธรรมไว้เฉพาะทั้งในประมวลกฎหมายอาญาและ กฎหมายพิเศษ ประมวลกฎหมายอาญามีหลายฐานความผิดที่สามารถลงโทษการกระทำที่เป็น การขัดขวางความยุติธรรมได้ แต่ก็มีได้เป็นการบัญญัติกฎหมายเพื่อเอาผิดกับการขัดขวางความ ยุติธรรมโดยตรง ดังนี้

- 1) ลักษณะ 2 ความผิดเกี่ยวกับการปกครอง
 - หมวด 1 ความผิดต่อเจ้าพนักงาน มาตรา 138 – 140
- 2) ลักษณะ 3 ความผิดเกี่ยวกับการยุติธรรม
 - หมวด 1 ความผิดต่อเจ้าพนักงานในการยุติธรรม มาตรา 198
- 3) ลักษณะ 11 ความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพและชื่อเสียง
 - หมวด 1 ความผิดต่อเสรีภาพ มาตรา 309

ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 138 ผู้กระทำจะมี ความผิดต่อเมื่อต่อสู้หรือขัดขวางเจ้าพนักงานในการปฏิบัติการตามหน้าที่ คำว่า "ต่อสู้" หมายความว่า การใช้กำลัง ขัดขืน (หยุด แสงอุทัย , 2542 : 46) และ "ขัดขวาง" หมายถึงกระทำ ให้เกิดอุปสรรคแก่การกระทำของเจ้าพนักงานในการปฏิบัติการตามหน้าที่ (หยุด แสงอุทัย , 2542 : หน้า 46-47) มาตรา 138 มีองค์ประกอบต้นการกระทำใกล้เคียงกับอนุสัญญาข้อ 23 (b) โดย การใช้กำลังทางกายภาพเทียบได้กับการ "ต่อสู้" และการข่มขู่ หรือทำให้กลัวเทียบได้กับการ "ขัดขวาง" และเป็นการกระทำต่อเจ้าพนักงาน ซึ่งตามมาตรา 138 หมายความว่ารวมถึงข้าราชการ

ตุลาการด้วย ดังนั้น คำว่า "เจ้าพนักงาน" ตามประมวลกฎหมายอาญาจึงเทียบได้กับเจ้าหน้าที่งานยุติธรรมและเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย ส่วนมาตรา 139 มีองค์ประกอบภายนอกเกี่ยวกับการกระทำต่างจากมาตรา 138 กล่าวคือ มิได้จำกัดเฉพาะการต่อสู้ขัดขวาง แต่ใช้ถ้อยคำกว้างว่า "ข่มขืนใจ" ซึ่งค่อนข้างสอดคล้องกับบทบัญญัติของข้อ 23 (b) ที่ใช้คำว่าทำให้กลัว ทั้งนี้ ตามมาตรา 139 จะเป็นความผิดต่อเมื่อมีการข่มขืนใจเพื่อให้เจ้าพนักงานปฏิบัติการอันมิชอบด้วยหน้าที่ หรือละเว้นการปฏิบัติการตามหน้าที่ โดยแม้ว่าจะไม่เกิดผลตามคำบังคับก็จะเป็นความผิดสำเร็จแล้ว อีกทั้งหากเป็นการต่อสู้ขัดขวางก็จะเป็นความผิดตามมาตรา 138 ด้วย

สำหรับการกระทำที่กระทำต่อเจ้าหน้าที่งานยุติธรรม ตามประมวลกฎหมายอาญาได้บัญญัติไว้ในลักษณะ 3 ว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการยุติธรรม บทบัญญัติที่ใกล้เคียงกับองค์ประกอบข้อ 23 (b) คือมาตรา 198 ความผิดฐานขัดขวางการพิจารณาพิพากษาคดีของศาล ซึ่งประกอบด้วย 2 ความผิด คือ (1) การดูหมิ่นศาลในการพิจารณาและพิพากษา และ (2) กระทำการขัดขวางการพิจารณาหรือพิพากษาของศาล ซึ่งการกระทำตาม (2) หมายถึงการกระทำใด ๆ อันเป็นการทำให้ศาลไม่สามารถพิจารณาหรือพิพากษาคดีได้โดยเรียบร้อย อาจกระทำในหรือนอกศาลก็ได้ ดังนั้น จึงสอดคล้องกับข้อ 23 (b) หากมีการกระทำโดยใช้กำลังทางกายภาพ ข่มขู่ หรือทำให้กลัว

2.2.4.7 การให้ความคุ้มครองแก่พยาน ญาติและบุคคลใกล้ชิด

อนุสัญญา ข้อ 24 การคุ้มครองพยาน

1) รัฐบาลแต่ละรัฐจะต้องใช้มาตรการที่มีประสิทธิภาพภายในวิถีทางของตน ที่จะให้ความคุ้มครองอย่างแก่พยาน ญาติ และบุคคลอื่นที่ใกล้ชิดกับพยานผู้นั้น ตามความเหมาะสม จากการแค้นหรือข่มขู่อันอาจเกิดขึ้นได้ในการดำเนินคดี ซึ่งพยานผู้นั้นเป็นผู้ให้การที่เกี่ยวกับความผิดที่ครอบคลุมภายใต้อนุสัญญานี้

2) มาตรการต่าง ๆ ตามวรรค 1 ของข้อนี้ที่อาจเป็นไปได้ย่อมไม่ทำให้เสื่อมสิทธิของจำเลย รวมทั้งสิทธิที่พึงมีโดยชอบ

2.1) การกำหนดวิธีการให้ความคุ้มครองทางกายภาพแก่ตัวบุคคลดังกล่าวภายในขอบเขตที่จำเป็นและกระทำได้ เช่น การย้ายบุคคลเหล่านั้นไปอยู่ที่อื่น และการอนุญาตให้ไม่เปิดเผยหรือจำกัดการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับรูปพรรณและที่อยู่ของบุคคลเช่นนั้นเท่าที่เห็นจำเป็น

2.2) จัดให้มีกฎเกณฑ์ในทางพยานหลักฐานที่อำนวยความสะดวกให้การให้ปากคำของพยานสามารถดำเนินการได้อย่างปลอดภัย เช่น อนุญาตให้มีคำให้การผ่านการใช้เทคโนโลยีทางการสื่อสาร เช่น การเชื่อมต่อวิดีโอทัศน์ หรือวิธีการอื่นที่เพียงพอ

3) รัฐภาคีจะต้องพิจารณาจัดทำความตกลงหรือข้อตกลงย่อยกับรัฐอื่นเพื่อย้ายบุคคลที่อ้างถึงในวรรคที่ 1 ของข้อนี้ไปอยู่ที่อื่น

4) บทบัญญัติของข้อนี้จะนำไปใช้กับผู้เสียหายเท่าที่บุคคลเหล่านั้นต้องเป็นพยาน โดยลักษณะของอาชญากรรมข้ามชาติ ทำให้การให้ความคุ้มครองและความช่วยเหลือแก่ผู้เสียหายและพยานในคดีมีความสำคัญมากขึ้น ดังนั้น ข้อ 24 แห่งอนุสัญญาจึงเรียกร้องให้รัฐภาคีตรากฎหมายให้การคุ้มครองพยานจากการคุกคามแก่แค้น รวมถึงการคุ้มครองทางด้านร่างกาย การย้ายถิ่นที่อยู่ใหม่ และการปกป้องรูปพรรณสัณฐาน เป็นต้น ซึ่งประเทศต่าง ๆ ต้องการให้มีการย้ายถิ่นที่อยู่ใหม่แก่พยานในคดีระหว่างประเทศในกรณีที่เป็นกรณีอื่นแล้ว รัฐภาคีสมาชิกต้องสนับสนุนการพัฒนาเทคนิคและโครงการ ซึ่งจะช่วยให้บุคคลที่เกี่ยวข้องกับองค์การอาชญากรรมหันมาร่วมมือกับฝ่ายเจ้าหน้าที่รัฐ ประเทศไทยมี พ.ร.บ. คุ้มครองพยานบุคคลในคดีอาญา พ.ศ. 2546 ถือได้ว่าเป็นกฎหมายฉบับแรกที่บัญญัติขึ้นเพื่อคุ้มครองพยานในคดีอาญา เป็นการเฉพาะ (พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานบุคคลในคดีอาญา พ.ศ. 2546) ซึ่งสามารถรองรับและสอดคล้องกับบทบัญญัติของอนุสัญญา ข้อ 24 และ 25

2.2.5 มาตรการทางกฎหมายที่สำคัญในพิธีสารเพื่อป้องกันปราบปราม และลงโทษการค้ามนุษย์โดยเฉพาะผู้หญิงและเด็ก

2.2.5.1 การกำหนดให้การค้ามนุษย์เป็นความผิดอาญา

บทบัญญัติข้อ 5 แห่งพิธีสารกำหนดให้การค้ามนุษย์เป็นความผิดอาญา ดังนี้

1) รัฐภาคีแต่ละรัฐต้องรับเอามาตรการทางกฎหมายและมาตรการอื่นตามที่จำเป็น เพื่อกำหนดให้การกระทำที่ระบุไว้ในข้อ 3 แห่งพิธีสารนี้เป็นความผิดอาญาเมื่อได้กระทำโดยเจตนา

2) รัฐภาคีแต่ละรัฐต้องรับเอามาตรการทางกฎหมายและมาตรการอื่นตามที่จำเป็น เพื่อกำหนดให้การกระทำต่อไปนี้เป็นความผิดอาญา

2.1) ภายใต้แนวคิดพื้นฐานของระบบกฎหมายของรัฐภาคีนั้น การพยายามกระทำความผิดที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่งของข้อนี้

2.2) การมีส่วนร่วมโดยเป็นผู้มีส่วนในการกระทำความผิดที่กำหนดไว้ตามวรรคหนึ่งของข้อนี้

2.3) การจัดหรือการใช้ให้ผู้อื่นกระทำความผิดที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่งของข้อนี้

รัฐภาคีมีพันธกรณีตามพิธีสารข้อ 5 ที่จะต้องกำหนดให้การคุ้มครองผู้เสียหายข้อ 3 ของพิธีสาร เป็นความผิดอาญาเมื่อผู้กระทำได้กระทำโดยเจตนา อีกทั้งต้องกำหนดให้การพยายามกระทำการคุ้มครองผู้เสียหาย การมีส่วนร่วม และการจัดหรือใช้ให้ผู้อื่นกระทำการคุ้มครองผู้เสียหาย เป็นความผิดอาญาด้วย จากบทบัญญัติดังกล่าวมีกฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1) ประมวลกฎหมายอาญา ความผิดที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้เสียหาย ตามประมวลกฎหมายอาญามีสองส่วน คือ กรณีความผิดเกี่ยวกับเพศตามบทบัญญัติในลักษณะ 9 และกรณีความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพและชื่อเสียงตามที่บัญญัติไว้ในลักษณะ 11

ในกรณีความผิดเกี่ยวกับเพศมี มาตรา 282 และมาตรา 283 ซึ่งเป็นการกำหนดความผิดแก่ผู้เป็นธุระจัดหา ล่อไป หรือชักพาไปซึ่งชายหรือหญิง เพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่น โดยมีเหตุเพิ่มโทษหากกระทำแก่เด็กอายุไม่เกิน 18 ปี ถ้าผู้กระทำยินยอมจะเป็นความผิดตามมาตรา 282 แต่ถ้าได้กระทำโดยใช้อุบายหลอกลวง ชูเชิญ มีการใช้กำลังประทุษร้าย หรือใช้วิธีข่มขืนใจด้วยประการใดจะเป็นความผิดตามมาตรา 283 นอกจากนี้ทั้งสองมาตรายังกำหนดความผิดแก่ผู้ที่รับตัวบุคคลที่จัดหา ล่อไปหรือชักพาไป รวมทั้งผู้สนับสนุนในการกระทำความผิด

มาตรา 283 ทวิ และ 284 เป็นการพาไปเพื่อการอนาจาร ถ้าผู้เสียหายมีอายุไม่เกิน 18 ปี แม้จะยินยอมผู้กระทำก็มีความผิดตามมาตรา 283 ทวิ แต่หากกระทำแก่บุคคลอายุเกินกว่า 18 ปี จะต้องมีการใช้วิธีการหลอกลวง ชูเชิญ ใช้กำลังประทุษร้าย ใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรม หรือข่มขืนใจด้วยวิธีการใด จึงจะเป็นความผิดตามมาตรา 284 บทบัญญัติทั้งสองนอกจากเอาผิดแก่ผู้พาไปแล้ว ยังเอาผิดแก่ผู้ซ่อนเร้นบุคคลที่ถูกพาไปหากทราบว่าคุณคนนั้นถูกพาไปเพื่อการอนาจาร

ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาที่ได้กล่าวมานั้น ไม่ได้จำกัดเฉพาะการคุ้มครองผู้เสียหายเพื่อการค้าประเวณี แต่ยังครอบคลุมถึงการแสวงหาประโยชน์ทางเพศในทุกรูปแบบ อย่างไรก็ตาม มูลเหตุที่มุ่งใจของการกระทำผิดเพื่อการค้าประเวณีหรือแสวงหาประโยชน์ทางเพศเป็นข้อจำกัด ทำให้บทบัญญัติไม่ครอบคลุม เพราะการคุ้มครองผู้เสียหายตามพิธีสารได้กำหนดความมุ่งประสงค์ของการกระทำผิดเอาไว้มากกว่าเพื่อการค้าประเวณี หรือแสวงหาประโยชน์ทางเพศในรูปแบบอื่น

ความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพและชื่อเสียง มีมาตรา 312 และ 312 ทวิ กำหนดความผิดแก่ผู้นำเข้าในหรือส่งออกไปนอกราชอาณาจักร พามาจากที่ใด ชื่อ ชาย จำหน่าย รับ หรือหน่วงเหนี่ยวซึ่งบุคคลหนึ่งบุคคลใด โดยมีเจตนาพิเศษเพื่อเอาบุคคลดังกล่าว

ลงเป็นทาส หรือให้มีฐานะคล้ายทาส "ทาส" หมายถึง บุคคลที่ตกอยู่ใต้อำนาจของบุคคลอื่นโดยสิ้นเชิง และต้องทำงานให้บุคคลอื่นนั้น (หยุด แสงอุทัย, 2542 : 227) และหากความผิดได้กระทำลงแก่เด็กอายุไม่เกิน 15 ปี จะเป็นเหตุเพิ่มโทษตามมาตรา 312 ทวิ อีกทั้งยังเกี่ยวเนื่องกับความรับผิดชอบของนายจ้าง ตามมาตรา 44 แห่ง พ.ร.บ.คุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 กล่าวคือ ในกรณีที่นายจ้างจ้างเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปีไว้ทำงาน นายจ้างมีความผิดตามกฎหมายคุ้มครองแรงงาน และหากการใช้แรงงานเด็กมีลักษณะทารุณโหดร้าย เช่น บังคับให้เด็กทำงานติดต่อกันทั้งกลางวันและกลางคืนโดยไม่มีเวลาพักผ่อนเลย เป็นต้น นายจ้างอาจต้องรับผิดชอบตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 312 ทวิ ด้วย ดังนั้น มาตรา 312 และ 312 ทวิ เป็นการกำหนดความผิดที่มีมูลเหตุจงใจไว้โดยเฉพาะ คือ เพื่อเอาคนลงเป็นทาส หรือให้มีฐานะคล้ายทาส ซึ่งเป็นการบังคับให้ทำงานหรือบังคับใช้แรงงาน ดังนั้น จึงสอดคล้องกับการแสวงหาประโยชน์ในเรื่องการบังคับใช้แรงงานหรือบริการ และการเอาคนลงเป็นทาสตามข้อ 3 ของพิธีสาร

ต่อมาเมื่อมาตรา 312 ตีรื้อเอาผิดผู้รับไว้ จำหน่าย เป็นธุระจัดหาล่องไป หรือพาไปโดยทุจริตซึ่งบุคคลอายุยังเกิน 15 ปี แต่ยังไม่เกิน 18 ปี แม้ผู้นั้นยินยอม มาตรา นี้คุ้มครองเฉพาะเด็กอายุเกิน 15 ปี แต่ไม่เกิน 18 ปี เพื่อไม่ให้ถูกแสวงหาประโยชน์ไม่ว่ารูปแบบใด มาตรา 312 ตีรื้อ มีมูลเหตุจงใจคือทุจริต ซึ่งหมายถึงเพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น ซึ่งมีขอบเขตกว้างขวางครอบคลุมประโยชน์ใด ๆ ที่มีควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายทุกรูปแบบ รวมถึงการตัดอวัยวะออกจากร่างกายที่ถึงแม้จะได้รับความยินยอมจากผู้ถูกกระทำก็ตาม แต่หากกรณีมีค่าตอบแทนซึ่งถือว่าเป็นการขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน ก็อยู่ในขอบเขตของการแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน (สำนักงานอัยการสูงสุด สถาบันกฎหมายอาญา , 2544 : 243) อย่างไรก็ตาม มาตรานี้มีข้อจำกัดคือ จะเป็นความผิดก็ต่อเมื่อกระทำต่อเด็กอายุไม่เกิน 18 ปีเท่านั้น

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 320 เป็นการพาหรือส่งคนออกไปนอกราชอาณาจักร โดยใช้อุบายหลอกลวง ชูเชิญ ใช้กำลังประทุษร้าย หรือใช้วิธีการใด ๆ อันเป็นการข่มขืนใจ ดังนั้น หากมีการให้ค่าตอบแทนเป็นเงินหรือประโยชน์อย่างอื่นแก่บุคคลผู้ถูกพาหรือส่งออกไปนอกราชอาณาจักรโดยความยินยอม ผู้พาหรือส่งออกไปจะไม่มีผิดตามมาตรานี้ ข้อสังเกต คือ วิธีการต่าง ๆ ที่ใช้ตามมาตรานี้ ได้แก่ การใช้อุบายหลอกลวง ชูเชิญ ใช้กำลังประทุษร้าย หรือใช้วิธีการใด ๆ อันเป็นการข่มขืนใจเพื่อพาคนออกนอกราชอาณาจักร แต่การค้ามนุษย์ในขั้นตอนของการพาออกนอกประเทศ นักค้ามนุษย์อาจไม่ต้องใช้วิธีการเหล่านี้เลยก็ได้ ส่วนเรื่องการพยายาม การมีส่วนร่วมหรือเป็นผู้สนับสนุนในการกระทำความผิด และการจัด

หรือใช้ให้ผู้อื่นกระทำความผิด ประเทศไทยมีประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 80 , 81 , 82 , 83 , 84 และ 86

2) พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 มีมาตรา 9 ว่าด้วยการกำหนดความผิดแก่บุคคลเป็นธุระจัดหาผู้ค้าประเวณีซึ่งจะคล้ายคลึงกับความผิดที่กำหนดในประมวลกฎหมายอาญาดังที่ได้กล่าวไปข้างต้น แต่มาตรา 9 ของ พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 จะเน้นเฉพาะการค้าประเวณี ซึ่งผู้ถูกกระทำตามมาตรา 9 อาจเป็นได้ทั้งชายหรือหญิง และเด็กอายุไม่เกิน 18 ปี นอกจากนี้ในมาตรา 9 ยังกำหนดความผิดแก่ผู้รับตัวบุคคลที่ถูกพาไป และผู้สนับสนุนในการกระทำความผิดดังกล่าว ส่วนในมาตรา 10 เป็นบทลงโทษแก่บิดามารดาหรือผู้ปกครองของเด็กอายุไม่เกิน 18 ปี ที่รู้เห็นเป็นใจในการกระทำความผิดตามมาตรา 9 และมาตรา 12 เป็นบทกำหนดโทษแก่ผู้ที่ข่มขืนใจให้ผู้อื่นค้าประเวณี ดังนั้น จะเห็นว่าการกำหนดฐานความผิดตาม พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 มีเหตุชักจูงใจในการกระทำเพื่อนำเอาผู้ถูกกระทำไปค้าประเวณีหรือแสวงหาประโยชน์ทางเพศเท่านั้น ยังไม่ครอบคลุมไปถึงการแสวงหาประโยชน์ที่มีขอบรูปแบบอื่นที่พิธีสารข้อ 3 กำหนดไว้

3) พระราชบัญญัติมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ. 2540 มาตรา 5 ไม่เป็นการกำหนดฐานความผิดและโทษ ส่วนมาตรา 6 และมาตรา 7 เป็นมาตรการเสริมในส่วนที่กฎหมายหลักไม่ได้บัญญัติไว้ ได้แก่ เรื่องการเตรียมการตามมาตรา 6 กำหนดโทษแก่ผู้เตรียมเพื่อกระทำความผิดตามมาตรา 5 ให้ต้องระวางโทษเช่นเดียว กับการพยายามกระทำความผิดนั้น ๆ ส่วนการสมคบตามมาตรา 7 กฎหมายกำหนดโทษแก่ผู้สมคบกันตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปเพื่อกระทำความผิดตามมาตรา 5 อย่างไรก็ตาม มาตรา 6 และ 7 จะนำมาใช้บังคับกับกรณีความผิดตามมาตรา 5 เมื่อผู้เสียหายหรือผู้ถูกกระทำเป็นหญิง หรือเด็กอายุไม่เกิน 18 ปี เท่านั้น ดังนั้น ควรแก้กฎหมายให้ครอบคลุมคุ้มครองไปถึงบุคคลทุกเพศทุกวัย เพื่อให้สามารถนำมาตราการต่าง ๆ มาใช้ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ได้อย่างทั่วถึง และเป็นกรดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของพิธีสารเพื่อต่อต้านการค้ามนุษย์ด้วย

4) พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 ตามมาตรา 63 ผู้กระทำความผิดอาจเป็นได้ทั้งผู้กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ ผู้สนับสนุนหรือสมคบ หากผู้นั้นได้นำพาหรือให้ความสะดวกแก่คนต่างด้าวให้เข้ามาในราชอาณาจักรโดยฝ่าฝืน พ.ร.บ. คนเข้าเมือง ก็จะมีควมผิดตามมาตรานี้ด้วย มาตรา 63 จะเป็นความผิดต่อเมื่อนำพาคนต่างด้าวเข้ามา

ในราชอาณาจักรโดยฝ่าฝืนกฎหมายนี้เท่านั้น ไม่ใช่บทบัญญัติที่กำหนดฐานความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์โดยตรง

2.2.5.2 การให้ความช่วยเหลือและคุ้มครองผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

มาตราข้อ 6 ของพิธีสารมุ่งช่วยเหลือและคุ้มครองผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์เป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงอายุ เพศ และความจำเป็นของผู้เสียหาย รวมทั้งการจัดให้ซึ่งความปลอดภัยของผู้เสียหายตลอดช่วงเวลาที่อยู่ในดินแดนของตน มีสาระสำคัญดังนี้

1) ควรมีการคุ้มครองความเป็นส่วนตัวและการระบุตัวบุคคลของผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ และดำเนินคดีความผิดฐานค้ามนุษย์อย่างเป็นทางการลับ

2) ควรมีมาตรการที่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินคดี และช่วยเหลือในการดำเนิน คดีของผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

3) ควรจัดแนวทางปฏิบัติต่อผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์อย่างเหมาะสม เพื่อช่วยเยียวยาฟื้นฟูสภาพร่างกายและจิตใจ และช่วยให้ผู้เสียหายสามารถกลับคืนสู่สังคมอย่างปกติสุข

4) ในการนำบทบัญญัติทั้งหลายในข้อนี้ไปบังคับ รัฐภาคีแต่ละรัฐต้องคำนึง ถึงอายุ เพศ และความจำเป็นพิเศษของผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะความจำเป็นพิเศษของเด็ก ซึ่งรวมถึงที่พักอาศัย การศึกษาและการดูแลอย่างเหมาะสม

5) รัฐภาคีแต่ละรัฐต้องพยายามจัดให้ซึ่งความปลอดภัยทางร่างกายของผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ในขณะที่ผู้เสียหายนั้นอยู่ในดินแดนของรัฐตน

6) รัฐภาคีแต่ละรัฐต้องประกันว่าระบบกฎหมายของตนมีมาตรการที่ให้ความเป็นไปได้ในการเรียกร้องค่าทดแทนความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

สำหรับประเทศไทยในการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้เสียหาย รัฐธรรมนูญ มาตรา 245 รับรองสิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญาให้ได้รับความคุ้มครองและการปฏิบัติที่เหมาะสมจากรัฐ ส่วนการให้ความคุ้มครองช่วยเหลือในการดำเนินคดีและการฟื้นฟูสภาพร่างกายจิตใจจะเป็นไปตาม พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 พ.ร.บ. มาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ. 2540 และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 และ พ.ร.บ. มาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ. 2540 มาตรา 11 กำหนดให้มีการให้ความช่วยเหลือตามความเหมาะสมในเรื่องอาหาร ที่พัก การส่งกลับ และในการ

ดำเนินคดี รวมถึงการส่งตัวผู้เสียหายมาอยู่ในความดูแลของสถานแรกรับ และส่งไปยังสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพเพื่อวัตถุประสงค์ในการฟื้นฟูสภาพร่างกายจิตใจและการฝึกอาชีพ นอกจากนี้กฎหมายทั้งสองฉบับที่เกี่ยวข้องแล้ว การช่วยเหลือและคุ้มครองผู้เสียหายโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังเป็นไปตามบันทึกข้อตกลงเรื่องแนวทางและคู่มือการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการกรณีการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ. 2546 เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินการร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อขจัดความแตกต่างในรายละเอียดให้ทุกฝ่ายสามารถร่วมกันทำงานได้อย่างราบรื่น แต่บันทึกข้อตกลงนี้ก็มิได้มีสถานะเป็นกฎหมายแต่อย่างใด

ส่วนมาตรการรองรับให้ผู้เสียหายสามารถเรียกร้องค่าทดแทนความเสียหายที่เกิดขึ้นตามมาวรรค 6 ของพิธีสาร ตามกฎหมายไทยผู้เสียหายสามารถฟ้องเรียกค่าเสียหายได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 เนื่องจากการค้ามนุษย์ถือเป็นละเมิด แต่กระบวนการฟ้องร้องเรียกค่าทดแทนความเสียหายตามกฎหมายของไทยค่อนข้างยุ่งยาก และไม่เอื้อให้ผู้เสียหายดำเนินการฟ้องร้องด้วยตนเองได้ เนื่องจากต้องรอผลคำพิพากษาของคดีอาญาก่อน ทำให้ใช้ระยะเวลาในการดำเนินคดียาวนาน จึงควรมีหน่วยงานของรัฐช่วยดำเนินคดีทางแพ่ง และควรแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 43 เรื่องการฟ้องคดีแพ่งเกี่ยวเนื่องกับคดีอาญาให้รวมถึงคดีความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ด้วย เพื่อให้สามารถเรียกร้องค่าทดแทนความเสียหายเพื่อละเมิดได้ทันทีในคดีอาญา โดยไม่ต้องดำเนินคดีทางแพ่งอีกเรื่องหนึ่งต่างหาก

การคุ้มครองความเป็นส่วนตัวและการระบุตัวบุคคลของผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ และดำเนินคดีความผิดฐานค้ามนุษย์อย่างเป็นทางการเป็นความลับ มีประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 177 และ 178 เรื่องการดำเนินกระบวนการพิจารณาเป็นการลับ และในกรณีที่ผู้เสียหายเป็นเด็ก มีมาตรา 133 ทวิ เรื่องการสอบปากคำเด็ก และมาตรา 155, 171 และ 172 ตี เรื่องการสืบพยานเด็ก อย่างไรก็ตาม บทบัญญัติดังกล่าวมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อไม่ให้เด็กเกิดความวิตกกังวลในการให้การและเบิกความ และหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้ากับจำเลย นอกจากนี้ยังมี พ.ร.บ. คุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 มาตรา 27 ที่คุ้มครองเด็กจากการโฆษณาผ่านสื่อต่าง ๆ ในทางที่เป็นภัยต่ออนาคตเด็ก หรือน่าจะทำให้เกิดความเสียหายแก่ชื่อเสียงเกียรติคุณ ผู้ฝ่าฝืนมีโทษตามมาตรา 79 แต่มาตรา 27 นี้มีองค์ประกอบในส่วนมูลเหตุจูงใจ คือ "โดยเจตนาที่จะทำให้เกิดความเสียหายแก่จิตใจ ชื่อเสียง เกียรติคุณ หรือสิทธิประโยชน์อื่นใดของเด็ก" และ "เพื่อแสวงหาประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ" ดังนั้น การรายงาน

ข่าวของสื่อมวลชนเกี่ยวกับเหยื่อของการค้ามนุษย์ หากเป็นการกระทำตามหน้าที่โดยปราศจากเจตนาพิเศษดังกล่าว ก็ไม่ถือว่าเป็นความผิดตามมาตรา

2.2.5.3 การกำหนดสถานะของผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ในรัฐผู้รับการค้ามนุษย์

พิธีสารข้อ 7 กำหนดให้รัฐภาคีต้องมีมาตรการที่เหมาะสมในการอนุญาตให้ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์สามารถอยู่ในดินแดนของตนได้เป็นการชั่วคราวหรือตลอดไปในกรณีที่เหมาะสม (ข้อ 7 วรรคหนึ่ง) โดยรัฐภาคีจะต้องให้การพิจารณาที่เหมาะสมแก่ปัจจัยด้านมนุษยธรรม และการเอื้ออาทรแก่ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ (ข้อ 7 วรรคสอง) ประเทศไทยมีบันทึกข้อตกลงเรื่องแนวทางและคู่มือการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการกรณีการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ. 2546 เป็นแนวทางปฏิบัติกรณีเด็กและหญิงต่างด้าวที่เข้าประเทศไทยแล้ว ตกเป็นเหยื่อของการค้ามนุษย์ รวมทั้งกรณีเด็กและหญิงต่างด้าวที่มีได้มีสัญชาติไทยแต่อาศัยอยู่ในประเทศไทยและตกเป็นเหยื่อของการค้ามนุษย์ไว้โดยเฉพาะ แต่ประเทศไทยขณะนี้ยังไม่มีมาตรการทางกฎหมายรองรับให้ผู้เสียหายที่เป็นคนต่างด้าวสามารถอาศัยอยู่ในประเทศไทยได้ตลอดไป

2.2.5.4 การส่งกลับซึ่งผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

พิธีการเพื่อป้องกัน ปราบปราม และลงโทษการค้ามนุษย์ฯ ข้อ 8 มีดังต่อไปนี้

1) รัฐภาคีซึ่งผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์มีสัญชาติหรือมีสิทธิในการอยู่อาศัยอย่างถาวรในรัฐนั้นในเวลาที่ผ่านมาเข้าไปในดินแดนของรัฐภาคี ผู้รับการค้ามนุษย์จะต้องอำนวยความสะดวกและยอมรับให้บุคคลนั้นกลับคืนเข้าไป โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของบุคคลดังกล่าว โดยปราศจากการล่าช้าอันไม่สมควรหรือไม่สมเหตุผล

2) เมื่อรัฐภาคีหนึ่งส่งคืนผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์กลับไปยังรับภาคีที่บุคคลนั้นมีสัญชาติหรือมีสิทธิในการอยู่อาศัยอย่างถาวรอยู่ในเวลาที่ผ่านมาเข้าไปในดินแดนของรัฐภาคีผู้รับการค้ามนุษย์ การส่งตัวกลับนั้นต้องทำอย่างคำนึงถึงความปลอดภัยของบุคคลดังกล่าว และคำนึงถึงสถานะในการดำเนินกระบวนการทางกฎหมาย ซึ่งเกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริงที่ว่าบุคคลนั้นเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ และควรเป็นไปด้วยความสมัครใจของบุคคลดังกล่าว

3) เมื่อมีการร้องขอจากรัฐภาคีผู้รับการค้ามนุษย์ รัฐภาคีที่ถูกร้องขอต้องแจ้งรับรองโดยปราศจากการล่าช้าอันไม่สมควรหรือไม่สมเหตุผล ว่าบุคคลผู้เป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์มีสัญชาติของรัฐตนหรือมีสิทธิในการอยู่อาศัยอย่างถาวรในดินแดนของตนในเวลาที่ผ่านมาเข้าไปในดินแดนของรัฐภาคีผู้รับการค้ามนุษย์หรือไม่

4) เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกในการกลับของผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ซึ่งไม่มีเอกสารสำคัญที่ถูกต้อง เมื่อรัฐภาคีผู้รับการค้ามนุษย์ร้องขอ รัฐภาคีซึ่งบุคคลดังกล่าวมีสัญชาติหรือมีสิทธิในการอยู่อาศัยอย่างถาวรในเวลาที่ผ่านมาเข้าไปในรัฐภาคีผู้รับการค้ามนุษย์ ต้องยอมออกเอกสารการเดินทางและการอนุญาตอื่น ๆ ที่จำเป็นเพื่อให้บุคคลดังกล่าวสามารถเดินทางกลับเข้าไปในดินแดนของตนได้

5) ความในข้อนี้ไม่กระทบถึงสิทธิใด ๆ ที่ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ได้รับจากกฎหมายภายในของรัฐภาคีผู้รับการค้ามนุษย์

6) ความในข้อนี้ไม่กระทบถึงความตกลงหรือข้อตกลงทวิภาคีหรือพหุภาคีใดที่ใช้บังคับอยู่ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ในการกลับของผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

พิธีสารข้อ 8 สามารถแบ่งออกได้เป็นสองประเด็น คือ การส่งผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์กลับไปยังประเทศที่บุคคลนั้นมีสัญชาติหรือมีสิทธิในการอยู่อาศัยอย่างถาวรเรื่องหนึ่ง และการใช้อำนวยและรับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ที่มีสัญชาติ หรือมีสิทธิในการอยู่อาศัยอย่างถาวรในประเทศตนคืนกลับไปอีกเรื่องหนึ่ง สำหรับประเทศไทย การส่งหญิงหรือเด็กต่างด้าว ที่ตกเป็นผู้เสียหายของการค้ามนุษย์กลับไปยังประเทศภูมิลำเนาเป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1) พ.ร.บ. มาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ. 2540 มาตรา 11 และมาตรา 12

2) พ.ร.บ. สัญชาติ พ.ศ. 2508 ฉบับที่ 2 , 3 (พ.ศ. 2535)

3) พ.ร.บ. คนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 หมวด 6 ว่าด้วยการส่งคนต่างด้าวออกไปนอกราชอาณาจักร และคำสั่งสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองที่ 35/2541 เรื่องการกำหนดระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการส่งคนต่างด้าวออกนอกราชอาณาจักร

ปัจจุบันมีบันทึกข้อตกลงเรื่องแนวทางและคู่มือการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องทั้งของรัฐและเอกชนในการดำเนินการกรณีการค้าหญิงและเด็ก (ศิริพร สโครบาแนค, 2548 : 89) ซึ่งข้อตกลงเหล่านี้ไม่มีผลบังคับใช้ทางกฎหมายในการดำเนินงานเกี่ยวกับการค้าหญิงและเด็ก ในขณะนี้มีข้อตกลงในประเทศรวมทั้งสิ้น 4 ฉบับ คือ

1) บันทึกข้อตกลงเรื่อง แนวทางปฏิบัติร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการกรณีการค้าเด็กและหญิง(ฉบับที่ 2) พ.ศ.2546

2) บันทึกข้อตกลงเรื่อง การดำเนินงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐและองค์กรเอกชน กรณีการค้าเด็กและหญิง พ.ศ.2546

3) บันทึกข้อตกลงเรื่อง แนวทางการดำเนินงานขององค์กรเอกชนที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการกรณีการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ.2546

4) บันทึกข้อตกลงเรื่อง แนวทางปฏิบัติร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการกรณีเด็กและหญิงซึ่งผู้ตกเป็นเหยื่อของการค้ามนุษย์ ในพื้นที่ 9 จังหวัดภาคเหนือ พ.ศ.2546

2.3 การค้ามนุษย์ตามกฎหมายไทย

2.3.1 ประวัติการค้ามนุษย์ในประเทศไทย

อำนาจ เนตยสุภา (2548 : 31-37) กล่าวสรุปได้ดังนี้ สำหรับการค้ามนุษย์ในประเทศไทย ไม่ปรากฏแน่ชัดว่าเริ่มมีมาตั้งแต่เมื่อใดแต่มีหลักฐานที่เด่นชัดโดยเริ่มตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา ซึ่งสามารถแบ่งวิวัฒนาการของการค้ามนุษย์ออกได้เป็น 3 ยุค ดังนี้

1) ยุคสมัยกรุงศรีอยุธยา-ยุคก่อนเลิกทาสในสมัยรัชกาลที่ 5 (พ.ศ. 2417)

จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์โดยเฉพาะบทบัญญัติในกฎหมายหลายฉบับพบว่ามีบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณี เช่น พระไอยการลักษณะลักพา พ.ศ. 1901 พระไอยการลักษณะผัวเมีย พ.ศ. 1904 เป็นต้น โดยหญิงที่มาประกอบอาชีพโสเภณีนั้นมีหลักฐานแน่ชัดว่าพัฒนามาจากการเป็นนางทาส ทั้งนี้เพราะสภาพของหญิงยากจนและหญิงที่เป็นเชลยศึกในสงคราม หรือหญิงที่ถูกนำมาจากเมืองประเทศราชต่าง ๆ ในสมัยนั้นจะถูกขายตัวเป็นทาส และการเป็นทาสเช่นนี้ย่อมหมายถึงการปฏิบัติทุกอย่างตามที่นายทาสสั่งตลอดจนการบำเรอทางเพศให้แก่นายทาสด้วย

และจากหลักฐานที่ยืนยันการค้าหญิงเพื่อบังคับให้เป็นโสเภณี ได้ปรากฏในจดหมายเหตุของลาโลแบร์ ราชทูตฝรั่งเศสที่เข้ามาในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราชได้กล่าวถึง ความชอบธรรมของขุนนางและนายเงิน ในการที่จะเกณฑ์ให้หญิงและเด็กหญิงที่ตนได้ซื้อมาให้ค้าประเวณี เพียงแต่การค้าประเวณีดังกล่าวจะต้องเสียเงินถวายพระมหากษัตริย์ โดยในบันทึกดังกล่าวยังได้กล่าวถึงการรับซื้อภริยาที่สามีส่งมาขายเป็นทาสด้วย แสดงให้เห็นถึงแนวคิดในการมองหญิงที่เป็นภริยาในฐานะทรัพย์สินที่สามารถซื้อขายกันได้

ในช่วงรอยต่อของปลายสมัยกรุงศรีอยุธยาและต้นกรุงรัตนโกสินทร์คือการค้าชาวจีนข้ามชาติ ภายใต้สภาพปัญหาภายในของประเทศจีน ทั้งปัญหาเรื่องการเมืองเพิ่มขึ้นของประชากร การเข้ามาของอิทธิพลตะวันตกตามเมืองท่าต่าง ๆ แต่ตัวเลขของการค้าหญิงจีนยังไม่ปรากฏชัดมากนัก เนื่องจากส่วนใหญ่ยังเป็นการอพยพและการค้าของชายชาวจีนเพื่อเข้ามาเป็นแรงงาน โดยก่อนหน้า พ.ศ. 2425 เชื่อกันว่ามีชาวจีนทั้งที่อพยพด้วยความสมัครใจและถูกเคลื่อนย้ายไปในประเทศต่าง ๆ ราว 2,000,000 คน

การทำสนธิสัญญาเบาว์ริง ในปี พ.ศ. 2398 ได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงระบบเศรษฐกิจ จากที่เคยใช้ระบบการผลิตเพื่อยังชีพและการแลกเปลี่ยน กลายมาเป็นระบบการผลิตเพื่อเป็นสินค้า โดยมีเงินตราเป็นอัตราแลกเปลี่ยน ถือเป็นกาเปิดประเทศที่ส่งผลต่อความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ โดยตรง มีการว่าจ้างแรงงานต่างด้าวโดยเฉพาะชาวจีนเข้ามาทำป่าไม้ เหมืองแร่ และธุรกิจต่าง ๆ มากขึ้น ในขณะที่ระบบโสเภณียังมีไม่มากนัก เพราะระบบผูกขาดการค้าประเวณีของสถานค้าประเวณีที่มีความเกี่ยวข้องในการจ่ายภาษี แต่ระบบดังกล่าวได้ถูกปลดปล่อยลงภายหลังการเลิกทาส

2) ยุคการเลิกทาส (พ.ศ. 2417) – ยุคสงครามโลกครั้งที่สอง (พ.ศ. 2488)

ใน พ.ศ. 2417 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงออกพระราชบัญญัติพิทักษ์เด็กเสียนอายุลูกทาสไทย โดยเฉพาะในมาตราที่ 1, 2 และ 3 ได้มีข้อกำหนดว่า "...ลูกทาสก็ดี ลูกไทยที่ถูกขายตัวลงเป็นทาสก็ดี ถ้ามันเกิดปีมะโรงสัมฤทธิ์ ศก พ.ศ. 2411 อันเป็นปีที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จขึ้นเถลิงถวัลย์ราชสมบัติ และปีต่อ ๆ มา อายุถึง 21 ปี ให้มันพ้นค่าตัวเป็นไทไม่ว่าทาสนั้นจะอยู่กับเจ้าหม่อมขุนนายเดิมหรือได้อินย้ายไปอยู่กับเจ้าหม่อมขุนนายใหม่..... หากจะเอาบุตรหลานที่เกิดตั้งแต่ปีมะโรงสัมฤทธิ์ศก อายุต่ำกว่า 15 ปี ลงมาขายฝากให้ขายได้ตามพิทักษ์เด็กเสียนอายุ แต่ถ้าบุคคลนั้นครบ 15 ปีขึ้นไปถึง 20 ปี ต้องให้ผู้ถูกขายรู้เห็นด้วย" บทบัญญัติในกฎหมายดังกล่าวส่งผลกระทบต่อการค้าประเวณีเป็นอย่างมาก เพราะจะทำให้หญิงที่เคยต้องค้าประเวณีในสถานะของนางทาสหมดสิ้นไปภายในระยะเวลาตามที่กฎหมายได้กำหนดไว้ หลังจากที่มีการเลิกทาสประกอบกับการอพยพของหญิงต่างด้าว โดยเฉพาะจากประเทศจีนเป็นจำนวนมากเข้าสู่การค้าประเวณี ทำให้รัฐบาลออกพระราชบัญญัติสัญญาโรค ร.ศ. 127 (พ.ศ. 2452) ที่ปรากฏคำปรารภในพระราชบัญญัติความว่า "ทุกวันนี้หญิงบางจำพวกประพฤติตนอย่างที่เราเรียกว่าหญิงนครโสเภณี มีหัวหน้ารวบรวมกันตั้งโรงหาเงินขึ้นหลายตำบล แต่ก่อนมาการตั้งโรงนครโสเภณีนายโรงช่วยไล่หญิงมาเป็นทาสรับตัวจากเจ้าภาษีแล้วตั้งเป็นโรงขึ้นครั้งต่อมาทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกเลิกทาสเสียแล้ว หญิงบางจำพวกก็รับตัวจากเจ้าภาษีแล้ว มีหัวหน้ารวบรวมกันตั้งขึ้นในพื้นที่อันมิควรบ้างเป็นเหตุให้เกิดการวิวาทกันขึ้นเป็นเนือง ๆ อีกประการหนึ่ง หญิงบางคนป่วยเป็นโรค ซึ่งอาจจะติดต่อเนื่องไปถึงผู้ชายที่คบหาสมาคมได้ ก็มีได้มีแพทย์ตรวจตรารักษาโรคร้ายนั้นอาจจะติดต่อเนื่องกันไป จนถึงเป็นอันตรายต่อร่างกายและชีวิตมนุษย์เป็นอันมากและยังหาไม่มีกฎหมายและข้อป้องกันอย่างใด..." การออกพระราชบัญญัติดังกล่าว จึงเป็นการยอมรับสภาพของการประกอบอาชีพค้าประเวณีและการมีโสเภณีภายในประเทศ โดยจะต้องมีการขึ้นทะเบียนเพื่อเก็บภาษีและการดูแลเรื่องโรคติดต่อต่าง ๆ

ผลจากกฎหมายดังกล่าว ทำให้มีการขายตัวของการค้าประเวณีเป็นจำนวนมาก เห็นได้จากสถิติของการจดทะเบียนโสเภณีที่ได้มีการบันทึกไว้ ใน พ.ศ. 2452 มีการจดทะเบียนหญิงจีน 1,441 คน หญิงไทย 950 คน หญิงเวียดนาม 58 คน หญิงลาว 50 คน และใน พ.ศ. 2468 จำนวนดังกล่าวได้เพิ่มเป็นหญิงจีน 2,766 คน ขณะที่หญิงไทยเพียง 342 คน โดยสำหรับหญิงจากประเทศจีนนั้นพบว่าร้อยละ 90 จะถูกหลอกให้มาค้าประเวณีในประเทศไทย และตัวเลขดังกล่าวได้ลดลงภายหลังจากนั้น เนื่องจากผลของการบังคับใช้กฎหมาย พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2470 และพระราชบัญญัติการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ. 2471 หลังจากประเทศไทยได้ให้สัตยาบันอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ. 1921

ในขณะเดียวกัน ปัญหาการค้ามนุษย์ที่เข้ามาเพื่อเป็นแรงงานนั้นมีจำนวนมากไม่น้อยไปกว่ากัน โดยพิจารณาจากตัวเลขของแรงงานอพยพชาวจีนที่เพิ่มจาก 95,243 คน ในช่วง พ.ศ. 2425-2435 เป็น 331,002 คน ในช่วง พ.ศ. 2436-2448 และเพิ่มเป็น 688,004 คน ในช่วง พ.ศ. 2449-2460 มีจำนวนไม่น้อยที่ถูกนำตัวมาจากฝั่งทะเลทางใต้ของประเทศไทย ซึ่งการซื้อขายเด็กหญิงกระทำกันอย่างเปิดเผยเหมือนซื้อข้าวของธรรมดา พวกนายหน้าเป็นผู้ดำเนินธุรกิจดังกล่าวนี้ มีทั้งการล่อลวงและลักพาตัวคล้ายคลึงกับการค้าก๊วยอย่างเห็นได้ชัด

ในช่วงก่อนสงครามโลกครั้งที่สองกิจการการค้ามนุษย์ถูกผูกขาดอยู่กับกลุ่มธุรกิจชาวจีน โดยเฉพาะกิจการค้าประเวณีและการทำงานในบ้าน ที่มีความคลุมเครือและไม่สามารถแยกออกจากกันได้อย่างชัดเจน โดยเฉพาะกลุ่มบุคคลที่เป็นคนพาหญิงและเด็กเหล่านี้เข้ามาในประเทศไทย ที่เริ่มมีเครือข่ายความร่วมมือ เพราะเป็นธุรกิจที่ทำรายได้อย่างมหาศาล ทำให้เกิดปัญหาในการควบคุมดูแลอย่างเห็นได้ชัด ถึงแม้ประเทศไทยได้ให้สัตยาบันอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก ค.ศ. 1921 แล้วก็ตาม

3) ยุคภายหลังสงครามโลกครั้งที่สอง (พ.ศ. 2489) - ปัจจุบัน

ในยุคนี้เป็นช่วงที่ประเทศไทย เริ่มมีปฏิสัมพันธ์กับนานาประเทศมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะกับประเทศสหรัฐอเมริกา ที่ประเทศไทยได้ส่งกองทัพไปร่วมทำสงครามในคาบสมุทรเกาหลี และต่อมาได้มีการอนุญาตให้มีการจัดตั้งฐานทัพของประเทศไทยใน ประเทศไทย ทำให้มีทหาร นักวิชาการ นักธุรกิจ จากประเทศตะวันตกเดินทางเข้ามาในประเทศไทยมากยิ่งขึ้น จึงเกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการค้าประเวณีไปเป็นลักษณะใหม่ เพื่อเป็นการตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการ ประกอบกับสถานการณ์ภายในประเทศ ที่ความยากจนแพร่กระจายเข้าไปในพื้นที่ชนบททำให้เกิดการอพยพย้ายถิ่นของแรงงานจากชนบท

ในช่วงปี พ.ศ. 2503-2530 ได้มีการออกพระราชบัญญัติปราบปรามการค้าประเวณี ภายใต้แนวคิดห้ามมิให้มีการค้าประเวณีโดยเด็ดขาด แต่ปัญหาก็มิได้ลดลงและกลับทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น เพราะปัจจัยต่าง ๆ คือ ความยากจนในชนบทที่เพิ่มมากขึ้น การเข้ามาของฐานทัพอเมริกา และการพัฒนาการท่องเที่ยว

หญิงและเด็กจำนวนมากเข้าสู่ธุรกิจการค้าประเวณี และถึงแม้ฐานทัพอเมริกาจะถอนออกไปในช่วงก่อน พ.ศ. 2419 แต่ก็มีกลุ่มลูกค้าจากประเทศตะวันตกเพิ่มมากขึ้น และรูปแบบการค้ามนุษย์ได้มีกระบวนการการจัดส่งหญิงไทยไปประกอบธุรกิจทางเพศในต่างประเทศ โดยเฉพาะในประเทศญี่ปุ่น ฮองกง สิงคโปร์ มาเลเซีย และประเทศในยุโรป ที่แม้จะมีความเสี่ยงทั้งจากการถูกเอาเปรียบเรื่องค่าแรงและการถูกทารุณกรรมในรูปแบบต่าง ๆ ก็ยังมีผู้ที่ต้องการเดินทางไปเป็นจำนวนมาก

นอกจากนี้ยังมีรูปแบบการค้ามนุษย์แบบใหม่ เช่น การจัดหาหญิงไทยไปแต่งงานกับชายชาวต่างชาติโดยเฉพาะชาวเยอรมัน กิจการจัดส่งเมียทางไปรษณีย์ (Mail Order Bride) ที่แพร่หลายในประเทศออสเตรเลียและประเทศสหรัฐอเมริกา โดยหญิงเหล่านี้หากไม่ประสบความสำเร็จในการแต่งงาน มักจะถูกชักนำสู่ธุรกิจบริการทางเพศหรือการบังคับค้าประเวณีต่อไป

สำหรับในประเทศไทย การย้ายถิ่นของหญิงและเด็ก โดยเฉพาะเด็กหญิงในวัย 12-15 ปี เริ่มขยายจากกรุงเทพมหานครและเมืองที่เป็นที่ตั้งของฐานทัพอเมริกาไปสู่เมืองใหญ่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว เช่น หาดใหญ่และพัทยา เป็นต้น โดยการเคลื่อนย้ายได้เริ่มมีแรงผลักดันในทางเศรษฐกิจจากครอบครัวอย่างเห็นได้ชัด เพราะเชื่อว่าการย้ายไปทำงานในเมืองเหล่านี้ จะเป็นการช่วยเหลือฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวโดยเฉพาะหญิงและเด็กจากภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่เริ่มจากการไปรับจ้างทำงานและนำไปสู่ธุรกิจการค้าประเวณี

ในช่วงปีพ.ศ. 2521-2530 นี้ถึงแม้การเคลื่อนย้ายของหญิงและเด็กภายในประเทศ จะมีปัจจัยมากจากฐานะทางเศรษฐกิจเป็นหลัก แต่ก็เริ่มมีปัจจัยเสริมอื่น ๆ ทำให้เกิดการค้ามนุษย์อย่างเป็นขบวนการมากยิ่งขึ้น เช่น การเห็นตัวอย่างของผู้ที่เคลื่อนย้ายถิ่นไปทำงาน การชักจูงของผู้ที่เคยเข้ามาทำงานในธุรกิจค้าประเวณีที่กลับไปในหมู่บ้าน สาเหตุประการสำคัญโดยเฉพาะการเคลื่อนย้ายของหญิงและเด็กจากภาคเหนือ คือ ความยากจนของครอบครัวที่ทำให้บิดามารดาขายลูกให้มาค้าประเวณีด้วยตัวของตัวเอง โดยจะมีการรับเงินไปก่อนจำนวนหนึ่ง และผู้ที่ถูกนำไปทำงานจะต้องชดใช้เป็นจำนวนเงินมากกว่าอย่างน้อย 2 เท่า นอกจากนี้ปัจจัยจากตัวหญิงและเด็กเอง เช่นการเกิดความอับอายจากประสบการณ์ในทางเพศ ปัญหาในชีวิตสมรส

และปัญหาครอบครัว สภาพะหนี้สินเป็นปัจจัยหลักที่ทำให้เกิดการสมัครใจที่จะเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณี โดยหากครอบครัวมีส่วนร่วมในการรับเงินไปก่อน หญิงและเด็กก็จะเสี่ยงกับการถูกบังคับให้ค้าประเวณีในลักษณะแรงงานทาส เพื่อเร่งทำเงินที่อ้างว่าเป็นหนี้ที่จะต้องชดใช้จากการที่ผู้เกี่ยวข้องได้รับเงินไปก่อนหน้านั้นแล้ว

ในช่วงปลายของระยะนี้เริ่มมีการค้าหญิงและเด็กที่ล่องลอยและชัดเจนให้ไปทำงานในประเทศเพื่อนบ้าน โดยหญิงและเด็กจากภาคเหนือจะถูกนำไปค้าประเวณี ในขณะที่หญิงและเด็กจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะถูกนำไปเป็นแรงงานในบ้าน สำหรับหญิงที่เคยมีประสบการณ์ในการค้าประเวณีมาช่วงหนึ่งก็จะเริ่มมุ่งสู่ประเทศยุโรป โดยมีนักท่องเที่ยวจากประเทศตะวันตกที่มีส่วนร่วมในการนำไป หลายคนถูกมัดตัวและได้แต่งงานกับผู้ให้บริการ แต่หลายคนก็ไม่ประสบความสำเร็จและพยายามกลับมาเพื่อชักจูงคนอื่นไปทำงานในลักษณะนายหน้า

ในช่วงปี พ.ศ. 2531 จนถึงปัจจุบัน ช่วงนี้เป็นช่วงที่การค้ามนุษย์ผันแปรไปอย่างแยกไม่ออกกับแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจ สำหรับภายในประเทศการเติบโตของการค้าหญิงและเด็ก มีขั้นตอนที่เป็นระบบมากขึ้น มีการย้ายถิ่นโดยตรงจากหมู่บ้านไปสู่ต่างประเทศ โดยเฉพาะในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การจัดส่งหญิงและเด็กไปค้าประเวณีนั้นมีรูปแบบและวิธีการคล้ายการส่งแรงงานขายไปทำงานในต่างประเทศ มีการเรียกค่านายหน้า แต่ผู้ถูกค้าจะต้องจ่ายหนี้สินที่กลุ่มบุคคลที่อยู่ในกระบวนการค้ากำหนดขึ้น ทำให้ไม่สามารถมีรายได้เป็นของตนเองในช่วงแรกของการค้าเพราะจะต้องทำงานเพื่อชดใช้หนี้สินที่นักค้ามนุษย์ได้ตั้งไว้

การค้าหญิงและเด็กในระยะนี้ นอกจากจะพบว่ามีการนำหญิงและเด็กที่เป็นชนกลุ่มน้อยทั้งภายในประเทศและประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาค้าในประเทศไทยแล้ว ยังพบว่าผู้ซื้อชาวต่างประเทศยังใช้ระบบโดยตรงในการซื้อหญิงและเด็กจากหมู่บ้าน คล้ายกับเป็นการให้สินสอดเพื่อนำหญิงไปเป็นภรรยา ทำให้มีบิดามารดาจำนวนมากพอใจกับวิธีการเช่นนี้เพราะเป็นการได้เงินโดยตรง ตัวหญิงเองก็จะอยู่กับชาวต่างประเทศในช่วงสั้น ๆ โดยที่ชาวต่างประเทศมักจะเป็นฝ่ายเลิกราไปเอง เมื่อหญิงเหล่านั้นไม่สามารถตอบสนองความต้องการทางเพศได้

ในช่วงนี้จึงเป็นช่วงที่ปัญหาการค้าหญิงและเด็กเพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับ โดยเฉพาะในปัญหาการค้าประเวณี โดยเฉพาะในประเทศไทยเชื่อว่า มีผู้หญิงและเด็กที่ค้าประเวณีถึง 400,000 คน โดยร้อยละ 40 ของทั้งหมด คือ ประมาณ 160,000 คน เป็นเด็กอายุต่ำกว่า 16 ปี และมีรูปแบบการสร้างมายาคติให้บิดามารดาเห็นรายได้ที่จะได้จากการทำงานในรูปแบบของสัญญาจ้างงาน ในที่สุดก็จะนำหญิงและเด็กเหล่านั้นเข้ามาสู่การค้าประเวณีเป็นหลัก

นอกจากนี้การแสวงหาประโยชน์จากหญิงและเด็กในฐานะผู้ถูกค้า ก็ยังมีรูปแบบอื่น ๆ ที่เห็นได้ชัดมากยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการแสวงหาประโยชน์ทางเพศ เช่น การให้จัดทำสื่อลามกอนาจาร การให้บริการทางโทรศัพท์ (Sex phone) การแสวงหาประโยชน์ด้านอื่น ๆ เช่น การจัดให้มีการแต่งงานเพื่อให้ได้สถานะบางอย่าง การใช้ให้ประกอบอาชีพอาชญากรรมต่าง ๆ การบังคับให้เด็กเล่นเกมคอมพิวเตอร์ที่สามารถซื้อขายคะแนนจากการเล่นได้ เป็นต้น

การค้าหญิงและเด็กในยุคนี้ เป็นยุคที่มีรูปแบบสลัซซึบซ้อนมากยิ่งขึ้นมีบุคคลที่เข้าไปเกี่ยวข้องเป็นจำนวนมาก ทั้งบุคคลผู้ที่ถูกค้า กลุ่มนายหน้า เจ้าของสถานบริการ ผู้จ้างงาน ไปจนถึงการจัดระดับเป็นองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติที่มีความเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมอื่น ๆ ปัญหาการค้ามนุษย์จึงมิใช่เป็นเพียงปัญหาในระดับประเทศ โดยเฉพาะกับประเทศไทย ในฐานะที่เป็นทั้งประเทศต้นทาง ประเทศปลายทางและประเทศทางผ่านของการค้ามนุษย์ ที่จะต้องร่วมมือกับนานาประเทศในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

2.3.2 คำนิยามของการค้ามนุษย์ตามกฎหมายไทย

ในอดีตประเทศไทยไม่มีการให้คำนิยามของคำว่า "การค้ามนุษย์" หรือ "การค้าหญิงค้าเด็ก" ไว้ในกฎหมายฉบับใด ทำให้การปฏิบัติงานทางกระบวนการยุติธรรมยังไม่แน่นอนว่าการกระทำใดเป็นการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ ส่งผลให้การบังคับใช้กฎหมายไม่ไปในทิศทางเดียวกัน ในปัจจุบันภายหลังจากที่ประเทศไทยได้ร่วมลงนามในอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านองค์กรอาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ.2000 และในพิธีสารอีก 2 ฉบับ คือ พิธีสารป้องกันปราบปราม และการลงโทษการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะผู้หญิงและเด็ก และพิธีสารเพื่อต่อต้านการลักลอบขนย้ายผู้ย้ายถิ่น โดยทางบก ทะเลและอากาศแล้ว ประเทศไทยได้ออกกฎหมาย คือ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.2551 โดยประกาศใช้ตั้งแต่วันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2551 เป็นต้นมา โดยในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.2551 มิได้มีการกำหนดความหมายของคำว่า "การค้ามนุษย์" ไว้ในบทนิยาม แต่ได้กำหนดลักษณะการกระทำที่เป็นความผิดฐานค้ามนุษย์ไว้ใน มาตรา 6 "ผู้ใดเพื่อแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

1) เป็นธุระจัดซื้อ ขาย จำหน่าย พามาจากหรือส่งไปยังที่ใด หน่วงเหนี่ยวกักขัง จัดให้อยู่อาศัย หรือรับไว้ซึ่งบุคคลใด โดยข่มขู่ ใช้กำลังบังคับ ลักพาตัว ฉ้อฉล หลอกลวง ใช้อำนาจโดยมิชอบ หรือโดยให้เงิน หรือผลประโยชน์อย่างอื่นแก่ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลบุคคลนั้น เพื่อให้ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลให้ความยินยอมแก่ผู้กระทำความผิดในการแสวงหาประโยชน์จากบุคคลที่ตนดูแล หรือ

2) เป็นธุระจัดหา ชื่อ ชาย จำหน่าย พามาจากหรือส่งไปยังที่ใด หน่วงเหนี่ยวกักขัง จัดให้อยู่อาศัย หรือรับไว้ซึ่งเด็กผู้นั้นกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์”

โดยมาตรา 4 ได้กำหนดบทนิยามของคำว่า “แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ” หมายความว่า การแสวงหาประโยชน์จากการค้าประเวณี การผลิตหรือเผยแพร่วัตถุหรือสื่อลามก การแสวงหาประโยชน์ทางเพศในรูปแบบอื่น การเอาคนลงเป็นทาส การนำคนมาขอตาน การบังคับใช้แรงงานหรือบริการ การบังคับด้วยวิธีอื่นเพื่อการค้าหรือการอื่นใดที่คล้ายคลึงกันอันเป็นการขูดรีดบุคคล ไม่ว่าจะบุคคลนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม

จากบทบัญญัติมาตรา 6 ของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.2551 มีความสอดคล้องกับพิธีสารป้องกัน ปราบปราม และการลงโทษการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะผู้หญิงและเด็ก ข้อ 3

2.3.3 สภาพปัญหา รูปแบบและวิธีการค้ามนุษย์ในประเทศไทย: อดีต-ปัจจุบัน

สภาพปัญหา รูปแบบ และวิธีการกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ในประเทศไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน กล่าวโดยสรุปได้ดังนี้ คือ

1) สภาพปัญหาการค้ามนุษย์

การค้ามนุษย์ในประเทศไทยตั้งแต่ช่วงอดีต-ปัจจุบัน แบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ การค้าภายในประเทศ และการค้าระหว่างประเทศ ในส่วนของการค้าในประเทศ ซึ่งหมายถึง การค้าหญิงและเด็กจากพื้นที่ชนบทเข้าสู่พื้นที่เขตเมืองทั่วประเทศนั้น กลุ่มหญิงและเด็กในพื้นที่ตอนเหนือของประเทศ โดยเฉพาะกลุ่มหญิงชาวเขา และเด็กหญิงที่ไม่ได้มีฐานะเป็นพลเมืองไทย ยังคงเป็นกลุ่มเป้าหมายหลัก และกลุ่มเสี่ยงที่ง่ายต่อการตกเป็นเหยื่อของนักค้ามนุษย์ แม้ว่าในปัจจุบันปัญหาการค้ามนุษย์ในประเทศจะลดระดับความรุนแรงลง อันเป็นผลมาจากความสำเร็จของการรณรงค์ป้องกันปัญหาการค้ามนุษย์ การขยายโอกาสทางการศึกษาให้เด็กจนถึงระดับมัธยมศึกษา การมีทางเลือกและโอกาสในการทำงานที่มากขึ้นของหญิงและเด็กจากครอบครัวยากจน ซึ่งแตกต่างโดยสิ้นเชิงกับปัญหาการค้าระหว่างประเทศของไทย ทั้งการส่งออกหญิงและเด็กไทยไปต่างประเทศ และการนำเข้าหญิงและเด็กต่างชาติเข้าไทย ที่มีความรุนแรงมากกว่าในอดีต โดยเฉพาะในประเด็นการค้าหญิงและเด็กต่างชาติเข้ามาให้บริการทางเพศ หรือบังคับใช้แรงงานในรูปแบบต่างๆ รวมทั้งการที่ไทยถูกใช้เป็นประเทศทางผ่านในการค้ามนุษย์ไปยังประเทศอื่นๆ ทั่วโลก

จากรายงานของสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดและอาชญากรรมของสหประชาชาติ (UNODC) เรื่อง Trafficking in Persons: Global Patterns ซึ่งตีพิมพ์เผยแพร่เมื่อเดือนเมษายน พ.ศ. 2549 ที่ผ่านมา ระบุว่า ปัญหาการค้ามนุษย์ในไทยมีความ

รุนแรงมาก ทั้งในฐานะประเทศต้นทาง ประเทศทางผ่าน และประเทศปลายทางของการค้ามนุษย์ โดยจากรายงานดังกล่าวพบว่า ประเทศที่มีการค้าคนไทยในระดับมาก ได้แก่ ออสเตรเลีย ญี่ปุ่น ไต้หวัน สหราชอาณาจักร และสหรัฐอเมริกา ในระดับปานกลาง ได้แก่ แคนาดา ฝรั่งเศส เยอรมนี เนเธอร์แลนด์ สวิตเซอร์แลนด์ ออสเตรเลีย สิงคโปร์ นิวซีแลนด์ ส่วนประเทศที่พบการค้าคนไทยในระดับน้อย คือ ออสเตรีย เบลเยียม เดนมาร์ก ไชปรัส กรีซ นอร์เวย์ สวีเดน สเปน มาลาวี ฮองกง จีน บรูไน กัมพูชา ลาว พม่า เวียดนาม ซาอุดีอาระเบีย และศรีลังกา สำหรับในฐานะไทย เป็นประเทศทางผ่าน พบว่ามีการใช้ประเทศไทยเป็นเส้นทางในการลำเลียงเหยื่อจากจีน ลาว พม่า ฟิลิปปินส์ และรัสเซียไปยังญี่ปุ่น และมีการลำเลียงเหยื่อจากจีนผ่านไทย ไปไต้หวัน สิงคโปร์ มาเลเซีย สหรัฐอเมริกา และยุโรปตะวันตก นอกจากนั้นในฐานะที่ไทยเป็นประเทศปลายทางของการค้ามนุษย์ พบว่ามีการค้าเหยื่อจากกัมพูชา จีน ลาว พม่า และเวียดนามเข้าไทยในระดับสูง และมีการค้าเหยื่อจากรัสเซียในระดับปานกลาง รวมทั้งมีการค้าเหยื่อจากสาธารณรัฐเชค เติร์กเมนิสถาน อินเดีย เคนย่า มัลดีฟส์ เนปาล ปากีสถาน โปแลนด์ เซเนกัล เซอร์เบียและมอนเตเนโกร สโลวาเกีย ศรีลังกา ยูกันดา แทนซาเนีย ยูเครน อุซเบกิสถาน และแซมเบีย เข้าไทยด้วยแม้ว่าจะอยู่ในระดับต่ำ

เมื่อพิจารณาข้อมูลโดยละเอียดในประเด็นปัจจัยที่เอื้อต่อการค้ามนุษย์ในไทย ทั้งการค้าเพื่อใช้ประโยชน์ทางเพศและการบังคับใช้แรงงานในรูปแบบต่างๆ นั้น พบว่ามีหลายๆ ปัจจัยด้วยกัน กล่าวคือ ในประเด็นการค้าเพื่อประโยชน์ทางเพศ พบว่าความรุนแรงของปัญหาเกิดจากธุรกิจทางเพศทำกำไรมูลค่ามหาศาลถึงปีละ 500,000 ล้านบาท โดยปัจจัยที่ก่อให้เกิดธุรกิจนี้ดำรงอยู่ตลอด คือ ทักษะคติของชายนักท่องเที่ยวทางเพศทั่วโลกที่มองว่าผู้หญิงคือ เครื่องเล่นทางเพศ (Watch, 1994 : 3) นอกจากนั้น วัฒนธรรมและสังคมไทยที่ผู้ชายเป็นใหญ่และมีอำนาจเหนือผู้หญิง รวมทั้งค่านิยมของผู้ชายไทยที่ชอบพักผ่อนหย่อนใจด้วยการใช้บริการทางเพศกับโสเภณี และทัศนคติของหญิงไทยโดยเฉพาะผู้เป็นภรรยา ที่มีความเห็นว่าการใช้บริการทางเพศของสามี ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสถานภาพความมั่นคงของชีวิตสมรส ตลอดจนแรงงานชาวต่างประเทศในประเทศไทยที่มีจำนวนเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะแรงงานชายจากประเทศเพื่อนบ้านที่เข้ามาทำงานในไทยตามลำพัง ไม่ได้มีครอบครัวตามมาด้วย ทำให้จำเป็นต้องใช้บริการทางเพศ แม้กับผู้ขายบริการที่กำลังตั้งครุภรรยา ประกอบกับค่านิยมส่วนตัวของผู้ค้าบริการ โดยเฉพาะหญิงและเด็กที่มีเมื่อตกเป็นเหยื่อของการค้าแล้ว มักนิยมใช้ของฟุ่มเฟือย ใช้เงินเกินตัว ทำให้ต้องมีอาชีพนี้ต่อไป ทั้งหมดนี้ล้วนส่งผลด้านบวกต่อการประกอบธุรกิจทางเพศ และเอื้อให้เกิดการค้ามนุษย์เพื่อธุรกิจทางเพศมากขึ้น โดยเฉพาะเมื่อการค้าหญิงและเด็กไทยลดจำนวนลง เนื่องจากมีการพัฒนา

เศรษฐกิจและสังคมไทย รวมทั้งมีการให้การศึกษาแก่หญิงและเด็กไทยมากขึ้น จึงทำให้มีการค้าหญิงต่างชาติเข้าไทยมากขึ้น

จากการศึกษาพบว่า นอกจากความยากจนและการด้อยโอกาสทางการศึกษาที่ถือว่าเป็นรากเหง้าของปัญหาการค้ามนุษย์ เพราะเป็นเหตุผลหลักที่ทำให้หญิงและเด็กต้องออกมาทำงานนอกบ้านจนตกเป็นเหยื่อของนักค้ามนุษย์แล้ว ปัจจัยเรื่องความสัมพันธ์ในครอบครัวที่พ่อแม่ขาดความสนใจลูกๆ ทำทารุณ หรือมีการล่วงเกินทางเพศเกิดขึ้นในครอบครัว รวมทั้งการเลือกปฏิบัติแบ่งแยกทางเพศ โดยมีหลายครอบครัวที่มีความคิดว่าหญิงและเด็กต้องรับภาระช่วยแก้ไขสภาพการเงินในครอบครัวด้วย ทำให้หญิงและเด็กต้องทำงานในโรงงาน โดยเมื่อรายได้มีอัตราที่ต่ำกว่าการทำงานในสถานบริการที่มีการค้าประเวณีแอบแฝง ทำให้หญิงและเด็กต่างชาติเข้าสู่ธุรกิจนี้มากขึ้น นอกจากนั้น ปัญหาการสู้รบในประเทศเพื่อนบ้านยังเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้มีการค้าหญิงและเด็กจากเพื่อนบ้านเข้าไทยเพื่อใช้แรงงานมากขึ้น เพราะแรงงานต่างชาติเป็นที่ต้องการของนายจ้าง เนื่องจากค่าแรงต่ำและสามารถควบคุมดูแลได้ง่าย โดยเฉพาะในกลุ่มหญิงและเด็กซึ่งกลายเป็นเหยื่อที่สร้างรายได้ให้กับบรรดานายหน้าและนักค้ามนุษย์มาโดยตลอดไม่ว่าจะเป็นเพื่อนใช้ประโยชน์ทางเพศหรือบังคับใช้แรงงาน

2) รูปแบบและวิธี

จากการศึกษาข้อมูลโดยละเอียดพบว่า รูปแบบและวิธีการทำงานของนักค้ามนุษย์ในอดีตและปัจจุบันมีทั้งความเหมือนและความแตกต่างกัน กล่าวคือ เหมือนกันในประเด็นที่ว่า วิธีการล่อลวงโดยให้ความหวังแก่พ่อแม่ของหญิงและเด็กที่ตกเป็นเหยื่อหรือตัวเหยื่อว่าการทำงานตามที่นักค้าเสนอ จะทำให้ครอบครัวและตัวเหยื่อมีชีวิตที่ดีกว่าที่เป็นอยู่ ทั้งนี้ พบความแตกต่างที่เห็นได้ชัดในประเด็นเครือข่ายการทำงาน กล่าวคือ ในอดีตการทำงานของกลุ่มค้ามนุษย์ส่วนใหญ่จะมีผู้เกี่ยวข้องเพียงแค่ 1-2 คน โดยเฉพาะในการค้าหญิงและเด็กในประเทศจากพื้นที่หนึ่งไปยังอีกพื้นที่หนึ่งของไทย แต่ปัจจุบันการทำงานของนักค้ามีความซับซ้อนและมีความเข้ามาเกี่ยวข้องมากมาย โดยเป็นการทำงานในลักษณะของเครือข่าย อีกทั้งปัจจุบันการล่อลวงโดยใช้กำลังบังคับใช้ความรุนแรงหรือการอ้างเรื่องหนี้สิน เป็นสิ่งที่พบกันทั่วไป โดยแทบไม่พบว่ามีการค้ามนุษย์ในลักษณะของการลักพาตัว

ในประเด็นการค้าในประเทศ ดังกล่าวแล้วว่าหญิงและเด็กในพื้นที่ตอนเหนือของไทย คือ กลุ่มเป้าหมายหลักของนักค้ามนุษย์ โดยจากข้อมูลพบว่า ในอดีตเอเยนต์ของสถาบันการทางเพศหรือสถานอาบอบนวด ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้จัดหา/คัดเลือกเหยื่อจะเดินทางเข้าไปในหมู่บ้านเพื่อติดต่อกับครอบครัวที่ยากจน โดยเสนอจ่ายเงินให้กับพ่อแม่ล่วงหน้าส่วนหนึ่ง หลังจากที่ตกลงกันว่าจะมารับตัวเด็ก เมื่อเด็กจบการศึกษาระดับประถมศึกษาแล้ว หรือเมื่อเด็ก

อายุประมาณ 11-12 ปี โดยเมื่อครบกำหนดเอเยนต์คนนั้นจะกลับเข้าไป เพื่อจ่ายเงินส่วนที่เหลือให้กับพ่อแม่เด็ก และรับตัวเด็กมาทำงาน ซึ่งวิธีการนี้รู้จักกันในชื่อของ "การตกเขียว" ทั้งนี้ ผู้ที่เป็นเอเยนต์ส่วนใหญ่จะเป็นคนรู้จัก/อดีตหญิงขายบริการซึ่งเป็นคนในหมู่บ้านนั้นทำให้พ่อแม่และครอบครัวของเด็กเกิดความไว้วางใจ โดยเฉพาะในช่วงทศวรรษ 1990 ที่การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานของไทย โดยเฉพาะการมีไฟฟ้าใช้และมีเครื่องอำนวยความสะดวก อาทิเช่น โทรทัศน์ ซึ่งกลายเป็นความต้องการของคนชนบทโดยรวมทั้งครอบครัวที่ยากจนที่ต้องการได้ครอบครองสิ่งของเครื่องใช้ที่ครอบครัวอื่นมี ทั้งหมดนี้เป็นจุดอ่อนของครอบครัวที่นักค้ามนุษย์ใช้ในการล่อลวงเพื่อซื้อตัวเด็กจากชนบทประกอบกับอาชีพให้บริการทางเพศเป็นอาชีพที่ทำรายได้มากที่สุด โดยเด็กจะมีรายได้เดือนละ 6,281 บาท เพียงพอที่จะใช้เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับเสื้อผ้า เครื่องสำอาง และส่งเงินกลับให้ครอบครัวใช้ในการสร้างบ้าน ดังนั้น เมื่อเด็กเข้าสู่ธุรกิจนี้แล้วก็ยากที่จะถอนตัวได้ ประกอบกับมีการทำงานเป็นเครือข่ายระหว่างเจ้าของสถานบริการทางเพศด้วยกัน กล่าวคือ มีการขายเด็กจากสถานบริการทางเพศแห่งหนึ่งให้กับสถานบริการทางเพศอีกแห่งหนึ่ง หลังจากที่สถานบริการทางเพศแห่งแรกแสวงหาประโยชน์จากเด็กจนเพียงพอแล้ว หรือเมื่อเด็กใช้หนี้ซึ่งเป็นค่าตัวที่เจ้าของสถานบริการจ่ายให้แก่เอเยนต์จนครบแล้ว ก็จะถูกส่งไปขายต่อ นั่นหมายถึง เด็กเริ่มเป็นหนี้เจ้าของสถานบริการแห่งใหม่ทันทีที่เธอถูกขาย และวนเวียนเช่นนี้ไปตลอดชีวิต สำหรับในปัจจุบัน ยังคงพบรูปแบบและวิธีการทำงานของนักค้าในลักษณะนี้โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กหญิงชาวเขาซึ่งยังขาดความรู้ แม้ว่าจะมีเด็กบางคนเต็มใจมาทำงานตามข้อเสนอของนักค้า แต่ถูกนักค้าบิดเบือนข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะงานที่ทำ สภาพแวดล้อมในการทำงานและค่าจ้างที่ได้รับ นอกจากนั้น ยังถูกควบคุมถูกทำทารุณต่างๆ

เมื่อพิจารณาในประเด็นที่ว่า การค้ามนุษย์โดยทั่วไปประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ การคัดเลือก/จัดการ (recruitment) การขนส่ง (transportation) และการใช้ประโยชน์ (exploitation) พบว่าปัจจุบันการค้ามนุษย์ในไทยมีความซับซ้อนและมีผู้เกี่ยวข้องเป็นจำนวนมาก โดยจากรายงานการศึกษาของ Terre des Hommes ระบุว่า ผู้เกี่ยวข้องในการค้ามนุษย์ของไทย ประกอบด้วยผู้นำหมู่บ้าน ครู พระตำรวจที่ด่านตรวจ เจ้าของสถานบริการทางเพศ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขในท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ธนาคาร คนขับแท็กซี่ คนจัดทัวร์ และองค์กรอาชญากรรม โดยเป็นการรวมตัวกันหลวมๆ แบบไม่เป็นทางการ ยกเว้นการจัดหาหญิงและเด็กทำงานตามบ้านในพื้นที่กรุงเทพมหานคร จะเป็นการทำงานในรูปขององค์กรอาชญากรรม

ในประเด็นการค้าระหว่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นการค้าเด็กและหญิงไทยไปต่างประเทศหรือการค้าหญิงและเด็กต่างชาติเข้าไทย จากข้อมูลพบว่ารูปแบบและวิธีการดำเนินงานของนักค้ายังคงคล้ายคลึงกับในอดีต และในปัจจุบันนักค้าได้ใช้ความก้าวหน้าทาง

เทคโนโลยีการสื่อสารให้เป็นประโยชน์ต่อการทำงาน ไม่ว่าจะเป็นการติดต่องานทางโทรศัพท์หรือทางอินเทอร์เน็ต ทั้งนี้ ผู้ที่ทำหน้าที่คัดเลือก/จัดหาเหยื่อ ยังคงเป็นญาติ เพื่อน หรือคนคุ้นเคย โดยเฉพาะในกรณีของการล่อลวงหญิงชาวจีน นอกจากนี้ ยังพบว่า การล่อลวงด้วยการให้คำมั่นสัญญาว่าการทำตามข้อเสนอของนักค้าจะทำให้มีชีวิตที่ดีกว่า ยังคงเป็นคำพูดที่มีมนต์ขลังต่อหญิงและเด็กจนถึงปัจจุบัน และกลุ่มเป้าหมายหลักของนักค้ามนุษย์ยังคงเป็นหญิงและเด็กที่ด้อยการศึกษา จากครอบครัวยากจนที่ไม่สามารถหางานทำในตลาดแรงงานที่มีการแข่งขัน เนื่องจากไม่มีคุณสมบัติทางการศึกษา โดยเหยื่อจากนักค้ามีทั้งเด็กอายุระหว่าง 13-14 ปี และกลุ่มหญิงอายุ 18-30 ปี ซึ่งนักค้าใช้ทุกวิถีทางเพื่อบังคับให้เหยื่อยอมให้บริการทางเพศ ไม่ว่าจะเป็น การล่อลวง การใช้กำลังขู่ข่ม หรือการข่มขืน ทั้งนี้ คนที่เกี่ยวข้องในการค้าส่วนใหญ่เป็นคนในพื้นที่เดียวกับเหยื่อ และมีความร่วมมือกันระหว่างแก๊งค์ค้ามนุษย์ โดยมีผู้หญิงเข้ามาเกี่ยวข้องในฐานะผู้จัดหา/คัดเลือกเหยื่อมากขึ้น

วิธีการล่อลวงของนักค้ามนุษย์โดยให้สัญญาจอมปลอมว่าจะได้งานทำอย่างถูกกฎหมาย ได้ค่าแรง/ค่าตอบแทนสูง และได้ทำงานในสภาพแวดล้อมที่ดีนั้น แตกต่างกับความจริงที่หญิงและเด็กผู้ตกเป็นเหยื่อพบ กล่าวคือ ทันทีที่เดินทางถึงปลายทางของการค้า นักค้าจะยึดหนังสือเดินทางโดยเรียกเก็บเงินค่าหนังสือเดินทาง เรียกเก็บค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่นักค้าจ่ายไปในขั้นตอนของการคัดเลือกและการขนส่ง รวมทั้งมีการปรับเป็นเงินกรณีที่ไม่ยอมทำตามความต้องการของนักค้า โดยเฉพาะในกรณีของหญิงและเด็กจะถูกควบคุมอย่างแน่นหนา ถูกข่มขู่ว่าจะบอกกับครอบครัวว่าเหยื่อมีอาชีพขายบริการทางเพศ และทำร้ายทั้งร่างกายและจิตใจเพื่อให้เหยื่ออยู่ในภาวะจำยอม ทั้งนี้ จากข้อมูลระบุว่า การค้าหญิงและเด็กในเขตอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง เป็นการดำเนินงานของนักค้าที่รวมตัวกันแบบหลวมๆ มากกว่าจะเป็นในรูปแบบขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ โดยผู้ที่ทำหน้าที่คัดเลือกเหยื่อ (recruiter) ส่วนใหญ่เป็นคนในท้องถิ่น บ้างเป็นอดีตผู้ตกเป็นเหยื่อของของการค้าทางเพศ ซึ่งกลายมาเป็นส่วนหนึ่งของแก๊งค์ค้ามนุษย์ นอกจากนี้ยังพบว่า ในกรณีที่เป็นการค้ามนุษย์ข้ามพรมแดนไปยังประเทศเพื่อนบ้านซึ่งมีพรมแดนติดกัน เครือข่ายของนักค้าไม่ซับซ้อนเมื่อเปรียบเทียบกับเครือข่ายการค้ามนุษย์ที่ทำการขนส่งเหยื่อจากประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่งเป็นระยะทางไกล ซึ่งมีการรวมตัวเป็นเครือข่ายที่แข็งแกร่ง และมีวิธีการทำงานที่ซับซ้อนยากแก่การติดตามจับกุม

ในประเด็กผู้เกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์ในลักษณะของการค้าระหว่างประเทศ จากข้อมูลการสืบสวนพบว่า ปัจจุบันขบวนการค้ามนุษย์ในไทยประกอบด้วยคน 6 กลุ่มหลัก คือ 1) นายหน้า ส่วนใหญ่จะกระจายอยู่ในพื้นที่ต่างๆ มีหน้าที่ติดต่อ ชักชวนให้กลุ่มล่อลวง และนำพาเหยื่อมาส่งต่อให้ผู้ค้า 2) ผู้ค้า ส่วนใหญ่จะกระจายอยู่ในพื้นที่เขต

กรุงเทพมหานครและชนบท มีหน้าที่ในการให้ที่พักพิงแก่เหยื่อที่นายหน้านำมาส่ง รวมทั้งทำหน้าที่ติดต่อกับประเทศปลายทาง และดำเนินการต่างๆ เช่น ปลอมแปลงเอกสาร หนังสือเดินทาง และอำนวยความสะดวกในการออกนอกประเทศ 3) ผู้นำพา มีหน้าที่รับเหยื่อจากผู้ค้าเพื่อพาออกนอกประเทศในลักษณะต่างๆ เช่น ไปท่องเที่ยว หรือจดทะเบียนสมรสด้วย 4) ผู้รับ คือผู้ที่อยู่ในพื้นที่ปลายทางในต่างประเทศมีหน้าที่รับเหยื่อไปยังสถานบริการทางเพศ และทำหน้าที่เป็นเอเยนต์ติดต่อกับลูกค้ามาใช้บริการ 5) ผู้ควบคุมดูแล มีหน้าที่บังคับให้เหยื่อยอมให้บริการทางเพศหากเหยื่อขัดขืนจะถูกทำร้ายร่างกายทุกรูปแบบ และ 6) ลูกค้า คือผู้มาซื้อบริการทางเพศ ซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งทำให้ปัญหาการค้ามนุษย์ดำรงอยู่และรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ (กรมสอบสวนคดีพิเศษ, 2547)

จากรายงานวิจัยยังพบว่าขบวนการค้ามนุษย์ในไทยมีความเปลี่ยนแปลงอย่างเห็นได้ชัดกล่าวคือ ในอดีตเป็นการทำงานในลักษณะต่างคนต่างทำ และเน้นการค้าอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น ค้าเพื่อใช้ประโยชน์ทางเพศ หรือค้าเพื่อบังคับใช้แรงงาน โดยเครือข่ายการค้าตามแนวชายแดนไทย-พม่า เป็นการค้าเพื่อใช้ประโยชน์ทางเพศ เช่นเดียวกับเครือข่ายการค้าเด็กและหญิงจากมณฑลยูนนานของจีน ซึ่งแตกต่างจากเครือข่ายการค้าเด็กจากกัมพูชา ซึ่งเป็นการค้าเพื่อบังคับใช้แรงงานโดยเฉพาะการให้เป็นขอทาน และเครือข่ายการค้าเด็กจากลาวซึ่งเป็นการค้าเพื่อบังคับใช้แรงงานในโรงงานเล็กๆ หรือให้ทำงานบ้าน แต่ปัจจุบันเครือข่ายดังกล่าวได้พัฒนาการทำงานให้มีการจัดการที่ดี และมีการดำเนินงานที่ซับซ้อนมากขึ้น โดยมีการวางแผนลำเลียงคนและเหยื่อของการค้าเพื่อใช้แรงงานซึ่งมีทั้งแรงงานไร้ฝีมือและกลุ่มหญิงขายบริการที่ส่วนใหญ่สมัครใจมาทำงาน แต่ยังคงมีส่วนหนึ่งถูกล่อลวงมา ในขณะที่การค้าในลักษณะการลักพาตัว หรือบังคับคุมตัวมามีจำนวนน้อยลง โดยผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการค้าหญิงและเด็กต่างชาติเพื่อธุรกิจบริการทางเพศในประเทศไทย ประกอบด้วยคน 6 กลุ่ม คือ 1) ผู้อำนวยความสะดวก ส่วนใหญ่เป็นญาติ พี่ น้อง เพื่อน หรือคนจากหมู่บ้านเดียวกัน มีหน้าที่แนะนำเด็กให้กับเอเยนต์ 2) ตัวแทนย่อยหรือเอเยนต์ย่อยๆ ซึ่งอาจเป็นญาติ คนรู้จัก หรือคนแปลกหน้า แต่อยู่ในหมู่บ้านเดียวกัน หรืออาจเป็นพ่อค้าที่เดินทางข้ามพรมแดน สามารถพูดได้หลายภาษา บางคนมีสองสัญชาติ บ้างเคยเป็นหญิงขายบริการมาก่อน หรือมีอาชีพเป็นมอเตอร์ไซด์รับจ้าง ซึ่งจะติดต่อกับเด็กโดยตรง หรือติดต่อผ่านครอบครัวของเด็ก โดยเอเยนต์ย่อยจะทำงานร่วมกับเอเยนต์ใหญ่ในการส่งเด็กไปยังจุดหมายปลายทาง 3) คนจัดการด้านการเดินทาง จะรับผิดชอบในการดูแลการเดินทางของเด็กจากจุดเริ่มต้นไปยังปลายทาง ส่วนใหญ่จะทำงานร่วมกับเอเยนต์ย่อย และรู้จักกับเจ้าหน้าที่ในท้องถิ่นเป็นอย่างดี 4) แมงดาหรือแม่เฒ่า มีหน้าที่ควบคุมและแนะนำเด็กในการควบคุมของตนให้ลูกค้าทำหน้าที่ต่อรอง ราคา จัดหาที่พัก อาหารและเสื้อผ้าให้เด็ก โดยจะหักเงินครึ่งหนึ่งที่ได้จากลูกค้า

รวมทั้งหักเงินค่าใช้จ่ายของเด็กจากส่วนที่เหลือ 5) พ่อแม่ของเหยื่อ ซึ่งมีบทบาทสำคัญที่ทำให้เด็กต้องตกเป็นเหยื่อของนักค้ามนุษย์ ไม่ว่าจะโดยเจตนาหรือไม่ได้เจตนา และ 6) เจ้าหน้าที่ตำรวจและเจ้าหน้าที่รัฐจากหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องซึ่งรู้เห็นกับการกระทำของขบวนการค้ามนุษย์ โดยทำหน้าที่อำนวยความสะดวกให้การลำเลียงเด็กและหญิงไปถึงจุดหมายปลายทางอย่างราบรื่น ทั้งนี้ วิธีการที่จะได้มาซึ่งเด็กและหญิงเพื่อใช้ประโยชน์ทางเพศนั้น มีทั้งการลักพาตัว การหลอกลวง และการชักชวนตรงๆ โดยเอเยนต์ แม้ว่าปัจจุบันการลักพาตัวจะลดน้อยลงมาก เนื่องจากมีบทลงโทษรุนแรง ประกอบกันมีหญิงและเด็กต่างชาติเต็มใจมาขายบริการทางเพศในไทยมากขึ้น ซึ่งแตกต่างจากในอดีตที่การได้ตัวเด็กและหญิงเป็นไปในลักษณะที่นายหน้าจะเข้าไปหาเด็กในหมู่บ้านเพื่อล่อลวงเด็กและพ่อแม่จะได้ทำงาน โดยนายหน้าจะจ่ายเงินให้กับพ่อแม่ล่วงหน้าเพื่อเป็นการซื้อเด็ก ซึ่งเด็กจะต้องทำงานใช้หนี้และมารู้ตัวในภายหลังว่าถูกค้าเพื่อใช้ประโยชน์ทางเพศ

กล่าวโดยสรุป ธุรกิจการซื้อขายและใช้ประโยชน์จากมนุษย์ ไม่ว่าจะเป็นการเพื่อใช้ประโยชน์ทางเพศ หรือบังคับใช้แรงงานในรูปแบบต่างๆ ซึ่งถือเป็นเสมือนการค้าทาสรูปแบบหนึ่งนั้น ยังคงเป็นปัญหาของไทยนับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยแม้ว่าเครือข่ายนักค้าภายในประเทศจะมีขนาดเล็ก แต่การทำงานมีประสิทธิภาพ เพราะมีการประสานกับเครือข่ายนักค้าในต่างประเทศ นอกจากนั้น ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีการสื่อสาร การเปิดพรมแดนประเทศ ความสะดวกในการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของประชาชนความแตกต่างทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ และความหลากหลายของอุตสาหกรรมทางเพศที่ก้าวหน้าซับซ้อนและมีลักษณะเฉพาะทางมากขึ้น โดยสามารถที่จะสนองความต้องการของผู้ใช้บริการได้ทุกรูปแบบ ยิ่งเอื้อให้การค้ามนุษย์เพื่อธุรกิจทางเพศ ซึ่งต้นตอของปัญหาเกิดจากความยากจน การด้อยโอกาสทางการศึกษา และความไม่เท่าเทียมกันในสิทธิของหญิงและเด็ก เป็นปัญหาที่มีระดับความรุนแรง โดยจนถึงปัจจุบันไทยยังคงได้ชื่อเป็นศูนย์กลางของการค้าทางเพศในเขตเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และเป็นประเทศเป้าหมายของนักท่องเที่ยวทางเพศ แม้ว่าที่ผ่านมาไทยจะได้พยายามดำเนินการแก้ไขปัญหานั้น ได้รับการยอมรับจากนานาชาติว่าประเทศไทยคือผู้นำของภูมิภาคในการแก้ไขปัญหาค้ามนุษย์ โดยจะได้นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาค้ามนุษย์ของไทยในบทต่อไป

2.3.4 การค้ามนุษย์กับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติในประเทศไทย

เนื่องจากอาชญากรรมการค้ามนุษย์บางกรณีมีความเกี่ยวพันใกล้ชิดกับปัญหาองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ทำให้การกระทำผิดมีลักษณะสลับซับซ้อนมากขึ้น และมีการแบ่งผลประโยชน์จำนวนมหาศาล แล้วนำเอารายได้จากการประกอบอาชญากรรมนั้นไปสร้างฐาน

อำนาจ อิทธิพลเพื่อเป็นหนทางในการประกอบอาชญากรรมต่อไป ด้วยเหตุนี้การแก้ปัญหา การค้ามนุษย์จำต้องให้ความสำคัญกับการปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติด้วย

2.3.4.1 ความหมายขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติตามกฎหมายไทย

ในอดีตประเทศไทยไม่ปรากฏว่ามีการกำหนดคำนิยามของ "องค์กรอาชญากรรม" หรือ "อาชญากรรมข้ามชาติ" ไว้อย่างชัดเจนในกฎหมายฉบับใด อย่างไรก็ตาม ในภายหลังที่ประเทศได้ร่วมลงนามในอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านองค์กรอาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ.2000 และในพิธีสารป้องกัน ปราบปราม และการลงโทษการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะผู้หญิงและเด็กแล้ว ประเทศไทยได้ออกกฎหมาย คือ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.2551 ซึ่งในมาตรา 4 ได้กำหนดบทนิยามคำว่า "องค์กรอาชญากรรม" หมายความว่า คณะบุคคลซึ่งมีการจัดโครงสร้างโดยสมคบกัน ตั้งแต่สามคนขึ้นไปไม่ว่าจะเป็นการถาวรหรือชั่วคราวระยะเวลาหนึ่ง และไม่ว่าจะเป็นโครงสร้างที่ชัดเจน มีการกำหนดบทบาทของสมาชิกอย่างแน่นอนหรือมีความต่อเนื่องของสมาชิกภาพหรือไม่ ทั้งนี้ โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะกระทำความผิดฐานใดฐานหนึ่งหรือหลายฐานที่มีอัตราโทษจำคุกขั้นสูง ตั้งแต่สี่ปีขึ้นไปหรือกระทำความผิดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ทางทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใดอันมิชอบด้วยกฎหมายไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม ซึ่งการกำหนดบทนิยาม "องค์กรอาชญากรรม" ตามพระราชบัญญัติ ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.2551 นี้เป็นไปอย่างสอดคล้องกับบทนิยามของอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านองค์กรอาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ.2000

นอกจากนี้กฎหมายอยู่สองฉบับที่กล่าวถึงคำว่า "องค์กรอาชญากรรม" ได้แก่

1) พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานบุคคลในคดีอาญา พ.ศ. 2546 มาตรา 8 บัญญัติให้พยานในคดีอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ อาจได้รับการคุ้มครองตามมาตรการพิเศษได้

(1) คดีความผิดเกี่ยวกับองค์กรอาชญากรรม ได้แก่ ความผิดฐานอั้งยี่และช่องโจร ตามประมวลกฎหมายอาญา และให้หมายความรวมถึงความผิดอื่นใดที่มีลักษณะเป็นการกระทำร่วมกันโดยกลุ่มอาชญากรที่มีการวางแผนอย่างเป็นระบบ และมีการวางเครือข่ายเป็นขบวนการหรือองค์กรลับอย่างซับซ้อนและเป็นสัดส่วน

(2) พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 มาตรา 21 บัญญัติว่า คดีพิเศษที่จะต้องดำเนินการสืบสวนและสอบสวนตาม พ.ร.บ. นี้ ได้แก่ คดีความผิดอาญาดังต่อไปนี้

(3) คดีความผิดทางอาญาตามกฎหมายที่กำหนดไว้ในบัญญัติ
ในบัญญัติท้าย พ.ร.บ. นี้ และที่กำหนดในกฎกระทรวงโดยการเสนอแนะของคณะกรรมการคดีพิเศษ
โดยความผิดอาญาดังกล่าวจะต้องมีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

(4) คดีความผิดทางอาญาที่มีลักษณะเป็นการกระทำความ
ผิดข้ามชาติที่สำคัญ หรือเป็นการกระทำขององค์กรอาชญากรรม

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติดังกล่าวจะเห็นได้ว่า พ.ร.บ. คุ้มครอง
พยานบุคคลในคดีอาญา พ.ศ. 2546 ได้กำหนดความหมายของความผิดซึ่งกระทำโดยองค์กร
อาชญากรรมไว้หมายความรวมถึงความผิดที่มีลักษณะเป็นการกระทำร่วมกัน โดยกลุ่มอาชญากร
ที่มีการวางแผนอย่างเป็นระบบ และมีการวางเครือข่ายเป็นขบวนการ หรือองค์กรลับอย่าง
ซับซ้อนและเป็นสัดส่วน ดังนั้น ใน พ.ร.บ. การสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 ซึ่งเป็นกฎหมายที่มี
ผลบังคับใช้ภายหลัง จึงต้องถือตามความหมายที่บัญญัติไว้ใน พ.ร.บ. คุ้มครองพยานในคดีอาญา
พ.ศ. 2546 เพราะไม่ได้บัญญัติความหมายเพิ่มเติมไว้แต่อย่างใด

อย่างไรก็ตาม ความหมายของคำว่า "คดีความผิดเกี่ยวกับ
องค์กรอาชญากรรม" ตามที่ พ.ร.บ. คุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 ให้อำนาจยังเป็น
ความหมายที่ไม่ชัดเจน เมื่อเทียบกับความหมายของคำว่า "องค์กรอาชญากรรม" ในอนุสัญญา
สหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 นอกจากนี้
ยังมีการให้ความหมายและคำจำกัดความของคำดังกล่าวไว้โดยนักวิชาการ และองค์กรที่เกี่ยวข้อง
อาทิเช่น

สำนักงานตำรวจแห่งชาติและสภาความมั่นคงแห่งชาติ (2543 :

1) ให้คำจำกัดความ "อาชญากรรมข้ามชาติ คือ การกระทำที่ประเทศที่เกี่ยวข้องอย่างน้อยสอง
ประเทศ ถือว่าเป็นความผิดกฎหมายอาญา และกำหนดโทษไว้โดยมีลักษณะเป็นการกระทำ
ร่วมกันโดยบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ในรูปแบบขององค์การ มีจุดมุ่งหมายเพื่อแสวงหาอำนาจ
และผลประโยชน์ร่วมกัน โดยมีการตระเตรียมการ พยายาม และลงมือกระทำความผิด
ต่อเนื่องกันจากประเทศหนึ่งหรือหลายประเทศ"

ศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ กำหนด
ลักษณะการกระทำ ความผิดที่กระทำโดยองค์กรอาชญากรรม ต้องประกอบด้วย

1) ตัวการหรือแกนนำแก๊งผู้มีอิทธิพล และ

2) กองกำลังหรือเครื่องมือ ได้แก่ มือปืนรับจ้าง นักเลงหัวไม้ ผู้

ประสานงานการทำผิดกฎหมาย และ

3) แนวร่วมหรือผู้สนับสนุน ได้แก่ ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ของรัฐ นักการเมือง หรือบุคคลที่สังคมสนับสนุน หรือช่วยเหลือการกระทำผิดดังกล่าว

วัชรพล ประสารราชกิจ (2544 : 59) ให้ความหมาย "องค์กรอาชญากรรม" คือ การประกอบกิจกรรมที่ผิดกฎหมาย โดยมีสมาชิกจำนวนมากที่รวมตัวกันเป็นองค์กรมีลักษณะการดำเนินงานที่มั่นคงและเคร่งครัดต่อกฎระเบียบและวินัย โดยประกอบกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดหาสินค้าและบริการที่ผิดกฎหมาย ซึ่งควบคุมธุรกิจในวงกว้าง รวมทั้ง การพนัน การค้าประเวณี การให้กู้ยืมเงิน โดยคิดดอกเบี้ยเกินอัตรา ยาเสพติด การเรียกค่าคุ้มครอง รวมทั้งกิจกรรมอื่นๆ ที่ผิดกฎหมายที่กระทำโดยสมาชิกขององค์กรดังกล่าว ส่วน "ข้ามชาติ" คือลักษณะการกระทำผิดที่เกิดขึ้นหรือมีการเคลื่อนไหวข้ามพรมแดนประเทศ โดยอาจมีการข้ามแดนของคนหรือสิ่งของ

เข็มชัย ชูติวงศ์ (2547 : 29-30) ให้ลักษณะขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติไว้สี่ประการ คือ

1) เป็นการรวมกลุ่มกันของคนหลายคน ไม่จำเป็นต้องมีฐานะเป็นนิติบุคคล แต่ได้นำเอาลักษณะเด่นของการประกอบธุรกิจในรูปแบบของนิติบุคคลมาใช้เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพ ในการประกอบอาชญากรรม กล่าวคือ มีการแบ่งหน้าที่กันทำระหว่างคนในองค์กร มีการบังคับบัญชาตามลำดับชั้น มีการดำเนินการเพื่อหากำไรให้ได้เงินมาหล่อเลี้ยงองค์กร

2) มีลักษณะที่แตกต่างจากอาชญากรรมทั่ว ๆ ไปในการตอบโต้กลับกับกระบวนการยุติธรรม กล่าวคืออาชญากรรมทั่ว ๆ ไปจะตอบโต้กลับเมื่อถูกปราบปราม เช่น โดยวิธีการยิงต่อสู้ เป็นต้น แต่องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติจะตอบโต้ในลักษณะที่พยายามเข้าหาและสร้างความใกล้ชิดกับบุคคลในกระบวนการยุติธรรม โดยการหาช่องทางที่จะเข้ามาซื้อตัวด้วยเงินเพื่อที่จะบั่นทอนประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมลง

3) มีการจัดระบบทางการเงินที่สลับซับซ้อนและปิดบังซ่อนเร้น ส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจผิดกฎหมายหลายอย่าง โดยมีธุรกิจที่ถูกกฎหมายบังหน้าอยู่ ทั้งนี้ เพื่อไม่ให้ผู้อื่นรู้ว่าเขาคือตัวการในการประกอบธุรกิจผิดกฎหมาย

4) ไม่ได้มีเป้าหมายเพียงประทุษร้าย หรือทำร้ายปัจเจกชนในสังคมเท่านั้น แต่ยังมีเป้าหมายถึงขั้นทำอันตรายต่อระบบนิติรัฐ ระบบรัฐบาลโดยส่วนรวม

ถึงแม้ว่าจะไม่มีคำนิยามที่เป็นทางการของคำว่าองค์กรอาชญากรรม หรือองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ แต่รัฐบาลโดยสำนักนายกรัฐมนตรีได้ให้ความหมายของคำว่า ผู้มีอิทธิพล ซึ่งเป็นลักษณะหนึ่งขององค์กรอาชญากรรมของไทยว่า "ผู้มีอิทธิพล" หมายถึง บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ดำรงตนด้วยการกระทำด้วยตนเองหรือใช้ จ้างวาน

สนับสนุนการกระทำการใด ๆ ที่ผิดกฎหมายหรืออยู่เหนือกฎหมาย ซึ่งผลของการกระทำนั้นเป็นการบ่อนทำลายเศรษฐกิจ สังคมการเมือง ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการตามเจตนารมณ์ของประชาชน หรือทำลายคุณภาพชีวิตของประชาชนโดยส่วนร่วม การกระทำดังกล่าวมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่ง คือ เป็นเครือข่าย หรือกระทำเป็นปกติธุระ หรือการกระทำนั้นข้าราชการเกรงกลัว ไม่กล้าดำเนินการตามกฎหมายและประชาชนทั่วไปเกรงกลัว ไม่กล้าให้ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลหรือกลุ่มบุคคลนั้น

พฤติการณ์ที่เข้าข่ายผู้มีอิทธิพลที่สำคัญ ได้แก่

- 1) เกี่ยวข้องกับยาเสพติด
- 2) ฮั้วประมูลและขัดขวางการแข่งขันราคาในการประมูลงานของ
ทางราชการ
- 3) เรียกรับผลประโยชน์จากคิวดิจิทัลยานยนต์ และรถยนต์
รับจ้างผิดกฎหมาย
- 4) เรียกรับผลประโยชน์จากโรงงาน ร้านค้า สถานบริการ และ
สถานประกอบการ
- 5) ลักลอบขนสินค้าหนีภาษี น้ำมันเถื่อน น้ำมันปาล์มเถื่อน
บุหรี่ยเถื่อน สุราเถื่อน และรับไกล่เกลี่ยการนำเข้าสินค้าผิดกฎหมาย
- 6) ลักลอบจัดให้มีบ่อนการพนัน โต๊ะพนันบอล หวยใต้ดิน
จับยี่กี ตู้เกมส์ไฟฟ้า
- 7) ลักลอบค้าหญิงและเด็ก บังคับค้าประเวณี โสเภณีเด็ก
- 8) นำคนเข้า ออก และอยู่ในราชอาณาจักรโดยผิดกฎหมาย
- 9) หลอกลวงประชาชนไปทำงานต่างประเทศ
- 10) หลอกลวงต้มตุ๋นนักท่องเที่ยว
- 11) เกี่ยวกับมือปืนรับจ้าง
- 12) รับจ้างทวงหนี้ด้วยการข่มขู่หรือใช้กำลัง
- 13) ลักลอบค้าอาวุธ
- 14) บุกรุกที่ดินสาธารณะและหรือทำลายทรัพยากรธรรมชาติ
ละสิ่งแวดล้อม
- 15) เรียกรับผลประโยชน์จากการรับไกล่เกลี่ย หรือคุ้มครอง
การกระทำผิดบนเส้นทางหลวงและหรือสาธารณะ

2.3.4.2 องค์การอาชญากรรมของไทย

แม้จะไม่มีลักษณะการจัดองค์กรที่เป็นรูปแบบชัดเจนอย่างมาเฟียอิตาลี หรือ ยาคุซ่า ญี่ปุ่น แต่ก็ปรากฏว่าองค์การอาชญากรรมในประเทศไทยมีมานานแล้ว ดังจะเห็นได้จากการกำหนดความผิดฐานอั้งยี่ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 209 และความผิดฐานชองโจร ตามมาตรา 210 ซึ่งคล้ายคลึงกับบทบัญญัติในมาตรา 178 และมาตรา 179 แห่งกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 ปัจจุบัน องค์การอาชญากรรมของไทยมักเป็นที่รู้จักกันในรูปแบบของ "เจ้าพ่อ" หรือ "ผู้มีอิทธิพล" เจ้าพ่อหรือกลุ่มผู้มีอิทธิพล คำว่าเจ้าพ่อสามารถอธิบายให้เข้าใจได้ด้วยคำสองคำคือ "นักเลง" และ "ผู้มีอิทธิพล" (สมบัติ จันทรวงศ์ , 2535 : 119) ส่วน "อิทธิพล" หมายถึง อำนาจที่ไม่เป็นทางการ เมื่อใดก็ตามที่

อิทธิพลของนักเลงท้องถิ่นซึ่งมีเหนือสมัครพรรคพวกของตนได้แผ่ขยายเข้าครอบงำเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือกลไกอำนาจรัฐของท้องถิ่นในระดับสูงแล้ว อาจกล่าวได้ว่าบุคคลดังกล่าวได้เลื่อนฐานะจากนักเลงที่ทรงอิทธิพลในท้องถิ่น กลายเป็นเจ้าพ่อของท้องถิ่น เจ้าพ่อหรือกลุ่มผู้มีอิทธิพลมักมีเขตที่แน่นอนและมีผลประโยชน์จากการกระทำผิดกฎหมาย เช่น การพนัน การค้ายาเสพติด การค้าประเวณี การชิงทรัพย์ เจ้าพ่อเหล่านี้มักมีบริวารแวดล้อมเพื่อป้องกันอันตราย การบังคับบัญชาระหว่างเจ้าพ่อกับบริวารมักเป็นความสัมพันธ์แบบหลวม ๆ เมื่อเปรียบเทียบกับองค์การอาชญากรรมอื่นของต่างประเทศ และเมื่อเกิดการขัดผลประโยชน์ขึ้นจะใช้มือปืนเพื่อล่าสังหารฝ่ายตรงข้าม บทบาทของผู้มีอิทธิพล พบว่ามีมากกว่านักเลงหรือหัวหน้าขุมโจร เนื่องจากเจ้าพ่อมีฐานะทางเศรษฐกิจดีกว่า และไม่ได้ดำรงชีพอยู่ด้วยกิจการที่ผิดกฎหมายแต่เพียงอย่างเดียว แต่มักเป็นเจ้าของธุรกิจ หรือกิจการที่ชาวบ้านต้องพึ่งพาเพื่อความอยู่รอด เช่น เจ้าของธุรกิจรับซื้อพืชไร่หรือธุรกิจแปรสภาพผลิตผลทางการเกษตร ซึ่งมักมีลักษณะเป็นการดำเนินธุรกิจแบบผูกขาดหรือกิจการประเภทอภิสิทธิ์ เช่น การค้าสุรา บุหรี่ ปาไม้ เหมืองแร่ ฯลฯ ที่ให้ผลตอบแทนสูง บทบาทในการอุปถัมภ์ประชาชนของเจ้าพ่อจึงมีมากกว่านักเลงที่มีอิทธิพล (ประธาน วัฒนวานิชย์, ปิติกาญจน์ สิทธิเดช, วีระศักดิ์ แสงสารพันธ์ และคณะ, 2547 : 9, 31) กิจการทั้งหลายของเจ้าพ่อสร้างรายได้มหาศาล ทำให้อิทธิพลของเจ้าพ่อมีมากยิ่งขึ้น และสามารถขยายอิทธิพลที่มีอยู่เข้าครอบงำเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือสร้างเครือข่ายทางการเมืองเพื่อขยายอิทธิพล และมีบทบาทในทางการเมือง ในปัจจุบันที่ปรากฏแนวโน้มบทบาทของเจ้าพ่อได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมที่เกี่ยวข้องกับการกระทำที่ผิดกฎหมายและมีอิทธิพลในทางที่ไม่ดีไม่งาม และมักห้อมล้อมด้วยบริวารและมือปืนรับจ้าง กลายเป็นภาพของนักธุรกิจที่มีสำนึกต่อสังคม สร้างคุณงามความดี และสิ่งที่ปรากฏเด่นชัด คือ เจ้าพ่อมักเป็นผู้ให้ความอุปถัมภ์อย่างเปิดเผยต่อพรรคพวกและชุมชนของตน ถึงแม้ว่าลักษณะการดำเนินงานของผู้มีอิทธิพลและบริวารจะไม่ได้

สลับซับซ้อนมาก เมื่อเปรียบเทียบกับองค์กรอาชญากรรมในต่างประเทศ แต่กิจกรรมผิดกฎหมายของผู้ทรงอิทธิพลมีลักษณะไม่ต่างจากองค์กรอาชญากรรมโดยทั่วไป กล่าวคือ ผู้มีอิทธิพลหรือเจ้าพ่อจะสั่งการหรือกำหนดนโยบายเป็นทอด ๆ ให้บริวารรับไปปฏิบัติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแสวงหาผลประโยชน์และอำนาจ โดยมีผู้มีอิทธิพลหรือเจ้าพ่อเป็นผู้รับผลประโยชน์อย่างมาก นอกจากนี้ การดำเนินการในส่วนที่ผิดกฎหมายคงมีอยู่อย่างต่อเนื่อง แม้ว่าจะมิใช่เพื่อให้ได้รับผลประโยชน์ทางการเงินหรือผลประโยชน์ทางวัตถุอื่นใดก็ตาม อาจเป็นการติดต่อสร้างความสัมพันธ์หรือสร้างอิทธิพลเหนือองค์กรทางกฎหมายโดยการให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐและนักการเมือง เพื่อให้สามารถดำเนินธุรกิจที่ชอบด้วยกฎหมายและดำเนินการในเรื่องผิดกฎหมายได้โดยสะดวก

2.3.4.3 องค์กรอาชญากรรมต่างชาติที่ดำเนินการในประเทศไทย

ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติเป็นปัญหาเร่งด่วนของประเทศไทย ที่ต้องหามาตรการปราบปรามอย่างจริงจัง และแสวงหาความร่วมมือในการแก้ไขปัญหา กับนานาชาติ เนื่องจากองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติซึ่งมีการดำเนินการที่เข้มแข็ง และมีเครือข่ายโยงใยไปทั่วโลกเข้ามาเคลื่อนไหวก่ออาชญากรรมในประเทศไทยมากขึ้น อาชญากรรมข้ามชาติในประเทศไทยสามารถแบ่งกลุ่มได้ คือ การลักลอบค้ายาเสพติด การลักลอบขนคนเข้าเมือง การค้าอาวุธ อาชญากรรมทางเศรษฐกิจและอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ การค้าหญิงค้าเด็ก การโจรกรรมและการลักลอบค้ายานพาหนะ และการฟอกเงิน พฤติกรรมของอาชญากรรมข้ามชาติเหล่านี้เป็นอันตรายต่อสังคม เพราะการก่ออาชญากรรม นอกจากจะส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนไทยแล้ว ยังส่งผลกระทบต่อประเด็นทางการเมืองได้ ดังจะเห็นได้จากบางกรณีมีความพยายามที่จะดึงนักการเมืองเข้าไปเกี่ยวข้องกับปัญหาที่เกิดขึ้น กลุ่มอาชญากรรมข้ามชาติจะดำเนินการโดยได้รับความช่วยเหลือและสนับสนุนจากองค์กรอาชญากรรมในประเทศ อันได้แก่กลุ่มผู้มีอิทธิพลหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐในพื้นที่ หากเป็นในพื้นที่ที่มีผลประโยชน์มากอาจมีกลุ่มอาชญากรเข้าไปแสวงหาประโยชน์หลายกลุ่ม และอาจเกิดการขยายร่วมมือระหว่างองค์กรอาชญากรรม หรือในทางตรงกันข้ามอาจเกิดปัญหาความขัดแย้งแย่งชิงผลประโยชน์ระหว่างองค์กรอาชญากรรมด้วยกัน ซึ่งไม่ว่าจะเป็นไปในทางใดก็ส่งผลเสียต่อประเทศไทยทั้งสิ้น แม้ว่าโดยทั่วไปกลุ่มอาชญากรรมข้ามชาติที่เข้ามาเคลื่อนไหวในประเทศไทยเหล่านี้จะไม่มุ่งเป้าหมายเฉพาะเจาะจงไปที่คนไทย แต่การปฏิบัติการในประเทศไทยและความเจริญเติบโตของขบวนการดังกล่าวได้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของประเทศ ก่อให้เกิดจากทุจริตคอร์รัปชันในหมู่เจ้าหน้าที่ของรัฐ และเป็นการทำลายกระบวนการยุติธรรมของประเทศชาติ

2.3.4.4 ความเกี่ยวพันระหว่างองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติกับธุรกิจค้ามนุษย์จากข้อเท็จจริงและข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้รับจากผู้ตกเป็นเหยื่อของการค้ามนุษย์ ล้วนแล้วแต่ระบุว่าเครือข่ายองค์กรอาชญากรรมเป็นส่วนสำคัญที่มีบทบาทในการค้าหญิงและเด็กในทุกพื้นที่ทั่วโลก การค้ามนุษย์เป็นหนึ่งในธุรกิจผิดกฎหมายที่ใหญ่ที่สุดของโลก สหประชาชาติได้ประมาณว่าแต่ละปีมีเงินจากการค้ามนุษย์หมุนเวียนถึง 5,000 ถึง 7,000 พันล้านเหรียญสหรัฐ (MAPP, 2001 : 1) ในประเทศไทยประมาณว่ารายได้ขององค์กรอาชญากรรมสูงถึงปีละ 200,000 ล้านบาท เฉพาะในส่วนของการค้าประเวณีมีเงินสะพัดถึง 45,000 ถึง 60,000 ล้านบาทต่อปี (ผาสุก พงษ์ไพจิตรและคณะ, 2543 : 43) เงินได้เหล่านี้เป็นอุปสรรคสำคัญในการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่รัฐนำไปสู่การสร้างอิทธิพลของผู้กระทำผิด อาจอยู่ในรูปแบบของอิทธิพลเหนือข้าราชการประจำ หรือนักการเมือง นอกจากนั้นเงินเหล่านี้ยังถูกนำไปสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กรอาชญากรรมต่อไป (วีระพงษ์ บุญญะภาส , 2543 : 213) เมื่อองค์กรอาชญากรรมมีความเข้มแข็งและมีอิทธิพลมากขึ้นก็สามารถค้าผู้หญิงและเด็กเข้าสู่ธุรกิจทางเพศมากขึ้น ซึ่งก็จะได้เงินได้เพิ่มขึ้น และเงินส่วนหนึ่งจะถูกนำไปใช้เป็นตัวทุนในการก่ออาชญากรรมขึ้นอีก

ด้วยเหตุนี้ ในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์จึงจำเป็นต้องคำนึงถึง ปัญหาองค์กรอาชญากรรม ถ้ากฎหมายไม่ได้ถูกสร้างขึ้นเพื่อจัดการกับองค์กรอาชญากรรมโดยเฉพาะ อาชญากรเหล่านี้ก็สามารถอาศัยช่องว่างหรือใช้อิทธิพลที่มีอยู่ อำนาจทางการเงินและความรุนแรงทำให้รอดพ้นจากการลงโทษไปได้ บ่อยครั้งพบว่าองค์กรอาชญากรรมแต่ละกลุ่มมีความร่วมมือและแบ่งผลกำไรกัน โดยเฉพาะการค้ามนุษย์ข้ามชาติที่มีกระบวนการหลายขั้นตอนและมีผู้เข้ามาเกี่ยวข้องหลายฝ่าย องค์ประกอบของขบวนการค้ามนุษย์ข้ามชาติมี 6 ส่วน (รายงานสรุปผลการประชุมเชิงปฏิบัติการ, 2547 : 68) คือ

- 1) นายหน้า ส่วนใหญ่จะกระจายอยู่ในพื้นที่ต่าง ๆ มีหน้าที่ติดต่อ ชักชวนใช้กลอุบายล่อลวงและนำพาเหยื่อมาส่งต่อให้กับผู้ค้า
- 2) ผู้ค้า ส่วนใหญ่จะกระจายอยู่ในกรุงเทพฯ และปริมณฑล มีหน้าที่ให้ที่พักพิงแก่เหยื่อที่นายหน้านำมาส่ง ติดต่อประสานปลายทาง และดำเนินการต่าง ๆ เช่น ปลอมแปลงเอกสาร หนังสือเดินทาง อำนวยความสะดวกในการออกนอกประเทศ
- 3) ผู้นำพา จะมีหน้าที่รับเหยื่อจากผู้ค้า เพื่อนำออกนอกประเทศในลักษณะต่าง ๆ เช่น จดทะเบียนสมรสหรือไปท่องเที่ยว เป็นต้น
- 4) ผู้รับ ซึ่งจะอยู่ในพื้นที่ประเทศปลายทางในแต่ละประเทศ จะรับเหยื่อไป สถานที่ทำงาน เช่น สถานค้าประเวณีและเป็นเอเยนต์ติดต่อลูกค้ามาใช้บริการ

5) ผู้ควบคุมดูแล มีหน้าที่บังคับให้เหยื่อทำงาน เช่น ไปขายบริการ และในกรณีที่เหยื่อไม่สมัครใจจะถูกผู้ควบคุมดูแลทำร้ายร่างกายด้วยวิธีการต่าง ๆ ให้คำประเวณี

เงินได้มหาศาลจากธุรกิจค้ามนุษย์สร้างอำนาจ อิทธิพล แหล่งเงินได้อื่น และอาวุธ ทำให้อาชญากรรมเหล่านี้สามารถซื้อทุกสิ่งทุกอย่างที่ต้องการได้รวมทั้งความยุติธรรม (Roujanavong , 1997 : 341) กรณีตัวอย่างซึ่งเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจริงต่อไปนี้แสดงให้เห็นภาพความทรงอำนาจขององค์กรนอกกฎหมายเหล่านี้

การค้ามนุษย์เป็นธุรกิจนอกกฎหมายที่มีเครือข่ายขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติเข้ามามีบทบาทหลัก แต่ระบบการพิจารณาคดีของไทยเน้นที่พยานและผู้เสียหาย จากปัญหาดังกล่าวนี้ทำให้กฎหมายธรรมดาไม่สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ จึงจำเป็นต้องมีกฎหมายเฉพาะ และมีมาตรการคุ้มครองพยานและหามาตรการเพื่อปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ แทนที่จะเน้นการจับกุมผู้กระทำความผิดเป็นราย ๆ ไป

2.3.5 อุปสรรคและปัญหาในการปราบปรามการค้ามนุษย์โดยองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

ปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มี การแก้ไข ปัญหาขององค์กรอาชญากรรมอย่างจริงจัง แม้จะมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องหลายฉบับ แต่กฎหมายเหล่านี้ล้วนแต่บัญญัติไว้เพื่อเน้นเฉพาะการปราบปรามผู้กระทำผิดที่มีได้เป็นองค์กร ทำให้การปราบปรามองค์กรอาชญากรรมไม่ประสบผลสำเร็จ

2.3.5.1 มาตรการทางกฎหมายในการปราบปรามองค์กรอาชญากรรม

ประเทศไทยยังขาดกฎหมายที่ให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่รัฐในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อสืบสวนและปราบปรามองค์กรอาชญากรรม กฎหมายที่มีอยู่ไม่เอื้อประโยชน์ให้สามารถปฏิบัติงานในเชิงรุกเพื่อให้ทันต่อวิวัฒนาการและรูปแบบของอาชญากรรมที่พัฒนาอย่างรวดเร็ว กฎหมายต่อต้านองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติควรให้อำนาจรัฐในการดำเนินการในเรื่องดังต่อไปนี้

1) การปฏิบัติการลับ (Undercover Operation) ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เช่น มาเลเซียและเวียดนาม มีกฎหมายอนุญาตให้เจ้าพนักงานสามารถสืบสวนรวบรวมพยานในทางลับเพื่อจับกุมผู้มีพฤติกรรมฝ่าฝืนกฎหมายได้ โดยหลักฐานที่ได้สามารถใช้เป็นพยานหลักฐานในชั้นศาลได้ ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายรองรับในด้านนี้ ทำให้การสืบสวนจับกุมกลุ่มผู้กระทำความผิดที่มีลักษณะเป็นองค์กรยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เพราะการหาพยานบุคคลหรือพยานหลักฐานในทางปฏิบัติดำเนินการได้ยาก (วัชรพล ประสารราชกิจ , 2543 :

72) และหากมีการใช้ปฏิบัติการลับก็อาจเกิดปัญหาว่าศาลไทยจะยอมรับฟังข้อเท็จจริงที่ได้มาจากวิธีการดังกล่าว เป็นพยานหลักฐานในศาลหรือไม่ วิธีการปฏิบัติการในทางลับ ได้แก่

1.1) การอำพรางตัว (Undercover) ความผิดบางประเภทที่กระทำลงโดยองค์กรอาชญากรรมมีลักษณะพิเศษและตัวอาชญากรหรือผู้สนับสนุนมักเป็นผู้มีอิทธิพลทั้งทางด้านการเมืองและเศรษฐกิจ จึงจำเป็นต้องสืบสวนในทางลับ ไม่เปิดเผยการปฏิบัติการ การอำพราง เป็นวิธีการที่เจ้าหน้าที่อำพรางตัวเข้าไปอยู่ในกลุ่มอาชญากรเพื่อรวบรวมพยานหลักฐาน และทราบถึงบทบาทในองค์กรอาชญากรรม บางครั้งมีการกระทำผิดของเจ้าหน้าที่รวมอยู่ด้วย เจ้าหน้าที่ที่ยังอาจใช้ให้ผู้อื่นอำพรางตัวโดยการควบคุมของเจ้าหน้าที่ การอำพรางตัวมีลักษณะเหมือนกับสายลับ แต่เปิดเผยตัวเองให้บุคคลทั่วไปเข้าใจว่าเป็นบุคคลอื่นทั้งการปกปิดฐานะ อาชีพ การงาน เป็นต้น

1.2) การติดตามโดยใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Surveillance) เช่น การดักฟังโทรศัพท์ หรือการดักการติดต่อสื่อสาร เป็นต้น โดยทั่วไปการใช้เครื่องมือสืบสวนนี้เป็นการปฏิบัติที่ผิดกฎหมายและการฝ่าฝืนสิทธิมนุษยชน โดยเฉพาะสิทธิในความเป็นส่วนตัวเป็นการจำกัดเสรีภาพในการติดต่อสื่อสารถึงกัน การเฝ้าติดตามโดยใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ วิธีการ ดังกล่าวทำให้เจ้าหน้าที่รู้ถึงแผนการสมคบในการก่ออาชญากรรมก่อนที่จะลงมือกระทำ และสามารถติดตามตรวจสอบกิจกรรมขององค์กรอาชญากรรม เช่น การลักลอบขนคนข้ามพรมแดน การประชุมของกลุ่มร่วมสมคบผู้กระทำผิดด้วยตนเอง อันจะช่วยเหลือในการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมอย่างได้ผล แต่ปัญหาก็คือ การใช้เครื่องมือติดตามไม่ว่าจะเป็นการดักการติดต่อ สื่อสาร หรือการติดตามยานพาหนะ หากไม่มีกฎหมายให้อำนาจให้กระทำได้โดยชัดเจนแล้วการกระทำดังกล่าวย่อมเป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญ

1.3) การดักฟัง (Wiretapping) หมายถึง การลักลอบฟังการสนทนาด้วยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ ในลักษณะที่เป็นการฟังการสื่อสารทางโทรศัพท์โดยมิได้รับความยินยอมจากคู่สนทนา ซึ่งการดักฟังไม่จำเป็นต้องเฉพาะโทรศัพท์เท่านั้น แต่ในความหมายที่แท้จริงเป็นการดำเนินการเพื่อให้ล่วงรู้ข้อมูลของบุคคลโดยใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้ได้ข้อมูลข่าวสารซึ่งส่งทางสายหรือคลื่นแม่เหล็กอื่น ๆ อาจจะเป็นข้อมูลที่ส่งทางอินเทอร์เน็ต โทรสาร โทรศัพท์ หรือการลักลอบดักฟังคลื่นที่ส่งไปในอากาศเพื่อให้ได้ข้อมูลข่าวสาร (ประธาน วัฒนวานิชย์ , ปิตติกาญจน์ สิทธิเดช , วีระศักดิ์ แสงสารพันธ์ และคณะ , 2547 : 9, 50) เป็นต้น

การดักฟังและบันทึกข้อความการสนทนาทางโทรศัพท์โดยที่คู่สนทนาทั้งสองฝ่ายไม่ทราบนั้น ในบางประเทศ เช่น มาเลเซีย กฎหมายอนุญาตให้ใช้หลักฐานการดักฟังทางโทรศัพท์เป็นพยานหลักฐานการพิจารณาคดีในชั้นศาลได้เฉพาะในคดีความผิด

เกี่ยวกับยาเสพติดและลักพาตัวเรียกค่าไถ่ ส่วนในประเทศอินเดียสามารถดำเนินการได้เพียงเพื่อประโยชน์ในทางข้อมูลและเพื่อกิจกรรมด้านการข่าว ไม่สามารถใช้ในทางศาลได้ (วัชรพล ประสารราชกิจ, 2543 : 72) ประเทศไทยมีกฎหมายให้อำนาจในการดักฟังไว้ แต่มีข้อจำกัดเกี่ยวกับฐานความผิด คือ เฉพาะในกรณีเกี่ยวกับความผิดฐานฟอกเงิน ตามกฎหมายฟอกเงิน คดียาเสพติดตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามยาเสพติด และคดีพิเศษตามกฎหมายการสอบสวนคดีพิเศษ การดักฟังที่มีกฎหมายให้อำนาจและเจ้าหน้าที่รัฐได้กระทำการตามเงื่อนไขต่าง ๆ การดักฟังนั้นย่อมชอบด้วยกฎหมาย และพยานหลักฐานที่ได้มาก็เป็นพยาน หลักฐานที่ได้มาโดยชอบ ศาลยอมรับฟัง แต่ถ้าการดักฟังนั้นไม่มีกฎหมายให้อำนาจไว้ การกระทำนั้นย่อมเป็นความผิด และพยานหลักฐานที่ได้มาก็เป็นพยานหลักฐานที่มีข้อสงสัย ศาลไม่รับฟัง

2) การควบคุมการนำส่ง (Control Delivery) เป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพที่นำมาใช้ในการปราบปรามการลักลอบลำเลียงยาเสพติด โดยอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติด และวัตถุประสงค์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988 ได้ให้คำจำกัดความของการควบคุมการนำส่ง เป็นวิธีการที่อนุญาตให้การส่งสิ่งของที่ผิดกฎหมาย หรือสงสัยว่าผิดกฎหมาย หรือสิ่งของที่ได้เปลี่ยนแปลงสิ่งของผิดกฎหมาย ให้ผ่านไปสู่ดินแดนของอีกประเทศ หรือหลายประเทศ โดยเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องของประเทศดังกล่าวทราบถึงการดำเนินการ และได้มีส่วนร่วมในการควบคุมดูแล ทั้งนี้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการพิสูจน์ทราบถึงผู้ที่เกี่ยวข้องในการกระทำความผิด เพราะฉะนั้นการควบคุมการนำส่งประกอบด้วย

- 2.1) การยินยอมให้สิ่งผิดกฎหมายหรือสงสัยว่าผิดกฎหมาย
- 2.2) เดินทางผ่านเข้า ออกไปยังดินแดนของประเทศหนึ่งหรือประเทศอื่น
- 2.3) ภายใต้การรับรู้และควบคุมของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ
- 2.4) เพื่อประโยชน์ในการสืบสวนการกระทำความผิด และระบุตัวผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด

มาตรการนี้กฎหมายไทยมีบัญญัติไว้ใน พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 เป็นการบัญญัติให้สอดคล้องกับอนุสัญญาสหประชาชาติ ว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุประสงค์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988 และเป็นเรื่องเกี่ยวกับยาเสพติดเท่านั้น ไม่รวมถึงสิ่งของต้องห้ามตามกฎหมายประการอื่น อย่างไรก็ตาม บทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวยังไม่มีผลบังคับใช้จนกว่าจะได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง ซึ่งต้องมีรายละเอียด

ขั้นตอน วิธีการดำเนินงาน การขออนุญาตหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการ ปริมาณ ยาเสพติดที่จะถูกควบคุม การควบคุมของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติการภายใต้การควบคุมการส่งมอบ เป็นต้น หากเป็นอาชญากรรมประเภทอื่น ๆ ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายอนุญาตให้ดำเนินการ ควบคุมการนำส่ง ขณะที่ประเทศภูมิภาค ได้แก่ อินเดีย ญี่ปุ่น มาเลเซีย ปากีสถาน ฟิลิปปินส์ และเวียดนาม มีกฎหมายอนุญาตให้ดำเนินการได้

มาตรการนี้จะมีผลให้การดำเนินการสืบสวนจับกุมผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด การโจรกรรมยานพาหนะ การลักลอบค้าอาวุธ และการลักลอบขน คนข้ามชาติมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3) ความคุ้มกันในการที่จะไม่ถูกดำเนินคดี (Immunity) เป็น มาตรการในทางกฎหมายที่จะคุ้มครองพยานที่ให้การเป็นประโยชน์ต่อรูปคดี แม้ว่าคำให้การของ พยานดังกล่าวอาจจะพาดพิงตนเองว่ามีส่วนในการกระทำความผิดในคดีดังกล่าวหรือคดีอื่น ๆ แต่ พยานจะได้รับความคุ้มกันในการที่จะไม่ถูกดำเนินคดีในความผิดที่พาดพิงถึง

4) กฎหมายเพื่อลงโทษบุคคลที่เป็นสมาชิกขององค์กร อาชญากรรม (Special Criminal Punishment) โดยจะลงโทษถึงในกรณีที่ผู้กระทำผิดเป็น สมาชิกองค์กรอาชญากรรม เช่น ในฮ่องกงมี Organized and Serious Ordinance ญี่ปุ่นมี Anti - Boryokudan Law และเกาหลีมี Act for the Punishment of Violent Crimes เป็นต้น

2.3.5.2 ความร่วมมือระหว่างประเทศในทางอาญา

ในการส่งผู้ร้ายข้ามแดน โดยหลักจะไม่ส่งผู้ร้ายข้ามแดนให้แก่ ประเทศที่ ร้องขอ ถ้าความผิดของจำเลยในข้อหาที่ขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนมีบทบัญญัติในการ ลงโทษประหารชีวิต ทำให้เมื่อประเทศไทยร้องขอให้ประเทศอื่นส่งผู้ร้ายข้ามแดนในข้อหาที่ ประเทศไทยมีบท บัญญัติทางกฎหมายให้ลงโทษประหารชีวิต ประเทศผู้ได้รับการร้องขอจะไม่ส่ง ผู้ร้ายข้ามแดนให้ไทย เว้นแต่ประเทศไทยจะต้องให้คำมั่นว่าจะลดโทษให้โดยไม่มีการลงโทษ ประหารชีวิต ซึ่งก็เป็นกรณีที่ยุ่งยากในการที่ทางรัฐบาลไทยจะให้คำมั่นได้ เพราะเป็นอำนาจ ทางการพิจารณาของศาล นอกจากนี้ในระยะเวลาที่ผ่านมาประเทศไทยได้ให้ความสนับสนุน พิจารณาส่งผู้ร้ายข้ามแดนให้แก่มิตรประเทศที่มีสนธิสัญญาต่อกัน และมีได้มีสนธิสัญญาต่อกัน อยู่เสมอ ๆ ในขณะที่การขอให้มิตรประเทศบางประเทศส่งตัวผู้ร้ายข้ามแดนให้ไทย เช่น กรณี อดีตพระยันทระ ซึ่งหลบหนีอยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกา หรือนายราเกช สักเสนา ซึ่งหลบหนีอยู่ ในแคนาดา และนายปิ่น จักกะพาก ซึ่งหลบหนีอยู่ในประเทศอังกฤษกลับมาดำเนินคดีใน ประเทศไทย กลับไม่ได้รับการตอบสนองโดยเร็วและจริงจังจากประเทศดังกล่าว ทำให้ต้อง

พิจารณาถึงข้อบกพร่องในแนวทางการปฏิบัติตามสนธิสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดนในระหว่างประเทศไทยและประเทศดังกล่าว (วัชรพล ประสารราชกิจ , 2543 : 70)

2.3.5.3 ความเชี่ยวชาญของหน่วยงานและบุคลากร

การดำเนินการสืบสวนปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากต่างประเทศ แต่เจ้าหน้าที่รัฐผู้บังคับใช้กฎหมายส่วนใหญ่ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ตำรวจมีความรู้ความสามารถด้านภาษาอังกฤษต่ำมาก ทำให้ขาดความสนใจที่จะคิดขยายผลการสืบสวน หรือแม้ว่าจะสนใจก็ติดขัดในเรื่องที่ต้องขอความช่วยเหลือผ่านมายังกองการต่างประเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ทำให้เสียเวลาไม่ทันต่อการแก้ปัญหา ในส่วนของฝ่ายองค์การตำรวจสากลซึ่งมีหน้าที่โดยตรงในการติดต่อประสานงานกับองค์การตำรวจสากล และเป็นฝ่ายอำนวยความสะดวกของสำนักงานตำรวจแห่งชาติในเรื่องการส่งผู้ร้ายข้ามแดน และการให้หรือขอความร่วมมือระหว่างประเทศในทางอาญา ปัจจุบันยังขาดบุคลากรที่มีความสามารถในการเขียนและพูดภาษาต่างประเทศอย่างแท้จริง ทำให้การดำเนินการติดต่อประสานงานระหว่างประเทศล่าช้า เพราะต้องเสียเวลาในการแปลและตรวจทานข้อความที่แปลจากผู้บังคับบัญชา ไม่สามารถปฏิบัติงานเป็นเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ (Case officer) ได้ทันที (วัชรพล ประสารราชกิจ , 2543 : 69) ดังเช่นเจ้าหน้าที่ตำรวจของประเทศอื่นในภูมิภาคที่ใช้ภาษา อังกฤษเป็นภาษาราชการ เช่น มาเลเซีย สิงคโปร์หรือฟิลิปปินส์

นอกจากข้อขัดข้องทางด้านภาษาแล้ว การขาดแคลนบุคลากรและเทคโนโลยีที่จำเป็น เป็นปัญหาสำคัญอีกประการหนึ่ง เจ้าหน้าที่รัฐซึ่งมีภารกิจในการแก้ไขปัญหอาชญากรรมข้ามชาติจำเป็นต้องมีทักษะ มีเครื่องมือใช้สอยในการทำงานที่ช่วยให้สามารถก้าวทันอาชญากร ไม่ว่าจะเป็นวัสดุอุปกรณ์ ระบบแลกเปลี่ยนข่าวสาร การรวบรวมข่าวสาร และวัสดุพยาน หรือเทคโนโลยีทันสมัยด้านต่าง ๆ แต่ปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ผู้บังคับบัญชาใช้กฎหมายและหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ยึดขาดความรู้ความสามารถในการสืบสวนปราบปรามองค์การอาชญากรรมรูปแบบใหม่ ๆ เช่น อาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ หรืออาชญากรรมทางการเงินที่สลับซับซ้อน สาเหตุหนึ่งเนื่องมาจากระบบการโอนย้ายของทางราชการ ทำให้บุคลากรขาดความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านอย่างแท้จริง

2.3.5.4 งบประมาณ

การจัดสรรงบประมาณเป็นปัจจัยสำคัญต่อการเพิ่มประสิทธิภาพของหน่วยงานในการต่อสู้กับองค์การอาชญากรรมข้ามชาติที่มีแหล่งเงินทุนและศักยภาพด้านต่าง ๆ มากกว่าอาชญากรรมธรรมดาอย่างมาก แต่ปัญหาที่เกิดขึ้น คือ รัฐบาลเงินทุนขณะที่กลุ่มคนร้ายมีทรัพยากรมหาศาลที่เป็นผลจากการประกอบอาชญากรรม และสามารถนำเงินเหล่านั้นมาใช้ใน

การต่อต้านการสืบสวนจับกุมของเจ้าหน้าที่รัฐ ทั้งโดยอาศัยเทคโนโลยีที่ทันสมัยกว่าของทางราชการ หรือโดยใช้เงินนั้นติดสินบนเพื่ออำนวยความสะดวก การที่ภาครัฐจ่ายค่าตอบแทนแก่ข้าราชการต่ำมากเมื่อเทียบกับภาคเอกชน ทำให้บุคคลที่มีความรู้หลายภาษา คอมพิวเตอร์ การเงินการธนาคารไม่เข้าสู่การทำงานในภาครัฐ และการที่เจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมมีเงินเดือนต่ำ ทำให้เกิดความรู้สึกว่าไม่สามารถดำรงเกียรติในทางสังคม หรือไม่อาจมีอนาคตที่ดีสำหรับบุตรหลาน ทำให้มีโอกาสตกเป็นเครื่องมือของเหล่าอาชญากรที่ใช้เงินติดสินบนได้ง่าย ทราบไตที่เจ้าหน้าที่ของรัฐยังเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้อง และเห็นแก่ผลประโยชน์ของตนเองและกลุ่มผู้กระทำผิดเป็นสำคัญ การปราบปรามองค์กรอาชญากรรมด้วยความยากลำบาก

2.3.5.5 นโยบายของรัฐ

นโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยว เพื่อมุ่งหารายได้เข้าประเทศในภาวะที่เศรษฐกิจตกต่ำ ทำให้อาชญากรต่างประเทศเดินทางเข้ามาได้ง่ายทั้งในรูปของนักท่องเที่ยวหรือนักลงทุน ถึงแม้ว่าการเข้ามาลงทุนในประเทศไทยของชาวต่างชาติ แม้จะเป็นสิ่งที่จะช่วยเกื้อกูลเศรษฐกิจส่วนหนึ่ง แต่การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐยังละเลยไม่ควบคุมดูแลให้อยู่ในเกณฑ์อย่างเคร่งครัด ทำให้ชาวต่างชาติบางส่วนหันไปประกอบธุรกิจผิดกฎหมายเมื่อโอกาสเอื้ออำนวยหรือถูกชักจูงให้ดำเนินการดังกล่าวโดยมีธุรกิจถูกกฎหมายบังหน้า

ความสะดวกในการเข้าออก ทำให้ประเทศไทยประสบกับปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติมากขึ้น สาเหตุสำคัญประการหนึ่งคือ การที่ประเทศไทยเปิดโอกาสให้คนต่างประเทศเข้ามาในประเทศไทยได้โดยสะดวกเกินไป โดยมีได้ทำการตรวจสอบเพื่อแยกหรือกันคนไม่ดีมิให้เข้ามาในประเทศไทย ดังนั้น ควรต้องคำนึงถึงความมั่นคงปลอดภัยของประเทศไทย นอกเหนือจากความต้องการรายได้เข้าประเทศจากนักท่องเที่ยวต่างชาติ ปัจจุบันประเทศไทยได้ยกเว้นการตรวจลงตรา (Without Visa) และอนุญาตให้พำนักอยู่ในประเทศไทยไม่เกิน 30 วัน สำหรับคนต่างชาติห้าสิบกว่าประเทศ ประเทศไทยยังคงอนุญาตให้คนต่างชาติอีกหลายประเทศสามารถมาขอรับการตรวจลงตรา ณ ช่องทางอนุญาตของด่านตรวจคนเข้าเมือง (Visa on Arival) อีกประเด็นหนึ่งที่สำคัญคือ ประเทศไทยมีกติกาสกุลกิตติมศักดิ์ใน 90 กว่าประเทศ ซึ่งที่ผ่านมามีไม่ค่อยจะเข้มงวดเรื่องการตรวจสอบผู้ที่ขอวีซ่าเข้าประเทศไทย ทำให้มีโอกาสที่อาชญากรแฝงตัวปะปนเข้ามาในประเทศไทยได้ง่าย และยากที่จะแยกกันคนไม่ดีไม่ให้เข้ามาในประเทศไทย